7 жовтня 2003 року. № 188 (3188)

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

ПЕРЕДПЛАТА- 2004

Фото Григорія БІЛИКА.

У Володимирецькому районі, що на Рівненщині, найбільше шанувальників «Голосу України» в регіоні. Поштовики кажуть, що газету тут люблять і читають.

Володимирецькі поштовики кращі в області. Тому Володимирецький вузол поштового зв'язку часто попереду в рейтинговому списку вузлів зв'язку Рівненської дирекції УДППЗ «Укрпошта».

На знімку: начальник Володимирецького вузла зв'язку Мефодій Бедик з економістом Людмилою Пешко та начальником виробничої дільниці Галиною Савчук.

(Про роботу поштовиків читайте на 22-й стор.).

офіційно

Два дні у Братиславі

Сьогодні розпочинається дводенний офіційний візит Голови Верховної Ради України **Володимира ЛИТВИНА** до Словацької Республіки. Це перший візит глави українського парламенту до Словаччини. Голова ВР проведе переговори з Президентом цієї країни Рудольфом Шустером, зі своїм словацьким колегою — Головою Національної Ради Павлом Грушовським, а також з главою уряду Словаччини Мікулашем Дзуриндою. Володимир Литвин прочитає лекцію «Україна в європейському та світовому просторі: історичні аспекти та сучасні реалії» в університеті імені Я. А. Коменського та візьме участь у церемонії відкриття пам'ятної дошки українському філософу Григорію Сковороді на будівлі відділення славістики Словацької академії наук.

На шляху до зрілої державності

Розпочався робочий візит до США глави українського уряду **Віктора ЯНУКОВИЧА.** У Вашингтоні він виступить з доповіддю про перспективи стратегічного співробітництва зі Сполученими Штатами на конференції «Україна на шляху до зрілої національної державності і розвиненої ринкової економіки». Заплановано також зустрічі Віктора Януковича з високопоставленими американськими урядовцями, представниками фінансових і громадських організацій. Під час переговорів він має погодити зі США умови вступу України до СОТ. Візит триватиме до 10 жовтня.

Для Віктора Януковича це перший офіційний візит у Сполучені Штати. Два тижні тому там побували Голова ВР Володимир Литвин і Президент Леонід Кучма.

ЗАЛИШАЙТЕСЯ З «ГОЛОСОМ»

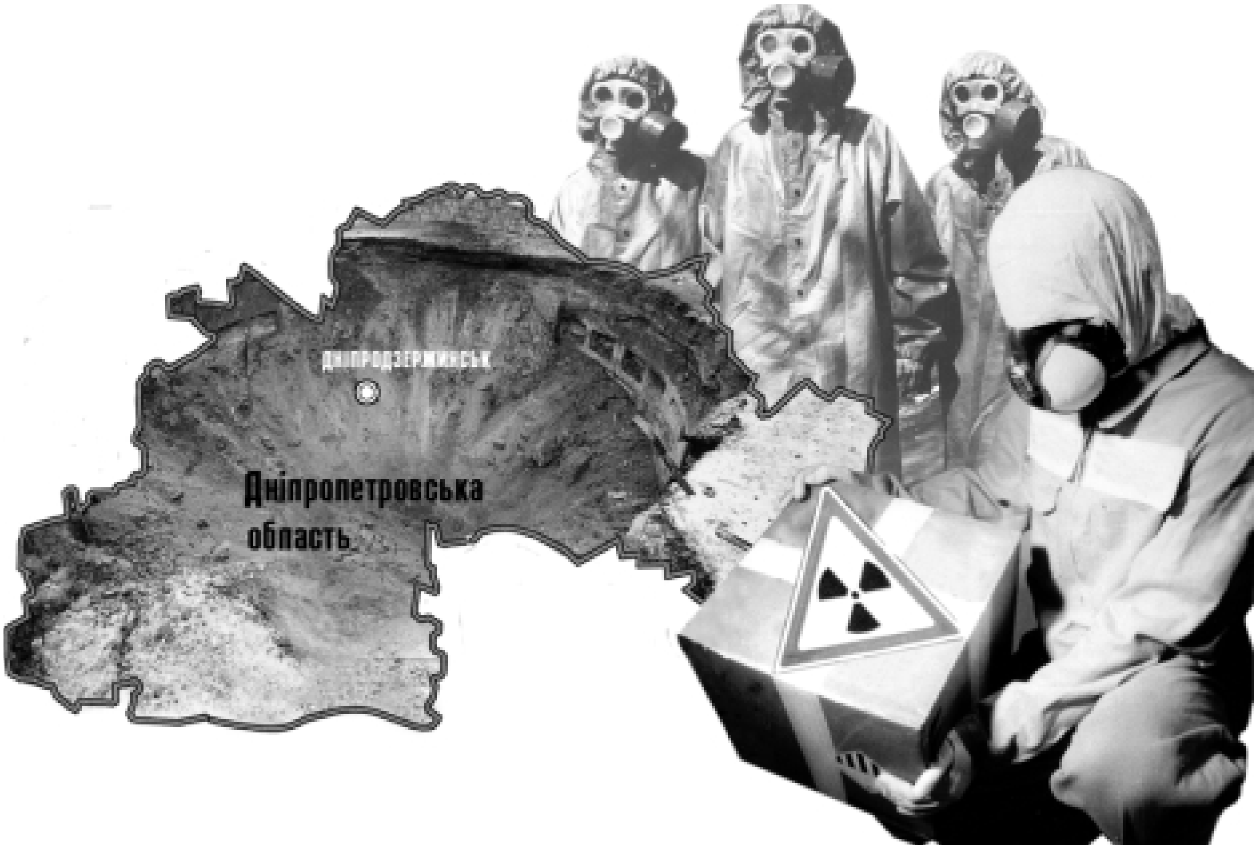
Юридична клініка працює

Уже майже рік, як успішно діє юридична клініка, створена редакцією газети "Голос України" спільно з юридичним факультетом Київського національного економічного університету.

Головне завдання юридичної клініки — надання безплатної правової допомоги передплатникам газети «Голос України» та пенсіонерам, ветеранам, інвалідам, іншим малозабезпеченим верствам населення. У клініці студенти юридичного факультету проконсультують вас із цивільного, трудового, сімейного та інших галузей права, підготують позовні заяви, апеляційні та касаційні скарги, роз'яснять права позивачів та відповідачів у суді, допоможуть скласти клопотання і скарги до органів державної влади й місцевого самоврядування.

(Закінчення на 15-й стор.).

ФАТАЛЬНИЙ КОТЛОВАН

Колаж Юлії ЄФІМОВОЇ.

Під загрозою безпрецедентної і жахливої катастрофи нині найголовніша річка нашої держави — Дніпро. Відвали промислових відходів Придніпровського хімічного заводу стають джерелом радіоактивного забруднення довкілля. Промислову переробку уранових руд та інших високоактивних речовин в Україні було розпочато в 1948 році. За цей час накопичено під Дніпродзержинськом 42 мільйони тонн небезпечних речовин.

Детальніше про це читайте на 16-й сторінці.

У НОМЕР

Міністр з'ясовував, навіщо Москві дамба

Учора Міністр закордонних справ України Костянтин Грищенко побував з робочим візитом у Москві. Візит планувався давно, однак головним і терміновим питанням порядку денного стала ситуація з незрозумілими кроками Росії в Керченській протоці. Нагадаємо, нещодавно російська сторона розпочала будівництво дамби зі свого берега і в напрямку українського острова коса Тузла. Деякі з російських офіційних осіб через тамтешні засоби масової інформації навіть заявляли, що мають намір установити на косі Тузла російську прикордонну заставу. МЗС України передало Москві ноту протесту. Детальніше про українську позицію в цьому питанні — у коментарі директора Правового департаменту МЗС, посла з особливих доручень Олександра Купчишина **читайте на 5-й сторінці.**

Селянським майном користуються майже безплатно

У Чернігівській області цього року співвласникам майна колишніх колгоспів та радгоспів сплачено лише 57 відсотків орендних платежів за використання будов, техніки, худоби. Головна причина того — в багатьох новітніх сільгосппідприємствах майнові відносини не врегульовано. Особливо в Городнянському районі, де нині розрахунок орендних платежів становить лише 11 відсотків. Про це йшлося на засіданні Чернігівського прес-клубу реформ. Крім того, як показали недавні перевірки, чимало сільрад не мають документів, потрібних для видачі майнових свідоцтв, зокрема, акта розрахунку уточненого пайового фонду, його структури, переліку самого майна. Найчастіше без будь-яких підстав відчужується поголів'я великої рогатої худоби, **повідомляє наш власний кореспондент Сергій ПАВЛЕНКО.**

Вогнем проти свавілля

Викладач Львівського національного університету ім. І. Франка Станіслав Шендрик у відповідь на свавілля влади вчинив самоспалення.

У такий спосіб викладач висловив свій протест проти продажу міською радою земельної ділянки, на якій його родина вже 50 років вирощує сад. Ділянку виставили на аукціон, не попередивши сім'ю Шендриків. Галицький районний суд ухвалив рішення про те, що ділянка не підлягає продажу, але новий господар попри спірні моменти поспішав із будівельними роботами. Діалог із новими власниками, який відбувся у п'ятницю, завершився тим, що господар виніс відро бензину і підпалив себе, **повідомляє наш власний кореспондент Оксана ТЕЛЕНЧІ.**

На півдні Одеської області стався землетрус силою 2,5—3 бали за шкалою Ріхтера

АКЦЕНТИ

Володимир ЛИТВИН:

«Парламент повинен залишатися центром стабільності в країні»

Верховна Рада має допомогти Національній телекомпанії України виконувати прийняті парламентом рішення. Про це, як ***повідомляє агентство «Інтерфакс-Україна»****, заявив Голова Верховної Ради України Володимир Литвин в інтерв'ю журналістам після участі в церемонії закриття Всеукраїнських літніх спортивних ігор 2003 року.*

Так він прокоментував звіти глав НТКУ Олександра Савенка, Нацради з питань телебачення та радіомовлення Бориса Холода і тимчасово виконуючого обов'язки голови Держкомітету з питань телебачення та радіомовлення Анатолія Мураховського про перебіг виконання парламентської постанови про висвітлення роботи четвертої сесії ВР. Водночас Голова парламенту наголосив: якщо Верховна Рада приймає рішення, то Голова повинен мати важелі для того, щоб це рішення було виконано. «Думаю, що в країні має бути принцип: якщо є рішення, то його треба виконувати, інакше воно буде оскаржено в установленому порядку», — сказав Володимир Литвин.

Голова Верховної Ради також висловив свою думку щодо питання про заміну керівництва бюджетного комітету ВР. На думку В. Литвина, змінити керівництво бюджетного комітету може лише фракція «Наша Україна», за квотою якої було призначено нинішнього голову комітету Петра Порошенка. «Це квота «Нашої України» (під час розподілу посад керівників комітетів між депутатськими фракціями і групами. — **Ред.**), нехай «Наша Україна» і приймає відповідне рішення», — наголосив В. Литвин. А все решта, на його погляд, призведе до руйнування наявних у парламенті домовленостей, «до руйнування стабільності».

«У мене сьогодні одна мета, одне бажання: щоб парламент залишався центром стабільності в Україні, — сказав Володимир Литвин. — Сьогодні потрібно не допустити розколу і протистояння в Україні, які насамперед буде привнесено в парламент».

Коментуючи заяву Прем'єр-міністра України Віктора Януковича про можливі ротації у складі Кабінету Міністрів у зв'язку з незадовільною роботою деяких членів уряду, Голова парламенту припустив, що можливі зміни в уряді. За його словами, «підстав для того, щоб бути задоволеним, немає». На сьогодні, наголосив В. Литвин, треба «нарощувати активність» уряду та парламенту з розв'язання соціально-економічних проблем.

СУД ТА СПРАВА

99 фактів і все життя

Учора Печерський районний суд Києва продовжив слухання справи за позовом глави адміністрації Президента України Віктора Медведчука до видавництва «Просвіта» м. Броди, яке надрукувало книжку колишнього народного депутата Дмитра Чобота «Нарцис». Нагадаємо, що глава адміністрації, захищаючи свою честь, гідність та ділову репутацію, вимагає спростування 99 недостовірних фактів про своє життя та стягнення моральної шкоди.

На судових засіданнях заслухано пояснення Дмитра Чобота лише по 30 пунктах, що оскаржуються. За його словами, з травня він знайомить представників Феміди з досить вагомими і аргументованими доказами — газетними публікаціями, копіями документів — на користь своїх тверджень. Тому він вважає позов лідера есдеків «надуманим і безпідставним», зокрема, за словами пана Чобота, безглуздо заперечувати співпрацю Віктора Медведчука з правоохоронними органами чи спростовувати "брутальні методи» примусового залучення до лав СДПУ(о) керівників підприємств, барів, ресторанів львівськими податківцями під керівництвом Сергія Медведчука.

Скільки ще триватимуть засідання і як закінчиться справа, спрогнозувати ніхто не наважується. Проте Дмитро Чобіт зазначив: якщо правда не переможе в Печерському районному суді, він звертатиметься до Європейського. Крім того, колишній народний депутат обіцяє залучити до справи «цікавих і несподіваних» свідків і надрукувати ще 1500 сторінок про життя глави адміністрації Президента, які він зібрав протягом року, готуючись до судових засідань.

Наталя ЯРЕМЕНКО.

Бюджетні кошти облік люблять. Особливо на телебаченні

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Денне засідання 3 жовтня

На денному засіданні депутати заслухали звіт тимчасово виконуючого обов'язки голови Державного комітету з питань телебачення і радіомовлення Анатолія Мураховського та співдоповідь Миколи Томенка про виконання постанови ВР «Про порядок висвітлення роботи четвертої сесії Верховної Ради України четвертого скликання».

Анатолій Мураховський зазначив, що попри існування великої кількості законодавчих актів, які регулюють діяльність телерадіоорганізацій, не виписано чітко механізм розміщення державного замовлення на висвітлення роботи органів державної влади. Це створює певні правові колізії, істотно ускладнює роботу висвітлення діяльності парламенту. Він повідомив, що Національна радіокомпанія на підставі договору з дирекцією телерадіопрограм Управління справами ВР здійснює пряму трансляцію пленарних засідань у вівторок і четвер з 10-ї до 18-ї години, а в середу та п'ятницю — з 10-ї до 14-ї, а також транслює щотижневі тематичні передачі, зокрема «Депутатський тиждень».

У своєму виступі Микола Томенко заявив, що Комітет з питань свободи слова та інформації не затвердив бюджет Національної телекомпанії. Насамперед через те, що у кошторисі не вказано деяких статей, зокрема немає даних про прибутки ТКУ від реклами та оренди. Окрім того, не зазначено, на що мають розподілятися кошти, отримані з державного бюджету. «Коли нам сьогодні керівник Національної телекомпанії каже: дайте 115 мільйонів. А куди ви дінете ці 115 мільйонів? Невже люди, які страйкують, отримають ті гроші?»,— запитав Микола Томенко.

Голова комітету порушив також питання зарплати журналістів, що працюють на Першому національному. «Можливо, спочатку слід захистити журналістів, які там працюють, а вже потім вести мову про фінансування», — зазначив він.

Микола Томенко запропонував створити слідчу комісію, яка б спільно з журналістським колективом вивчила весь аспект проблем і вже потім приймала відповідні рішення.

Водночас Сергій Правденко, член депутатської групи «Народовладдя», зазначив, що сама постанова має бути юридично правильно оформлена і не обов'язково розписувати в ній години та хвилини виходу в ефір, адже голова Національної телекомпанії не диспетчер якоїсь бази. Зауважив також, що президент НТКУ діє в тій системі координат, яку створила Верховна Рада, в тому числі й матеріальних.

Загалом депутати дійшли висновку, що профільний комітет ВР підготує відповідну постанову і в четвер, день голосувань, її поставлять на розгляд.

А розгляд проекту закону «Про вибори народних депутатів України» перенесли на наступний пленарний тиждень.

Олена ГОРБУНОВА.

ПІДСУМКИ

У пошуках компромісу

Події минулого тижня у сесійній залі матимуть, схоже, продовження і у жовтні.

Безперечно, одна з найважливіших — парламентські слухання про державний бюджет наступного року. Їм передувало обговорення проекту головного фінансового документа за участю керівників місцевих органів влади. І хоча цифри доходної і видаткової частин бюджету збільшилися, слухання окреслили низку проблем, з якими доведеться стикнутися урядовцям.

Попри те, що збільшуються асигнування на соціальні програми, народні обранці звернули увагу на зменшення частки видатків на освіту, охорону здоров'я у структурі валового внутрішнього продукту. Можливо, саме тому голова Комітету Верховної Ради з питань бюджету Петро Порошенко наполягає, щоб доходну частину збільшити до 63 мільярдів гривень. З другого боку, член профільного парламентського комітету Євген Жовтяк висловив таку думку: «Насправді 2004 рік умістив у собі стільки заходів з реформування податкової системи, що вони можуть увійти в дисбаланс між собою і мати непередбачувані наслідки для виконання бюджету». Зроблено чергову спробу розглянути нову редакцію закону про вибори народних депутатів України. Але внести його до порядку денного з боку опозиційних фракцій не вдалося. А тому під знаком запитання опинилася і політична реформа. Власне, не дивно, що нині у складі Верховної Ради знову розпочалися міграційні процеси. До першої хвилі тих, хто покинув групу "Демократичні ініціативи», додалися колишній глава парламенту Іван Плющ та Сергій Ратушняк. Перший таки влився у фракцію блоку «Наша Україна», інший поки що залишається позафракційним. Водночас координатор "Демократичних ініціатив» Степан Гавриш та голова Народно-демократичної партії Валерій Пустовойтенко підписали угоди про створення нової групи «Демократичні ініціативи — НДП».

Ще одна знакова подія — рекомендація Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради повернути Генеральний прокуратурі подання про притягнення до кримінальної відповідальності народного депутата Юлії Тимошенко. Причина — відсутність закону про Регламент. Отож, Генпрокуратура буде змушена поки що дати спокій лідеру фракції БЮТ.

З другого боку, події минулого тижня ще раз переконливо засвідчили, що з наближенням президентських виборів ситуація у сесійному залі ще не раз загострюватиметься. А тому Голові Верховної Ради Володимиру Литвину треба буде докласти все своє уміння для пошуку компромісу і продуктивної законодавчої роботи.

Володимир КОРОЛЮК.

Фото Вадима ЛІСНОГО (Укрінформ).

ФОТОФАКТ

На Луганщині відкрито ще одну — шестикілометрову — ділянку сучасної автодороги, що тягнеться від КПП «Красна Талівка» на україно-російському кордоні та проходить через Луганськ на Донецьк.

Стрибок із «води»

Ігоря БАКАЯ (на знімку) призначено керівником Державного управління справами. Нагадаю, після смерті Юрія Дагаєва це місце з липня залишалося вакантним. За чутками, найсерйознішим претендентом на посаду головного «завгоспа» країни був глава Київської облдержадміністрації Анатолій Засуха.

І ось життя вкотре підтвердило, що між «коридорними новинами» і реалністю — дистанція величезного розміру. Ще не встигли розійтися хвилі від попереднього кар'єрного стрибка з «нафти у воду» — наприкінці нинішнього липня екс-голова правління НАК «Нафтогаз України» «завідував плесами» у ранзі начальника Державного комітету з водного господарства, — як сорокарічний Ігор Бакай піднявся на гребінь господарчого «дев'ятого валу».

Для довідки: ДУС, чи, як лагідно називають цю установу в народі, «Дуся», забезпечує надання лікувально-профілактичної допомоги, санаторно-курортне обслуговування, членів Кабміну, інших керівних державних органів, працівників адміністрації Президента, забезпечення державних органів матеріально-технічними і господарчо-побутовими умовами, сучасними засобами зв'язку, комп'ютерною та оргтехнікою, забезпечення їх у встановленому порядку послугами транспорту.

У його віданні також будівництво, реконструкція, ремонт і утримання адміністративних і господарських об'єктів, призначених для розміщення й обслуговування найвищих органів влади, а також установ і апаратів, створених для здійснення їхніх повноважень, забезпечення функціонування державних резиденцій і державних дач, їхнє будівництво, реконструкція, ремонт і утримання.

Зрозуміло, для успішного виконання вище перелічених функцій ДУС оперує колосальними коштами, що, як стверджують ті самі чутки, дуже важливо напередодні президентського марафону. І так само зрозуміла доцільність «нового рядка в біографії» Ігоря Бакая.

Для людини кмітливої тут широке поле «глибокої оранки». Згадаймо хоча б про російський аналог і досягнення Павла Бородіна в галузі «будівництва і реконструкцій». А що наш Ігор Михайлович не позбавлений природою «хватки», сумніватися не випадає. Особливо в контексті попереднього життєлітопису. Наприклад, трейдерської діяльності компанії «Республіка». Щоправда, як пам'ятаємо, його гальмували претензії з боку закону, "адаптовані" відомством, ще недавно очолюваним паном Азаровим. Але тепер, зі зміною керівництва ДПАУ, очевидно, минулося...

Отже, віднині в Ігоря Бакая є чудова нагода реанімувати підупалий восени 99-го імідж і довести, що він попри кількарічне «вигнання» залишився «своєю людиною» не тільки для «забезпечення умовами» процесу рибальства. Але зацікавлений громадськості робити трагедії з цього призначення не треба. Принаймні член фракції БЮТ Григорій Омельченко впевнений, що «німі тепер заговорять, сліпі побачать, глухі почують». А якщо ці «дива» й не відбудуться, все одно є підстава для відчутної радості: «Хоч якийсь ще карась в Україні залишиться. І жаби ще в болоті покумкають...»

Хтозна, як довго покумкають. У принципі, місце «начальника води» нині вакантне. Може, його притримають до повернення з «прекрасного далека» Павла Лазаренка. Також господарник чудовий. І з досвідом...

Людмила КОХАНЕЦЬ.

Лист

про застосування окремих положень Закону України «Про рекламу» в редакції від 11 липня 2003 року

Затверджений рішенням Комітету з питань свободи слова та інформації від 1 жовтня 2003 р.

Зважаючи на ситуацію, що склалася з дотриманням законодавства про рекламу, та у зв'язку з набранням чинності Закону України «Про рекламу» в редакції від 11 липня 2003 року Комітет з питань свободи слова та інформації вирішив звернутися до учасників рекламного ринку. Згаданим законом, зокрема, передбачається запровадження низки новел. У зв'язку з численними зверненнями стосовно порядку їх застосування Комітет дає такі роз'яснення.

1. Щодо загальних принципів рекламної діяльності.

Законом запроваджено новий для вітчизняної правової системи загальний принцип врахування в рекламній діяльності особливої чутливості дітей (частина третя ст. 7 закону). Наведене положення знайшло конкретніше відображення в статті 20.

Комітет звертає увагу на те, що у згаданих випадках йдеться не про рекламу, розраховану на дітей, а про те, що під час замовлення, виготовлення та розміщення будь-якої рекламної продукції необхідно враховувати ту обставину, що потенційними її споживачами є діти з притаманними їм психологічними та іншими особливостями.

2. Щодо розміщення інформації про виробника товару та/або товар у місцях реалізації товару.

До статті 8 «Загальні вимоги до реклами» додано частину сьому такого змісту: «Розміщення інформації про виробника товару та/або товар у місцях, де цей товар реалізується чи надається споживачеві, не вважається рекламою».

У даному випадку йдеться про інформацію про товар та/або його виробника, яка об'єктивно необхідна споживачу для здійснення свідомого вибору товару, його належного використання, захисту своїх споживчих прав тощо (інформація про дійсні споживчі якості товару, про порядок його використання, утилізації тощо, про належні дії споживача у тих чи інших випадках у зв'язку з придбанням та використанням товару, контактна інформація про виробника тощо). Така інформація не може містити закликів до придбання або непридбання того чи іншого товару, закликів скористатися послугами того чи іншого виробника тощо.

Комітет також звертає увагу на те, що всі заборони та обмеження, введені відносно реклами цим законом, стосуються також і згаданої інформації.

3. Щодо переривання рекламою програм, передач на телебаченні та радіо.

Закон легалізує переривання рекламою кіно- і телефільмів, а також концертно-видовищних і спортивних програм, яке до цього закону було заборонене. Встановлюється відповідна шкала такого переривання (частина п'ята статті 13 закону).

Комітет звертає увагу на те, що фільми тривалістю до 42 хвилин рекламою не переривються. Реклама під час трансляції спортивних програм, передач розміщується в період повноцінних, органічних, визначених спортивними регламентами перерв. Трансляція концертно-видовищних заходів може перериватися рекламою кожні 30 хвилин.

Крім того, законом заборонено переривати рекламою програми, передачі новин, а також програми, передачі для дітей.

4. Щодо спонсорства програм, передач на телебаченні та радіо.

Частиною шостою статті 15 закону встановлюється, що оприлюднення у програмі, передачі найменування спонсора, анонси власних програм, передач, трансляція соціальної реклами, яка розповсюджується телерадіоорганізацією безплатно, не зараховуються до 15-відсоткової квоти рекламного часу.

Комітет наголошує на тому, що відповідно до частини першої статті 5 закону у телерадіопередачах, які створені за участі спонсора, забороняється наводити будь-яку інформацію рекламного характеру (споживчі властивості товару, ціну товару, контактну інформацію виробника тощо) про спонсора, за винятком його імені (найменування) та знака для товарів і послуг.

Спонсорство програм, передач новин забороняється.

5. Щодо обмежень на рекламу окремих видів продукції.

Реклама тютюнових виробів дозволена лише засобами зовнішньої реклами (з обмеженнями) і в друкованих ЗМІ (теж з обмеженнями). Заборонено спонсорування з використанням об'єктів інтелектуальної власності, під якими випускаються тютюнові вироби.

У рекламі алкоголю діють ті самі обмеження, що і в рекламі тютюну, за таким винятком: дозволена реклама на телебаченні та радіо з 23-ї години до 6-ї години ранку, а також дозволяється спонсорування компаніями, які випускають алкогольні напої.

Положеннями частини шостої статті 22 закону згадані обмеження не скасовуються, а посилюються.

Комітет звертає увагу на те, що законом заборонені будь-які рекламні заходи з просування на ринок алкогольних напоїв і тютюнових виробів (дегустації, безплатна роздача цигарок, обмін неповних пачок на повні, розіграші, різноманітні конкурси тощо), за винятком спеціальних виставкових заходів.

Оскільки поняття спеціальних виставкових заходів законодавством не визначене, такими слід вважати заходи, що мають на меті просування відповідного (алкогольних чи тютюнових виробів) товару на ринок, демонстрацію товару, вивчення кон'юнктури ринку, проводяться організовано у певному місці та у визначені строки, розраховані лише на зацікавлену та/або професійну аудиторію, відвідувачів.

6. Щодо регулюючих та контрольних повноважень органів державної влади у сфері рекламної діяльності.

У законі відсутні норми, які встановлюють регулятивні повноваження окремих органів державної влади щодо порядку розповсюдження реклами. Міністерство охорони здоров'я тепер не уповноважене надавати будь-які дозволи чи встановлювати будь-які обмеження щодо реклами.

Закон також забороняє будь-які регулятивні чи дозвільні повноваження органів Державної автоінспекції у галузі реклами. Вона здійснює лише наступний контроль за дотриманням вимог правил дорожнього руху і правил безпеки руху у разі розміщення реклами на транспорті.

7. Щодо застосування окремих положень статті 6 закону «Мова реклами».

На адресу комітету надходять численні звернення учасників рекламного ринку, в яких констатуються неможливість повного виконання положень зазначеної статті, суперечність її чинному українському законодавству та нормам міжнародного права тощо. У зв'язку з цим, комітет звертає увагу на таке.

Відповідно до статті 5 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів та послуг» від 15 грудня 1993 року, знак для товарів та послуг є об'єктом інтелектуальної власності і становить відповідне позначення. Тобто, знак для товарів та послуг є зображенням, і всі елементи знаку повинні сприйматися як зображення, яке має розрізнювальну здатність, а не як слова, що мають смислове значення. Тому слово чи літери, які є елементами знака, є лише графічними символами, а спосіб їх написання та оформлення (не зміст або переклад) відрізняють один знак для товарів та послуг від іншого. Тобто, знаки для товарів та послуг не підлягають перекладу будь-якою мовою.

Таку саму правову позицію викладено і в міжнародних угодах, згода на обов'язковість яких надана Україною (Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 року).

Комітет наголошує на тому, що відповідно до частини другої статті 3 Закону України «Про рекламу», якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені законодавством України про рекламу, застосовуються правила міжнародного договору. Отже, при визначенні порядку використання в рекламі знаків для товарів та послуг, що охороняються за законодавством України, необхідно керуватися чинними міжнародними угодами України та законодавством України, що не суперечить останнім.

Комітет звертається до замовників, виробників і розповсюджувачів реклами, рекламних агентств, об'єднань громадян та підприємств у галузі реклами, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, які здійснюють контрольні та регулятивні функції у рекламній галузі, — дотримуватися вимог Закону про порядок виготовлення і розповсюдження реклами. Звертаємо увагу контролюючих та наглядових органів у галузі реклами, що підзаконні нормативні акти до їх приведення у відповідність до цього закону діють у частині, яка не суперечить закону.

Микола ТОМЕНКО,
голова комітету.

БАЛАНС ТИЖНЯ

Ця солодка отрута всевладдя

Пекарі попереджають

Минулого тижня гостро нагадав людям похилого віку про хлібні черги початку 50-х років голова Асоціації пекарів України Євген Ленг. У своїй заяві для преси він стверджує, що в окремих регіонах уже зафіксовані випадки, коли не було хліба на прилавках, а в багатьох віддалених від обласних центрів містах і селищах його продають лише кілька годин на добу.

Причина, як вважають пекарі, в адміністративному регулюванні роздрібних цін — практично в усіх областях України в наказовому порядку встановлено верхні межі вартості на хлібобулочні вироби. До того ж з розрахунку 900—920 гривень за тонну борошна, тоді як його реальна ринкова ціна оптом піднялася вже до 1200 гривень.

Таким чином, продиктована пекарям п'ятивідсоткова межа рентабельності рухнула, а працювати собі на шкоду вони не бажають. Через свою асоціацію пекарі попереджають: якщо адміністративні цінові бар'єри влада не підкріпить державними дотаціями, то наприкінці жовтня — на початку листопада зупинка хлібопекарень стане лавиноподібною.

З одного боку, від таких заяв трохи тхне шантажем. Але літній стрибок роздрібних цін на основні харчові продукти, а тепер ось ситуація в хлібобулочній галузі ще раз свідчать про те, що ринкові інструменти регулювання, як і раніше, не в пошані у наших керманичів від економіки. Солодка отрута всевладдя змушує приймати неадекватні рішення, що призводять до прямо протилежних задуманому результатів. Тим часом аналітики, в тому числі й через нашу газету, попереджали ще в липні: будь-які обмежувальні заходи на зерновому ринку можуть спричинити непередбачені наслідки.

Утім, цінове напруження на ринку хліба доведене до того, що зростання цін до двох гривень і більше за буханець сьогодні стає реальністю. Так, якщо держоб'єднання «Кримхліб» оголосило про 20-відсоткове підвищення цін на свою продукцію, то в Севастополі двогривневий бар'єр за буханець у роздрібній торгівлі вже перейдено...

Кабмін адмініструє

Тим часом, схоже, начальницьке втручання в ринкове ціноутворення стає вже звичним для кабінету Януковича. І не тільки на ринку харчових продуктів. Метал, безумовно, не хліб, але, як відомо, стабільність курсу гривні стосовно твердих валют ось уже впродовж кількох років забезпечується саме працею металургів. Їм належить до 50 відсотків валютних надходжень у країну за рахунок експорту своєї продукції.

Хоч би як там було, але минулого тижня Кабмін розпочав «координацію» ціноутворення й у цій галузі. Мінекономіки, Антимонопольному комітету, Міненерго, Мінтрансу, Мінпромполітики, держкомпаніям «Нафтогаз України» і «Укррудпром» дано доручення разом з об'єднаннями «Металургпром» і «Укркокс» розробити пропозиції з формування цін на металургійну сировину, матеріали та енергоносії для металургів. Звісно, з благородною метою: для, цитую, «підвищення конкурентоспроможності галузі».

Утім, самі металурги на цей намір дивляться досить скептично. Їх більше задовольнило б погашення держборгу стосовно повернення ПДВ, який ну ніяк не хоче далеко тікати від мільярдної позначки. Це ще більше дивує, коли зважити, що на тому самому засіданні Кабмін оголосив про досягнутий чотиримільярдний профіцит бюджету за січень—серпень. Постає природне запитання: чому б ці кошти, бодай частково, не спрямувати на погашення внутрішніх боргів нашої держави? Дивись, і в тих же металургів з'явилася б можливість підвищувати конкурентоспроможність галузі за рахунок модернізації виробництва. Що саме по собі завжди набагато ефективніше, ніж будь-які адміністративні розбірки з ціноутворенням.

Навчили нас жити. Дякуємо

Притчею во язицех стала ситуація, коли ми, українці, а точніше — наші керманичі, із запізненням на рікдва повторюємо економічні рухи тіла нашого північносхідного сусіди на просторах рідної батьківщини.

У даному випадку, однак, цю традицію порушено. Не встигли ще в Російській Федерації затихнути суперечки навколо шляхів дворазового (до 2010 року) підвищення тамтешнього ВВП, оголошеного Володимиром Путіним, як перед нашими вітчизняними виробниками поставлено ідентичний рубіж — подвоїти український валовий внутрішній продукт до того ж 2010 року.

Щоправда, на диво, хітом минулого тижня це надзавдання таки не стало — політичне розкручування цих великих планів напевно ще має бути. А поки що навіть штатні аналітики, принаймні в пресі, утрималися від розгорнутих коментарів.

Як на мене, то цілком переконаний: якщо програма дворазового зростання вітчизняного ВВП-2010 верстатиметься так само, як версталися і продовжують верстатися всі інші національні програми («Вугілля України», «Енергетика 2010» тощо), намічений першими особами держави рубіж залишиться добрим побажанням. Для майбутнього президента і майбутніх прем'єрів. Хоча було б непогано, якби за найближчі сім років рівень життя пересічного українця зріс на 100 відсотків.

Ігор НАУМЕНКО. ▼

За прозорість кожного рядка

У КОМІТЕТАХ ВР

Парламентський комітет з питань свободи слова та інформації, розглянувши проект Державного бюджету України на 2004 рік, висловив низку зауважень та пропозицій до основного фінансового документа держави.

Парламентарі наголошували, що у бюджеті важливо закласти принцип прозорості при витрачанні державних коштів. Наприклад, досить загадково виглядає стаття про підтримку соціально значущих видань. Адже так і не відомо, які книжки можуть бути видані за державний рахунок, хто і за якими критеріями визначатиме соціальну значущість видань. Комітет запропонував створити спеціальну експертну комісію, до якої увійшли б фахівці у галузі книговидання та громадські діячі.

Чіткішим і прозорішим, на думку народних депутатів, має бути й фінансування державного телебачення і радіомовлення. За інформацією Рахункової палати України, у Національній та обласних державних телекомпаніях виявлено непоодинокі факти нецільового використання бюджетних коштів. Тож важливо не лише навести лад і притягти до відповідальності порушників, а й не допустити зловживань у майбутньому.

Комітет звернувся до Національної телекомпанії України з проханням надати постатейне обгрунтування пропозицій щодо збільшення фінансування, а також вказати, які витрати компенсуються доходами від реклами, адже Верховна Рада зняла для НТКУ обмеження на рекламні надходження. Лише тоді парламентський комітет може звернутися до уряду з пропозицією про збільшення видатків.

Депутати також наполягають на виділенні в окремий рядок фінансування Національної радіокомпанії (як зроблено щодо НТКУ), збільшити видатки на концерн РРТ, на Національну раду з питань телебачення та радіомовлення для створення системи моніторингу телерадіоорганізацій.

«Позиція комітету однозначна: треба збільшувати фінансування там, де йдеться про забезпечення загальнонаціонального формату суспільного мовлення, про національну безпеку країни. А з другого боку —чітко виписати процедуру контролю за використанням державних коштів та відповідальності за їх нецільове витрачання, — наголосив голова Комітету з питань свободи слова та інформації Микола Томенко. — І лише після постатейного обгрунтування ми подамо пропозиції урядові щодо збільшення фінансування».

На засіданні комітету також схвалено лист до учасників рекламного ринку у зв'язку з численними зверненнями щодо застосування нової редакції закону «Про рекламу», який нещодавно набрав чинності.

Юліана ШЕВЧУК.

ВШАНУВАННЯ

Місток між поколіннями

В Україні відгриміли урочистості з нагоди Дня працівників освіти. Трударів педагогічної ниви вшановували і у старовинному Корці. Голова районної ради Ганна Беркута вручила грошові премії 92-річній Ользі Захарівні Траченко-Добрянській та 81-річному заслуженому вчителю України Дем'яну Петровичу Вознюку, яких справедливо вважають учителями від Бога, їхній спільний педагогічний стаж — майже століття.

— Мене щиро вразило, що нас не забули, — сказав розчулений Д. П. Вознюк, який побажав молодим учителям терпіння, відданості своїй професії. А щоб день цей новачкам запам'ятався надовго, Корецька районна рада подбала про подарунки для них, як і про грошові премії для двадцяти вчителів—депутатів райради.

Олександра ЮРКОВА.

Рівне.

Мистецтво висоти

Михайло Коляда — вчитель музики і образотворчого мистецтва Срібнянської середньої школи. Напевно, будь-якому педагогу складно навчити співати або малювати того, кому природа дала інші здібності. Михайло Олексійович за фахом філолог, але практично все своє педагогічне життя присвятив творчості. Він учить любити мистецтво. Ця любов складається з малесеньких, на перший погляд не важливих дрібниць: як має бути заточений олівець або записаний текст пісні, вирізана фігурка чи змішана фарба. В кожному з цих шкільних завдань — виховання не тільки учнівської старанності, а насамперед життєвої відповідальності. Школярі Срібнянської школи вважають Михайла Коляду вимогливим учителем — від кожного він вимагає стовідсоткової віддачі. Однак його відповідальність, як і кожного педагога, теж висока: формувати освічену, гармонійно розвинену людину.

Михайло Коляда протягом багатьох років бере участь у художній самодіяльності: співає в Срібнянській чоловічій хоровій капелі, акомпанує. Він — один із найкращих читців району. Його голос, який звучить з мікрофонів різних районних свят і сцен, безпомилково впізнають жителі Срібнянщини. Руками педагога зроблені численні шкільні стенди, оформлені десятки сцен і творчих свят. Мозаїку на Срібнянській середній школі викладено також за ескізом Михайла Коляди.

Євдокія ПОДОРОЖНЯ.

Чернігівська область.

ФОТОФАКТ

Театралізоване свято «Вундеркінди Одеси» стало завершенням фестивалю, присвяченого 95-річчю від дня народження видатного музиканта Давида Ойстраха.

На знімку: виступає учень третього класу спеціалізованої музичної школи-інтернату імені професора Столярського Артем Сисоєв.

Фото Олександра СЕРОГО (Укрінформ).

«Вчителя» відфутболили

СИТУАЦІЯ

Чимало нарікань викликало втілення обласної програми «Вчитель» на Кіровоградщині. Начальник управління освіти і науки ОДА Станіслав Гайдук зазначив, що вона недосконала і неконкретна.

Факти свідчать: професія сіячів розумного, доброго, вічного нині стає непопулярною. Так, у сільських школах понад три тисячі вакансій — молодь неохоче йде працювати в глибинку. Окрім цього, в багатьох населених пунктах області, які не мають власного навчального закладу, так і не вирішується питання із транспортом — до храмів знань діти дістаються пішки або на попутках.

«Кульгає» і фінансовий бік програми «Вчитель». Згідно із затвердженим кошторисом, на кожного з більш як 14 тисяч педагогів області припадає всього по шість гривень. Навіть на розвиток футболу з обласного бюджету коштів виділяється значно більше...

Олег БОНДАР.

Кіровоградська область.

ФОТОФАКТ

У донецькому обласному художньому музеї відкрито фотовиставку відомого майстра Катерини Рождественської.

На знімку: автор зі своєю знаменитою колекцією «Реінкарнація».

Фото Ігоря ТКАЧЕНКА (Укрінформ).

ВИСТАВКИ

Свято нашої книги

У Запоріжжі проходить книжкова виставка-ярмарок «Хортицькі джерела». У ній беруть участь кілька десятків видавництв, поліграфічних підприємств та книготорговельних організацій з різних регіонів України. У програмі — презентації, благодійні культурно-мистецькі акції тощо. Також тут можна придбати книгу, **інформує наш власний кореспондент Олександр АБЛІЦОВ.**

КОНФЕРЕНЦІЇ

За привабливість інвестиційного клімату!

Наступний рік на Одещині оголошено роком інвестицій. Про це заявив, виступаючи на міжнародній конференції «Сприяння інвестиціям в Україну», що відбулася в Одесі, голова облдержадміністрації Сергій Гриневецький. Для створення привабливого інвестиційного клімату в регіоні чимало робиться і в містах, і в сільських районах. Цей напрям діяльності визначено як пріоритетний для всіх гілок влади, для ділових кіл. Президент УСПП Анатолій Кінах закликав переходити від тактики споживання до стратегії розвитку вітчизняної економіки. А Міністр економіки та з питань європейської інтеграції Валерій Хорошковський визначив конкретні параметри, за яких інвестиційний клімат у нашій країні може потепліпшати: шість-вісім відсотків щорічного приросту валового продукту. У конференції, організованій Чорноморським банком торгівлі та розвитку, УСПП та Асоціацією українських банків, взяли участь представники фінансових інституцій 11 країн, підприємці всіх секторів вітчизняної економіки та регіонів України.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

ПЕРСПЕКТИВИ

Нарешті заживемо?

Лише один відсоток коштів, що йдуть в економіку держави від інвесторів, припадає на Херсонщину. Вона посідає 26-те місце в інвестиційному рейтингу областей України.

Залучити до виправлення непривабливої ситуації громадськість та місцеву владу стави за мету «круглий стіл», що відбувся у Херсоні з ініціативи Південноукраїнського центру «Партнерство громад». У засіданні взяли участь фахівці Інституту реформ Агенції міжнародного розвитку США.

Презентований проект «Суспільна оцінка перспектив соціально-економічного розвитку Херсонської області в загальноукраїнському контексті» передбачає активізувати соціальний діалог між «верхами» та «низами» — представниками владних структур та громадськими організаціями, трудовими колективами, населенням.

Для визначення реальних соціально-економічних проблем та шляхів їх подолання на засіданні «круглого столу» вирішено утворити робочі групи за напрямами: промисловість, аграрний сектор, соціальна сфера тощо. До них увійдуть представники органів самоврядування, депутати місцевих рад, громадські активісти, журналісти, підприємці, викладачі навчальних закладів, науковці. До кінця року вони запропонують свій план щодо поліпшення соціально-економічного стану краю.

Алла БРУСИЛОВА.

Херсон.

ВІСТІ З МИКОЛАЇВЩИНИ

Відсіч «ядерним терористам»

На Южно-Українській АЕС завершилися оперативно-тактичні навчання з фізичного захисту від актів ядерного тероризму «Об'єкт-2003». У навчаннях було задіяно сили СБУ, МВС, МНС, Міноборони. На стратегічному об'єкті реально відпрацьовували спеціальні заходи щодо пошуку і затримання навчальних злочинних груп. Навчання сприяли виявленню сильних і слабких сторін у боротьбі з можливими терористичними актами і дали змогу перевірити рівень підготовки особового складу спецпідрозділів. А тим часом...

Трагедія в Ольшанському

Під час очищення каналізаційного колодязя в селищі Ольшанському Миколаївського району загинули чотири людини. Всі вони працівники комунального підприємства «Добробут». Наймолодшому із них 23 роки, найстаршому — 59, серед загиблих батько і син. Попередня причина загибелі — отруєння метаном і сірководнем. Установлено також, що під час проведення очисних робіт було допущено грубі порушення техніки безпеки. Триває слідство.

Олена ІВАШКО.

ПРАВО

Малолітніх злочинців судити повинні спеціалізовані суди

Створення в Україні ювенальної юстиції — автономної системи судів у справах неповнолітніх — найближчим часом неможливе через економічний стан країни. Але треба серйозно підходити до введення спеціалізації суддів, що розглядають справи неповнолітніх. Про це в Харківському обласному суді під час «круглого столу» «Ювенальна юстиція: практика судочинства, форми взаємодії держави і громадськості в реагуванні на злочини неповнолітніх» повідомив голова апеляційного суду Харківської області Василь Бринцев.

Він зазначив, що в районних і обласних судах справи неповнолітніх закріплювали за найдосвідченішими суддями, а з 1 вересня офіційно введено спеціалізацію суддів, що розглядають такі справи. «Харківська область одна з перших наблизилася до відновлення ювенальної юстиції, що існувала в СРСР, — наголосив Василь Бринцев, — але, на жаль, з огляду на економічний стан України судді будуть змушені брати у провадження інші справи, не пов'язані з неповнолітніми».

Микола КОСИЙ.

Харків.

Міністр з'ясовував, навіщо Москві дамба

(Початок на 1-й стор.).

Історичне тло ситуації, що склалася у Керченській протоці, таке. До 1921 року те, що нині є островом, справді з'єднувала з російською територією коса. Але внаслідок потужного шторму цю територію було відрізано від російського берега. Утворився острів коса Тузла. 1941 року його було передано до Кримської автономії, і відповідно 1954-го ця територія увійшла до складу УРСР. «Жодних сумнівів щодо належності острова коса Тузла немає, — зазначив «ГУ» Олександр Купчишин. — Росія її не оспорює. Тобто це — український острів, який був колись з'єднаний з російською територією».

Щодо найновітнішої, так би мовити, історії, то директор Правового департаменту МЗС прокоментував її так:

— Росіяни абсолютно несподівано, не проконсультувавшись з українською стороною, розпочали насипання дамби від російського берега в напрямку коси Тузла. Мета будівництва — відтворення колишньої коси, хоча, формально, жодних офіційних заяв з цього приводу Москва не робила. Іншої мети тут бути не може — лише йти на з'єднання з українським островом. Але ж приблизно за кілометр від острова проходить лінія україно-російського державного кордону! Це — колишня адміністративна лінія між УРСР і РРФСР, яка відповідно і до нашого, і до російського законодавства, і до документів СНД стала лінією держкордону. В цьому полягає головна проблема, і це є головним джерелом нашої стурбованості. Тому були нота і заява МЗС. Бо якщо росіяни такими темпами гнатимуть цю дамбу, то є величезна небезпека порушення державного кордону України. На сьогодні вони вже пройшли майже два кілометри. Загалом відстань між косою Тузла і російським берегом — 5,5 км.

Отож МЗС України чітко заявило, що вимагає від Росії роз'яснень. На жаль, ми досі (тобто за станом на вчорашній ранок. — **Ред.**) їх не отримали. Тому й поїздка Костянтина Грищенка до Москви мала на меті з'ясувати ситуацію. Бо навіть якщо й порушення кордону не відбудеться, то міжнародні норми передбачають консультації між суміжними державами, якщо одна з них розпочинає такі роботи в прикордонній зоні. Це завжди призводить до виникнення природного занепокоєння сусідньої держави.

Українські прикордонники й МЗС, наголосив Олександр Купчишин, ведуть щоденне відстеження ситуації. Після ноти й заяви МЗС, констатує Київ, нічого не змінилося. Єдине, темпи будівництва дещо уповільнилися. Однак, припускають у МЗС України, це обумовлено лише технічними причинами: протока на шляху дамби поступово глибшає.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Чи не ліпше відновити поромну переправу?

Тим часом уряд автономії заявив, що прискорене зведення штучного насипу в Керченській протоці порушило природну міграцію риби, забруднює басейн протоки, отже, призведе до тяжких екологічних наслідків.

Нині на острові Тузла, розташованому за чотири кілометри від українського берега, є прикордонна інфраструктура і кілька пансіонатів. До місця будівництва стягнуто сили українських прикордонних військ, які ведуть цілодобове спостереження.

Це все відбувається тоді, коли уряди Криму і Росії вже доклали певних зусиль для створення транспортного коридору, який з'єднав би український і російський береги в Керченській протоці.

До речі, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Ніна Карпачова під час перебування у Криму напередодні цього конфлікту зауважила, що російська сторона могла б допомогти відродженню у протоці зруйнованої поромної переправи, яка була донедавна. Тут треба не міст чи підводний тунель зводити, а всього-на-всього придбати два пороми вартістю майже 50 мільйонів доларів.

За словами директора державної судноплавної компанії «Керченська поромна переправа» Миколи Ковирніченка, відновлена залізнична переправа дала б державі значні кошти на транзитних російських вантажах і сприяла б зменшенню тарифів на їх доставляння.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

А тим часом

Президент України Леонід Кучма негативно ставиться до ситуації з будівництвом росіянами дамби в Керченській протоці, однак несхильний шукати тут політичний підтекст. **Як повідомив «Інтерфакс-Україна»**, учора в інтерв'ю журналістам у Сімферополі Л. Кучма підкреслив, що ставиться до цієї ситуації «як до непорозуміння, а не як до політики». На запитання, чи не може призвести ця ситуація до прикордонного конфлікту, Президент сказав: «Я це відкидаю, тому що не вірю і ніколи не повірю в це». «Я думаю, що ми залагодимо цю ситуацію», — заявив Л. Кучма. «Хоча ви знаєте, слабко віриться, що це бажання місцевої влади (Краснодарського краю РФ. — **Ред.**). Такі речі за всіма міжнародними законами робляться зовсім по-іншому», — додав Президент.

Відповідаючи на запитання, чи не може ця ситуація перешкодити подальшому врегулюванню питання про україно-російський кордон в Азовському морі і Керченській протоці, Л. Кучма нагадав, що на одній з останніх зустрічей, яка відбулася на острові Бирючий в Азовському морі, це питання було одним із головних. «Поки що думки в нас протилежні. Вони говорять, по дну (проводити кордон. — **ІФ**), а ми говоримо, по поверхні. Ви ж розумієте, це питання судноплавства і зони відповідальності, і потім є ж міжнародне право», — сказав Президент. У відповідь на запитання, чи не може бути так, що росіяни в такий спосіб стимулюють рішення питання стосовно морського кордону, він підкреслив: «Мені трохи смішно. Якщо дивитися на географічну карту Росії, то хіба їм чогось не вистачає?»

Наш колега очолив посольство в Перу

Надзвичайний і Повноважний Посол України Ігор Грушко вручив вірчі грамоти Президентові Республіки Перу Алехандро Толедо. У зверненні до перуанського Президента український посол відзначив прагнення нашої держави розвивати взаємовигідні зв'язки з Республікою Перу, насамперед у торговельно-економічній та науково-технічній галузях.

Як повідомила прес-служба МЗС, Алехандро Толедо високо оцінив рішення Президента та уряду України відкрити в Перу українське диппредставництво, що, за його словами, стало результатом інтенсифікації політичного діалогу на найвищому рівні і розширення торговельних зв'язків. Президент закликав українських підприємців активно приходити з інвестиціями на перуанський ринок, чому сприяють політична стабільність у країні та відповідна законодавча база.

Ігор Грушко свого часу очолював міжнародний відділ «Голосу України». Звідси він і перейшов на дипломатичну роботу до Посольства України в РФ. Пізніше очолював пресслужбу МЗС. Працював у нашому посольстві в Аргентині. І ось тепер на новій відповідальній посаді візьме безпосередню участь у розбудові першого українського посольства в Перу.

Росіяни йдуть!

Про це в Німеччині сповіщається з кожного рекламного плаката, зі сторінок періодичних видань, звукових та електронних медіа. Колись цим словосполученням лякали цивільне населення, а нині його вимовляють з передчуттям одержання насолоди від зустрічі з російськими не лише книжковими новинками, а й митцями. Адже Росія — центральна країна—учасниця найбільшого в світі книжкового ярмарку у Франкфурті-на-Майні. І хоч його відкриття відбудеться восьмого жовтня і триватиме впродовж тижня, росіяни прийшли на нього заздалегідь і залишаться до кінця року — з різноманітними виставками, концертами, літературними читаннями, дискусіями й презентаціями.

З 1976 року рада директорів ярмарку разом з опікунською її радою вирішили надавати право центральної країни-учасниці за конкурсом. Його переможець має пільги для облаштування виставкового павільйону площею 2300 квадратних метрів у найзручнішому місці. А програма ярмарку надає найбільше можливостей для центральної країни-учасниці. Її експозиція демонструється на тлі культурно-мистецьких заходів, котрі відбуватимуться не лише у Франкфурті-на-Майні, а й в інших містах Німеччини. Як правило, відкривають експозицію перші особи держави. Організатори сподіваються, що російський Президент Володимир Путін не порушить цієї традиції. До речі, ще один російський Президент — Борис Єльцин презентуватиме на ярмарку свою книгу.

Росія уперше буде в такій якості на Франкфуртському ярмарку. Радянський Союз свого часу виграв тендер на центральну участь у ньому на 1992 рік. Але не судилося: держава розпалася.

Цього року книжкову продукцію та електронні медіа представлятимуть 6400 експонентів зі 100 країн світу, очікується 175 тисяч фахівців, 500 літературних агентів, а також близько 300 тисяч відвідувачів. Роботу ярмарку висвітлюватимуть 12 тисяч журналістів із 80 країн світу. І буде що, адже це — справжній фестиваль книг і авторів. Росія представить тільки сучасних майже 100 письменників. Шанувальники книги зможуть зустрітися тут з улюбленими авторами. Приміром, із бразильським письменником Паоло Коельйо, котрий увійшов до Книги рекордів Гіннесса з своїм «Алхіміком» — романом, що перекладений на найбільшу кількість мов світу — 170! Чи з іммігрантом з Росії Володимиром Камінером, чий роман «Руссендиско» став мало не найпопулярнішим за останні два роки в Німеччині. Нобелівський лауреат Гюнтер Грасс виступить на ярмарку з читанням свого ліричного циклу «Останні танці» в супроводі музичного ансамблю, а танцювати зможуть усі охочі.

До речі, організатори обіцяють, що всі 350 тисяч книг, які демонструються в експозиції, в останній день ярмарку буде продано відвідувачам. Такого тут досі ще не було.

Валентина ПИСАНСЬКА.

Франкфурт-на-Майні.

ХРОНІКА. ФАКТИ. ПОДІЇ

■ ***Варшава***

Поляки чекають на прем'єру

Посольство України в Польщі двічі демонструвало український документальний фільму «Волинь — знак біди», авторами якого виступили Олександр Радинський та Олександр Балабан. Покази відбулися у Базиліанському костьолі та фундації Стефана Баторія у Варшаві.

Ті, кому вдалося отримати запрошення і переглянути стрічку, були вражені, наскільки відверто автори зуміли показати україно-польський конфлікт часів другої світової війни. Відгуки польських критиків на фільм були винятково схвальними. Однак на показах не було... жодного представника телебачення. Тож коли пересічні поляки зможуть побачити цей фільм, невідомо. Нагадаймо, що українські глядачі вже мали нагоду переглянути цю стрічку.

Тетяна ПАСОВА.

■ ***Київ***

Розпочинаються Дні німецької культури

Сьогодні в Національній філармонії України відбудеться офіційне відкриття Днів німецької культури в Україні. Плановано, що в церемонії відкриття візьме участь міністр закордонних справ ФРН Йошка Фішер.

Культурно-мистецькі заходи в рамках Днів пройдуть з жовтня по грудень в Автономній Республіці Крим, Донецькій, Київській, Львівській, Одеській, Чернігівській та Чернівецькій областях і, звісно, у столиці.

■ ***Нью-Йорк***

Дамаск вимагає засудити авіаудари

Рада Безпеки ООН на вимогу Дамаска провела в неділю екстрене засідання. Сирійський представник в ООН Фейсал Мекдад закликав РБ прийняти резолюцію, що засуджує Ізраїль за повітряний наліт на об'єкт на території Сирії. Ізраїльтяни охарактеризували останній як табір терористів, насамперед «Ісламського джихаду», що взяв на себе відповідальність за вибух у Хайфі.

■ ***Лондон***

Життя монарха в небезпеці

«Аль-Каїда» готує теракт проти королеви Великої Британії Єлизавети Другої. Про це повідомила британська газета «Санді телеграф» з посиланням на дані британської розвідки. Єлизавета може стати мішенню для терористів під час візиту до Нігерії у грудні цього року (для участі в саміті Співдружності). Проте вона не збирається відміняти візит.

■ ***Грозний***

Переміг Кадиров

У Чечні відбулися вибори президента. Уже в першому турі переміг чинний глава республіки, ставленик Кремля Ахмад Кадиров. Тим часом оглядачі називають вибори неоднозначними. Правозахисники відзначають, що їх результат був заздалегідь передбачуваний.

■ ***Пекін***

Китайці планують висадитися на Місяці

Одна з пекінських газет повідомила, що протягом найближчих трьох років Китай виведе на орбіту навколо Місяця дослідний супутник. А за кілька днів Пекін здійснить запуск першого пілотованого корабля. Плановано проведення експерименту в рамках підготовки до висадки на Місяць.

Фото АП.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Постанова Верховної Ради України

Про хід виконання Постанови Верховної Ради України від 15 травня 2003 року «Про інформацію Кабінету Міністрів України про дотримання органами виконавчої влади вимог законодавства при проведенні комплексу весняно-польових робіт та заходи по забезпеченню виконання законодавства при підготовці до збирання врожаю 2003 року та його проведенні» і про баланс продовольчих і фуражних ресурсів на період 2003-2004 років та заходи Кабінету Міністрів України щодо забезпечення продовольчої безпеки

Заслухавши інформацію Кабінету Міністрів України «Про хід виконання Постанови Верховної Ради України від 15 травня 2003 року «Про інформацію Кабінету Міністрів України про дотримання органами виконавчої влади вимог законодавства при проведенні комплексу весняно-польових робіт та заходи по забезпеченню виконання законодавства при підготовці до збирання врожаю 2003 року та його проведенні» і про баланс продовольчих і фуражних ресурсів на період 2003-2004 років та заходи Кабінету Міністрів України щодо забезпечення продовольчої безпеки, Верховна Рада України зазначає таке.

Прийняття вищезазначеної Постанови дало змогу задіяти додаткові механізми державного регулювання і державної підтримки сільського господарства при здійсненні комплексу весняно-польових робіт, збиранні врожаю зернових 2003 року та підготовці до проведення посіву озимих, створило передумови для формування продовольчих ресурсів та забезпечення продовольчої безпеки держави.

Кабінетом Міністрів України розроблено баланси продовольчих і фуражних ресурсів на період 2003-2004 років, вжито ряд першочергових заходів, що дозволило частково стабілізувати ситуацію на продовольчому ринку.

Зважаючи на складні погодні умови нинішнього року та з метою прийняття невідкладних додаткових заходів щодо державної підтримки сільського господарства на період проведення посіву озимих і завершення збирання врожаю 2003 року, а також враховуючи ситуацію із забезпеченням продовольчими і фуражними ресурсами на період 2003-2004 років та виходячи з необхідності прийняття додаткових заходів щодо гарантування продовольчої безпеки України, Верховна Рада України постановляє:

1. Інформацію Кабінету Міністрів України «Про хід виконання Постанови Верховної Ради України від 15 травня 2003 року «Про інформацію Кабінету Міністрів України про дотримання органами виконавчої влади вимог законодавства при проведенні комплексу весняно-польових робіт та заходи по забезпеченню виконання законодавства при підготовці до збирання врожаю 2003 року та його проведенні» і про баланс продовольчих і фуражних ресурсів на період 2003-2004 років та заходи Кабінету Міністрів України щодо забезпечення продовольчої безпеки взяти до відома.

2. Роботу Кабінету Міністрів України по забезпеченню продовольчої безпеки держави визнати недостатньою.

3. Верховній Раді України до закінчення роботи четвертої сесії Верховної Ради України розглянути і прийняти законодавчі акти України згідно з додатком у порядку, визначеному Регламентом Верховної Ради України.

4. Рекомендувати Кабінету Міністрів України:

а) забезпечити, з урахуванням пропозицій народних депутатів України, висловлених під час обговорення на Дні Уряду України інформації Кабінету Міністрів України, та наявних на практиці негативних чинників, що завдають шкоди продовольчій безпеці держави, коригування аграрної політики на найближчу перспективу в інтересах народу України;

б) завершити формування продовольчих та фуражних ресурсів зерна на 2003-2004 роки з урахуванням потреб регіонів;

в) до 1 жовтня 2003 року розробити та запровадити з 2004 року у практику роботи органів виконавчої влади єдину методику складання балансів зерна та основних продовольчих ресурсів держави;

г) забезпечити постійний моніторинг цін на основні види продуктів харчування першої необхідності з урахуванням потреб регіонів, а також аналіз їх обґрунтованості, величини торговельних надбавок, рівня рентабельності. Періодично інформувати Верховну Раду України про стан справ на ринку продовольства;

ґ) забезпечити повне фінансування заходів, зазначених у Законі України «Про Державний бюджет України на 2003 рік» щодо розвитку агропромислового комплексу, та відшкодування передбачених законодавством витрат сільськогосподарських товаровиробників по податку на додану вартість;

д) до 1 листопада 2003 року забезпечити виплату компенсації сільськогосподарським товаровиробникам за посіяне зерно під урожай 2004 року в сумі 360,0 млн. гривень та 400,0 млн. гривень для закупівлі Державним комітетом України з державного матеріального резерву зерна та інших сільськогосподарських продуктів;

е) забезпечити виконання пункту 46 додатку 2 до Постанови Верховної Ради України від 19 червня 2003 року «Про основні напрями бюджетної політики на 2004 рік», зокрема, передбачити кошти на фінансування цільових програм:

здешевлення страхових платежів по обов'язковому страхуванню сільськогосподарських культур — 250,0 млн. гривень;

фінансової підтримки підприємств агропромислового комплексу через механізм здешевлення кредитів — 150,0 млн. гривень, у тому числі довготермінових — 100,0 млн. гривень на термін не менше п'яти років;

є) забезпечити виділення державних централізованих капітальних вкладень на розвиток соціальної сфери в обсязі 238,0 млн. гривень та розпочати у 2004 році поетапне відшкодування коштів сільськогосподарським товаровиробникам на спорудження об'єктів соціальної сфери села, передбачивши у Державному бюджеті України на 2004 рік на ці цілі 150,0 млн. гривень;

ж) для розв'язання проблем забезпечення господарств сільськогосподарською технікою внести зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 19 червня 2003 року «Про напрями використання коштів державного бюджету на здійснення заходів з подолання наслідків стихійного лиха в сільському господарстві та розвитку аграрного ринку» щодо збільшення фінансування на часткову компенсацію вартості складної сільськогосподарської техніки вітчизняного виробництва на 34,0 млн. гривень за рахунок коштів, передбачених на формування статутного фонду Земельного банку України;

з) забезпечити з травня 2003 року стовідсоткову компенсацію вартості електричної енергії сільськогосподарським товаровиробникам усіх форм власності, спожитої для поливу сільськогосподарських культур на зрошуваних землях та заповнення водою земель для вирощування рису;

й) у проекті Закону України про Державний бюджет України на 2004 рік передбачити:

1500,0 млн. гривень — для здійснення Державним комітетом України з державного матеріального резерву державних закупівель до стабілізаційного фонду стратегічно важливих продуктів харчування, проведення фінансових і товарних інтервенцій, заставних закупівель на ринках зерна, олії, цукру, м'яса, м'ясо- та молокопродуктів на тендерних засадах у вітчизняних товаровиробників;

50,0 млн. гривень — для фінансування часткової компенсації вартості складної сільськогосподарської техніки;

і) створити і забезпечити функціонування державної системи моніторингу, аналізу та прогнозування кон'юнктури аграрного ринку, розробити та впровадити національні стандарти на сільськогосподарську та продовольчу продукцію, гармонізовані з міжнародними вимогами, а також забезпечити впровадження до 2008 року суб'єктами господарської діяльності, які виробляють продовольчу продукцію, системи управління безпекою харчових продуктів;

ї) у зв'язку з прийняттям Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» передбачити в проекті Закону України про Державний бюджет України на 2004 рік видатки для компенсації сільськогосподарським підприємствам — платникам фіксованого сільськогосподарського податку витрат, пов'язаних із сплатою ними на загальних підставах страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування в обсязі 810,0 млн. гривень;

й) з метою забезпечення стабільного функціонування аграрного сектора, раціонального, екологічно збалансованого використання сільськогосподарських угідь, охорони земель та відтворення родючості ґрунтів розробити та подати на розгляд Верховної Ради України у першому півріччі 2004 року законопроекти про затвердження

Загальнодержавної програми використання та охорони земель та про затвердження Національної програми охорони родючості ґрунтів;

к) враховуючи вкрай незадовільний рівень агрохімічного забезпечення сільськогосподарських товаровиробників, зменшення до критичних меж обсягів внесення мінеральних і органічних добрив, застосування засобів захисту рослин, практичного припинення робіт з охорони і відтворення родючості ґрунтів:

передбачити в проекті Державного бюджету України на 2004 рік видатки у сумі 350,0 млн. гривень за бюджетною програмою «Докорінне поліпшення земель підприємств агропромислового комплексу»;

л) вжити дієвих заходів щодо зниження цін на мінеральні добрива на внутрішньому ринку та внести пропозиції щодо запровадження мита на вивіз мінеральних добрив (аміачної селітри) з 1 грудня 2003 року в розмірі 20 євро;

м) вжити невідкладних заходів щодо насичення ринку нафтопродуктами, стабілізації цін на них до рівня середньомісячних, який склався за січень-липень поточного року, перевірки діяльності нафтотрейдерів стосовно створення дефіциту паливно-мастильних матеріалів. Внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо скасування акцизного збору, а також ввізного мита і податку на додану вартість на нафтопродукти, що завозяться для потреб агропромислового комплексу;

н) внести до 1 жовтня 2003 року на розгляд Верховної Ради України проекти законів України:

про внесення змін до статті 7 Закону України «Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції» щодо продовження терміну дії пункту 12 статті 7 Закону до 1 червня 2004 року;

про звільнення від сплати податку на додану вартість операцій з ввезення на митну територію України у 2003 році продовольчого та фуражного зерна;

про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2003 рік» щодо надання Державному комітету України з державного матеріального резерву права закупівлі продовольчого зерна за межами України в межах бюджетних асигнувань, передбачених законом на закупівлю зернових культур, вирощених українськими товаровиробниками, та закупівлі з метою стабілізації цін на внутрішньому ринку 500 тис. тонн насіння соняшнику та 60 тис. тонн цукру;

про підвищення рівня пенсій та заробітної плати працівникам бюджетної сфери залежно від зміни величини прожиткового мінімуму;

про дотування у 2004 році виробництва зерна, цукру, молока, м'яса та олії;

про реструктуризацію кредитних ресурсів, виданих агропромисловому комплексу під урожай 2003 року, та запровадження довгострокового кредитування сільськогосподарських товаровиробників;

про скасування пільг щодо плати за землю власників та землекористувачів;

про основні засади державної аграрної політики України;

про кооперацію в агропромисловому комплексі;

про фінансово-кредитну систему забезпечення агропромислового комплексу;

про систему матеріально-технічного забезпечення агропромислового комплексу;

про наукове та кадрове забезпечення агропромислового комплексу;

о) вжити дієвих заходів щодо реалізації механізмів регулювання ринку зерна відповідно до Закону України «Про зерно та ринок зерна в Україні», а також відносин, визначених законами України «Про захист прав покупців сільськогосподарських машин» і «Про племінну справу у тваринництві»;

п) запровадити систему компенсації вартості продовольчих товарів першої необхідності для малозабезпечених верств населення у разі зростання цін, передбачивши необхідне фінансування при підготовці проекту Державного бюджету України на 2004 рік;

р) забезпечити державну підтримку виробництва тваринницької продукції у 2004 році.

5. Вважати недоцільним прийняття Кабінетом Міністрів України рішень, які зумовлюють обмеження або заборону експорту фуражних і зернових культур з України.

6. Рекомендувати Національному банку України розробити та запровадити у 2003-2004 роках механізм стовідсоткового рефінансування кредитів, виданих комерційними банками сільськогосподарським товаровиробникам по обліковій ставці Національного банку України.

7. Національному банку України разом з Кабінетом Міністрів України до 1 жовтня 2003 року внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції про внесення змін до законодавства щодо спрощення механізму кредитування сільськогосподарських товаровиробників різних форм господарювання.

8. Кабінету Міністрів України поінформувати Верховну Раду України про хід виконання цієї Постанови у травні 2004 року.

9. Контроль за виконанням цієї Постанови покласти на комітети Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин, з питань бюджету, з питань фінансів і банківської діяльності.

Голова Верховної Ради України
В. ЛИТВИН.

м. Київ, 18 вересня 2003 року.
№ 1191-IV.

Додаток
до Постанови Верховної Ради України від 18 вересня 2003 року № 1191-IV

ПЕРЕЛІК проектів законодавчих актів України з аграрних та земельних питань для розгляду і прийняття на четвертій сесії Верховної Ради України

1. Про молоко та молочні продукти, реєстр. № 3076.
2. Про м'ясо та м'ясні продукти, реєстр. № 3077.
3. Про визнання такими, що втратили чинність, деяких актів законодавства України (щодо скасування експортного (вивізного) мита на живу худобу та шкіряну сировину), реєстр. № 3448.
4. Про Державну програму розвитку рибного господарства України на 2003-2010 роки, реєстр. № 3446.
5. Про затвердження Загальнодержавної програми селекції у тваринництві на період до 2010 року, реєстр. № 3447.
6. Про внесення зміни до Закону України «Про стимулювання розвитку сільського господарства на період 2001-2004 років» (щодо кредитування галузі), реєстр. № 3583.
7. Про внесення змін до Закону України «Про стимулювання розвитку сільського господарства на період 2001-2004 років» (щодо стабілізації підприємств тютюнової галузі), реєстр. № 1137.
8. Про внесення змін до Закону України «Про страхування» (щодо запровадження обов'язкового страхування зерновими складами заставного зерна, що прийняте на зберігання), реєстр. № 3269.
9. Про внесення змін до деяких законів України (щодо пестицидів і агрохімікатів), реєстр. № 2070.
10. Про внесення зміни до статті 11 Закону України «Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них», реєстр. № 3633.
11. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо відповідальності за порушення законодавства в галузі насінництва, розсадництва та з охорони прав на сорти рослин, реєстр. № 3686.
12. Про підтримку виробництва та розвитку ринку сільськогосподарської продукції, реєстр. № 3064.
13. Про ринок земель, реєстр. № 2600.
14. Про внесення змін до Закону України «Про оренду землі», реєстр. № 2606.
15. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо узгодження норм земельного законодавства), реєстр. № 2608.
16. Про оцінку земель, реєстр. № 2609.
17. Про внесення змін до Закону України «Про фіксований сільськогосподарський податок» (щодо відшкодування пільгових пенсій), реєстр. № 1192.
18. Про державний земельний кадастр, реєстр. № 2613-1.
19. Про розмежування земель державної та комунальної власності, реєстр. № 2098-1.
20. Про внесення змін до деяких законів України щодо створення та функціонування спеціальних (вільних) економічних зон та запровадження спеціальних режимів інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку, реєстр. № 2569.
21. Про внесення змін до Закону України «Про податок на додану вартість», реєстр. № 3022.

Постанова Верховної Ради України

Про 85-ту річницю ВЛКСМ та державну підтримку молодіжного руху

29 жовтня 2003 року виповнюється 85 років ВЛКСМ — організації, яка виховала десятки мільйонів громадян України — державних керівників та політичних діячів, інженерів, робітників, науковців, майстрів мистецтв, військовослужбовців і підприємців. Завжди переймаючись інтересами рідної країни, комсомольці всіх поколінь брали активну участь у створенні могутньої індустріальної держави, захищали свою країну під час Великої Вітчизняної війни. У повоєнні роки зводили з руїн міста, села, заводи і шахти. Самовіддана праця і мужність мільйонів юнаків і дівчат були відзначені державними нагородами. Комсомол разом з державними інститутами та громадськими організаціями формував свідомість юнаків і дівчат як високоосвічених громадян, патріотів та інтернаціоналістів, вихованих на ідеях соціальної справедливості та гуманізму. Саме в комсомолі молоді люди відчували особисту відповідальність за доручену справу, отримували навики колективної роботи, спілкування з людьми.

В умовах соціально-економічної кризи в Україні значно ускладнилися і загострилися проблеми молоді. У підлітковому і молодіжному середовищах поширюються негативні прояви: злочини, правопорушення, наркоманія, пияцтво, проституція. Порушуються права молодих людей, зростає молодіжне безробіття, різко погіршується стан здоров'я молодого покоління, небезпечно поширюється дитяча бездоглядність та безпритульність, з кожним роком скорочуються реальні можливості безоплатного здобуття вищої освіти.

Водночас політична пасивність молоді заважає їй відстоювати свої права. Молодіжний рух України неструктурований і об'єднує лише близько 5 відсотків молодих громадян України. Незважаючи на те, що за останні п'ять років значно зросла кількість всеукраїнських молодіжних і дитячих громадських організацій, кількість молоді, об'єднаної в них, залишається практично незмінною.

Враховуючи історичний внесок комсомолу в розвиток держави, наявність гострих молодіжних проблем сьогодення, відповідальність Української держави за молоде покоління — майбутнє України, Верховна Рада України **постановляє:**

1. Підтримати ініціативу ветеранів комсомолу, комсомольських організацій про відзначення на державному рівні 85-ї річниці ВЛКСМ.

2. Рекомендувати Кабінету Міністрів України, місцевим державним адміністраціям, органам місцевого самоврядування у зв'язку з 85-ю річницею ВЛКСМ:

надати дієву допомогу молодіжним та дитячим громадським організаціям, профспілкам, творчим спілкам, жіночим, ветеранським, спортивним об'єднанням у здійсненні заходів, пов'язаних з відзначенням юवілею;

посилити контроль за додержанням вимог щодо захисту прав дітей і молоді, визначених Конституцією України, Декларацією «Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні» та законами України;

особливу увагу звернути на вирішення молодіжних проблем у питаннях працевлаштування молоді, у тому числі надання першого робочого місця, здобуття освіти, надання довгострокових пільгових державних кредитів для будівництва та придбання житла молодими сім'ями, боротьби з дитячою безпритульністю та бездоглядністю, профілактики підліткової злочинності, правопорушень, впровадження здорового способу життя та патріотичного виховання молоді;

здійснити заходи щодо впорядкування пам'ятних місць, пов'язаних з діяльністю комсомолу: пам'ятників, майданів, паркових зон, скверів тощо.

3. Кабінету Міністрів України протягом 2003—2004 років розробити і внести на розгляд Верховної Ради України проекти законів України щодо врахування інтересів і прав молодих громадян, передбачених Конституцією України, у тому числі щодо вдосконалення механізму підтримки державою молодіжного та дитячого руху.

4. Голові Верховної Ради України Литвину В. М. розглянути можливість проведення його зустрічі з ветеранами комсомолу в жовтні 2003 року.

5. Запропонувати Національній раді з питань молодіжної політики при Президентові України розглянути питання про відзначення 85-ї річниці ВЛКСМ та посилення уваги до проблем молоді.

6. Контроль за виконанням цієї Постанови покласти на Комітет Верховної Ради України з питань молодіжної політики, фізичної культури, спорту і туризму.

Голова Верховної Ради України В. ЛИТВИН.

м. Київ,
18 вересня 2003 року.
№ 1200-IV.

Постанова Верховної Ради України

Про проведення парламентських слухань «Про проблему бездомних громадян та безпритульних дітей і шляхи її подолання»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Провести парламентські слухання «Про проблему бездомних громадян та безпритульних дітей і шляхи її подолання» 22 грудня 2003 року.

2. Кабінету Міністрів України до 15 листопада 2003 року підготувати та подати до Верховної Ради України необхідні інформаційно-аналітичні матеріали про стан і реальні шляхи подолання проблем безпритульних дітей, бездомних громадян та пропозиції до рекомендацій парламентських слухань і визначити доповідачів із зазначених питань.

3. Доручити комітетам Верховної Ради України з питань соціальної політики та праці, з питань охорони здоров'я, материнства та дитинства, з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності, з питань науки і освіти, з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин та з питань бюджету внести конкретні пропозиції до рекомендацій парламентських слухань, здійснити необхідні заходи щодо організаційного та методологічного забезпечення парламентських слухань.

4. Управлінню справами Апарату Верховної Ради України забезпечити фінансування витрат, необхідних для організації і проведення зазначених парламентських слухань.

Голова Верховної Ради України В. ЛИТВИН.

м. Київ.
19 вересня 2003 року.
№ 1151-IV.

Постанова Верховної Ради України

Про проведення парламентських слухань на тему: «Духовна криза суспільства і шляхи її подолання»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Провести 5 листопада 2003 року о 15 годині в залі пленарних засідань Верховної Ради України парламентські слухання на тему: «Духовна криза суспільства і шляхи її подолання».

2. Запропонувати Кабінету Міністрів України до 27 жовтня 2003 року підготувати і передати до Верховної Ради України необхідні інформаційно-аналітичні матеріали щодо зазначеної проблеми.

3. Комітету Верховної Ради України з питань культури і духовності із залученням представників центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, представників громадських організацій здійснити необхідні заходи щодо організаційного та методичного забезпечення проведення парламентських слухань.

4. Рекомендувати Національній телекомпанії України та Національній радіокомпанії України за участю відповідних підрозділів Апарату Верховної Ради України забезпечити широке висвітлення парламентських слухань у засобах масової інформації.

5. Управлінню справами Апарату Верховної Ради України забезпечити фінансування витрат, необхідних для організації і проведення парламентських слухань на тему: «Духовна криза суспільства і шляхи її подолання».

Голова Верховної Ради України В. ЛИТВИН.

м. Київ,
19 вересня 2003 року.
№ 1206-IV.

Постанова Верховної Ради України

Про необхідність збереження цілісності унікального історико-архітектурного та музейного комплексу Кловський палац (пам'ятка архітектури XVIII століття) — Музей історії м. Києва

З метою збереження цілісності унікального історико-архітектурного та музейного комплексу Кловський палац (пам'ятка архітектури XVIII століття) — Музей історії м. Києва Верховна Рада України **постановляє:**

Рекомендувати Кабінету Міністрів України переглянути та скасувати Розпорядження від 11 серпня 2003 року № 506-р «Про розміщення Верховного Суду України» як таке, що суперечить Закону України «Про музеї та музейну справу», «Про охорону культурної спадщини», «Про власність» тощо.

Голова Верховної Ради України В. ЛИТВИН.

м. Київ,
18 вересня 2003 року.
№ 1201-IV.

Постанова Верховної Ради України

Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України для розслідування обставин трагічної загибелі депутата Тернопільської обласної ради, голови фракції «Наша Україна» в Тернопільській облраді Івана Гавдиди

З метою забезпечення всебічного та об'єктивного розслідування трагічної загибелі депутата Тернопільської обласної ради, голови фракції «Наша Україна» в Тернопільській облраді Івана Гавдиди, відповідно до пункту 33 частини першої статті 85, частини четвертої статті 89 Конституції України, Верховна Рада України **постановляє:**

1. Утворити Тимчасову слідчу комісію Верховної Ради України для розслідування обставин трагічної загибелі депутата Тернопільської обласної ради Івана Гавдиди (далі — Тимчасова слідча комісія).

2. Затвердити такий склад Тимчасової слідчої комісії:

ГРАЧ
Леонід Іванович — фракція Комуністичної партії України;
ГУМЕНЮК
Олег Іванович — фракція «Наша Україна»;
ДЕРКАЧ
Леонід Васильович — фракція політичних партій Промисловців і підприємців України та «Трудова Україна»;
ДЖОДЖИК
Ярослав Іванович — фракція «Наша Україна»;
ІВАНОВ
Сергій Анатолійович — група «Народовладдя»;
КАРМАЗІН
Юрій Анатолійович — фракція «Наша Україна»;
КАРНАУХ
Микола Васильович — фракція Соціалістичної партії України;
КЛІМОВ
Леонід Михайлович — фракція «Регіони України»;
ШКІЛЬ
Андрій Васильович — фракція Блоку Юлії Тимошенко.

3. Головою Тимчасової слідчої комісії обрати Кармазіна Юрія Анатолійовича.

4. Генеральній прокуратурі України, Міністерству внутрішніх справ України, Службі безпеки України надавати відповідні матеріали та сприяти діяльності Тимчасової слідчої комісії.

5. Тимчасовій слідчій комісії у місячний строк подати Верховній Раді України інформацію про результати розслідування.

6. Матеріально-технічне, кадрове та інформаційне забезпечення діяльності Тимчасової слідчої комісії покласти на Апарат Верховної Ради України.

Голова Верховної Ради України В. ЛИТВИН.

м. Київ,
18 вересня 2003 року
№ 1167—IV.

ОФІЦІЙНО

Постанова Верховної Ради України

Про парламентські слухання «Стратегія розвитку телерадіоінформаційного простору України»

Верховна Рада України **постановляє:**

і. Провести 10 грудня 2003 року о 15 годині в залі пленарних засідань Верховної Ради України парламентські слухання на тему:

«Стратегія розвитку телерадіоінформаційного простору України».

2. Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації із залученням представників центральних та місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, представників громадських організацій у сфері інформаційних відносин здійснити необхідні заходи щодо організації парламентських слухань.

3. Звернутися до Прем'єр-міністра України з пропозицією про визначення віце-прем'єр-міністра України Табачника Д. В. співдоповідачем від Кабінету Міністрів України при проведенні парламентських слухань.

4. Визначити Голову Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації Томенка М. В. співдоповідачем при проведенні парламентських слухань.

5. Звернутися до Голови Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення Холода Б. І. з пропозицією виступити співдоповідачем при проведенні парламентських слухань.

6. Управлінню справами Апарату Верховної Ради України здійснити відповідне матеріально-технічне забезпечення проведення парламентських слухань.

7. Національній радіокомпанії України за участі Інформаційного управління Апарату Верховної Ради України забезпечити в установленому порядку пряму трансляцію парламентських слухань по першій програмі радіо та проводовій радіотрансляційній мережі.

Голова Верховної Ради В. ЛИТВИН.

м. Київ,
18 вересня 20003 року, №1166-IV.

Постанова Верховної Ради України

Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з перевірки додержання вимог законодавства України Міністерством екології та природних ресурсів України при видачі спеціальних дозволів (ліцензій) на користування надрами

Відповідно до статті 89 Конституції України та статті 8.4.4 Регламенту Верховної Ради України, враховуючи наявність серйозних недоліків у сфері використання в Україні природних ресурсів, що негативно відбивається на навколишньому природному середовищі та є наслідком неефективного державного управління надроресурсами, і в зв'язку з цим для більш детального вивчення законності та існуючої практики видачі Міністерством екології та природних ресурсів України спеціальних дозволів (ліцензій) на користування надрами Верховна Рада України **постановляє:**

1. Утворити Тимчасову слідчу комісію Верховної Ради України з перевірки додержання вимог законодавства України Міністерством екології та природних ресурсів України при видачі спеціальних дозволів (ліцензій) на користування надрами (далі — Тимчасова слідча комісія).

2. Затвердити кількісний склад Тимчасової слідчої комісії виходячи із забезпечення представництва у її складі по одному народному депутату України від кожної депутатської фракції (групи).

3. Депутатським фракціям (групам) у дводенний термін після прийняття рішення про утворення Тимчасової слідчої комісії подати пропозиції щодо кандидатур для затвердження її персонального складу.

4. Обрати народного депутата України Шведенка М. М, Головою Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з перевірки додержання вимог законодавства України Міністерством екології та природних ресурсів України при видачі спеціальних дозволів (ліцензій) на користування надрами.

5. Тимчасовій слідчій комісії протягом півроку з дня прийняття Постанови надати звіт про результати виконаної роботи та підготувати інші матеріали з цих питань для поширення серед народних депутатів України і розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України.

6. Апарату Верховної Ради України здійснити кадрове, матеріально-технічне, інформаційне та організаційне забезпечення роботи Тимчасової слідчої комісії.

7. Ця Постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Голова Верховної Ради В. ЛИТВИН.

м. Київ,
18 вересня 20003 року, №1168-IV.

Постанова Верховної Ради України

Про заходи щодо підтримки соціально-економічного розвитку міста Харкова у зв'язку з 350-річчям його заснування

У зв'язку із святкуванням 350-річчя заснування міста Харкова народні депутати України підтримали ініціативу харків'ян щодо відзначення 21 та 22 серпня 2004 року цієї знаменної дати. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2003 року № 251-р «Про підготовку та відзначення 350-річчя заснування м. Харкова» схвалено заходи з підготовки та проведення святкування, розроблено велику низку заходів, спрямованих на покращення міського середовища. З метою підтримки соціально-економічного розвитку міста Харкова Верховна Рада України **постановляє:**

1. Кабінету Міністрів України:

1) передбачити у Державному бюджеті України на 2004 рік окремим рядком фінансову підтримку заходів щодо соціально-економічного розвитку міста Харкова та відзначення 350-річчя його заснування згідно з кошторисом у сумі 229 200,0 тис. гривень.

2) передбачити у кошторисах міністерств відповідні цільові фінансові кошти на ремонт і встановлення об'єктів державної власності, що розташовані у місті Харкові, які знаходяться в оперативному управлінні міністерств.

2. Рекомендувати Кабінету Міністрів України, Харківській обласній державній адміністрації, Харківській міській раді вжити термінових заходів щодо підготовки та відзначення 350-річчя заснування міста Харкова.

3. Ця Постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Голова Верховної Ради В. ЛИТВИН.

м. Київ,
18 вересня 2003 року, № 1199-IV.

І контроль, і захист

16 жовтня минає сім років відтоді, як було прийнято Закон «Про Конституційний Суд України». Основним завданням Конституційного Суду стало гарантування верховенства Основного Закону нашої держави на всій території України. Що зроблено за цей час, чи вдалося створити дійовий орган конституційного контролю, чи має сьогодні істотний вплив Конституційний Суд на загальнодержавні процеси? На ці та інші запитання відповідає Голова Конституційного Суду України ***Микола СЕЛІВОН.***

— Я не хотів би зараз говорити про кількість прийнятих рішень, висновків і справ, які розглянув Конституційний Суд, оскільки вони дають лише суто арифметичне уявлення про нашу роботу.

Наголосив би на тому, що Конституційний Суд послідовно виконує свої функції, визначені в Конституції. Він став органом, який забезпечує верховенство Конституції. Є такий вислів, з яким я цілком згоден: якщо Президент України є гарантом Конституції, то Конституційний Суд є охоронцем конституційного поля держави. Протягом семи років нашої діяльності ми у своїх рішеннях не давали жодному державному органу, іншими словами — державі в цілому, переступати межі Конституції. І в цьому суд виконував своє призначення. Сам факт існування КС є стримуючим фактором для всього державного механізму, спонукає його ланки звіряти свої дії з Конституцією, а якщо ні — змушує це робити. І, до речі, це не лише моя особиста думка. Нещодавно КС розпочав слухання справи щодо тлумачення статей 1 і 10 Закону України «Про приватизацію державного житлового фонду». Йдеться про права власників приватизованих квартир багатоквартирних будинків на допоміжні приміщення (підвали, горища тощо) та їх участь у прийнятті рішень про реконструкцію, добудову таких будинків. Так ось на цьому засіданні один із представників суб'єкта права на конституційне подання так і сказав: «Спасибі, що є Конституційний Суд —остання інстанція, до якої можна звернутися». І додав, що суд орієнтує державні органи, посадові особи діяти в межах Конституції.

Все це так. Але, на мою думку, Конституційний Суд України відбувся не тільки тому, що стимулює конституційний метод дій органів державної влади, а й передусім тому, що одним із головних своїх завдань вбачає захист конституційних прав і свобод громадян. Скажімо, КС роз'яснив зміст таких конституційних прав і свобод людини, як право на життя, визнавши неконституційними низку норм Кримінального кодексу, що встановлювали такий вид покарань, як смертна кара, право на свободу пересування і вільний вибір місця проживання, визнавши неконституційним дозвільний характер прописки, роз'яснив зміст права на безплатну медичну допомогу, права на об'єднання громадян у профспілки, відстоявши можливість вільно створювати будь-яку профспілку та вказавши, що держава не повинна регламентувати питання внутрішньої діяльності громадських об'єднань. І в багатьох інших рішеннях ми безпосередньо чи опосередковано захищали конституційні права і свободи громадян. Ось і недавно Суд розпочав розгляд справи щодо тлумачення положень Конституції про доступність і безоплатність освіти, включаючи надання безплатної вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах.

■ ■ ■

Сам факт існування КС є стримуючим фактором для всього державного механізму, спонукає його ланки звіряти свої дії з Конституцією, а якщо ні — змушує це робити

■

Це лише окремі штрихи діяльності КС, які засвідчують, що Конституційний Суд надійно стоїть на сторожі конституційних прав і свобод людини. Причому слід зазначити, що такі рішення стосуються не тільки тих, хто звернувся до Суду, а й мають нормативний характер, поширюються на всі правовідносини у відповідній сфері.

— Але чи не обмежує роль Конституційного Суду у захисті прав і свобод громадян відсутність у нього права самому ініціювати розгляд питань щодо відповідності того чи іншого закону Конституції України?

— В усьому світі суди мають так звану пасивну компетенцію, яка є однією із особливостей функціонування судової влади. І те, що Суд не вправі ініціювати розгляд питань, є позитивним. Мало того, це відповідає засадам розподілу державної влади. Інша річ — чому громадянин України сьогодні не має права звернутися зі скаргою на неконституційний закон, що порушує його конституційні права і свободи? Відверто кажучи, я сподіваюся, що саме тепер, коли ми підійшли до конституційно-правової реформи, суб'єкти конституційної ініціативи нарешті прислухаються не тільки до думки КС про необхідність запровадження інституту конституційної скарги, а й до пропозицій широкого кола науковців та юристів-практиків, котрі вважають, що такий інститут конче потрібен. Він значно збільшив би можливості захисту прав громадян за допомогою Конституційного Суду. Нині громадянин має право звернутися до КС із клопотанням про офіційне тлумачення Конституції, законів у разі неоднозначного застосування їхніх положень судами чи іншими органами державної влади, що, на думку громадянина, може призвести або призвело до порушення його конституційних прав і свобод. А ось щодо конституційності закону чи інших нормативно-правових актів, то громадянин сьогодні не має права звернутися до Конституційного Суду. Тут є проблема.

— Як відомо, КС формується Президентом України, Верховною Радою України і з'їздом суддів. Як складаються стосунки КС з Верховною Радою, Президентом України, тобто з тими органами, які впливають на формування суддівського складу КС? Чи є тиск на суддів з боку народних обранців або Президента України?

— Не кривлячи душею, я можу сказати: ні з боку Президента, ні з боку керівництва Верховної Ради чи народних обранців жодного тиску при розгляді у Суді справ не було. Власне, Конституційний Суд є одним із елементів державного механізму, який специфічними способами і методами виконує загальні функції, що їх покладено на державу. І тому мені, як Голові КС, доводиться контактувати з Президентом, Головою Верховної Ради, Прем'єр-міністром, головами Верховного та Вищого господарського судів. А йдеться на зустрічах не про розгляд конкретних справ, а про загальну ситуацію в державі, подальше вдосконалення національного законодавства, проведення судово-правової реформи тощо. Такі контакти, безумовно, корисні. А щодо реакції на наші рішення... Іноді від них, так би мовити, не в захваті то окремі народні депутати, то Кабмін, а то й Президент. Зрозуміло: адже хіба будеш задоволений, коли Суд визнає той чи інший правовий акт або його окремі положення неконституційними? Але жодного разу офіційного несприйняття рішення КС не було.

— До речі, щодо впливу на Суд. Недавно відбулося пікетування КС. Як ви ставитеся до таких проявів демократії?

— Спокійно. Зазвичай пікетувальники вимагають об'єктивно розглянути конкретну справу. Але КС саме так і робить відповідно до Основного Закону нашої держави.

— Іноді своїм рішенням КС ставить перед Верховною Радою питання про необхідність законодавчого врегулювання тієї чи іншої проблеми. Чи завжди прислуховуються до цього народні депутати України?

— Я б поділив свою відповідь на дві частини. Передусім виокремлю питання про визнання Судом певного акта в цілому неконституційним — тут проблем немає, з моменту ухвалення рішення він втрачає чинність. А коли йдеться про необхідність здійснити державному органові певні дії, зокрема, привести свої акти у відповідність до рішення КС, то Суд може вказати й термін, протягом якого це слід зробити. Інколи Верховна Рада оперативно реагує на це, інколи не дуже. Наприклад, коли Суд визнав неконституційними окремі норми закону про профспілки, Верховна Рада хоч і внесла певні зміни до цього закону, але рішення КС було враховано не повністю.

— Сьогодні до Конституційного Суду народними депутатами подано три законопроекти щодо проведення політичної реформи в Україні. Чи є спеціальна процедура розгляду таких законопроектів? Вони розглядатимуться водночас чи кожен окремо? Коли планується прийняти відповідні висновки? Якому законопроекту Ви особисто надаєте перевагу?

— Так, у КС на сьогодні зареєстровано три таких законопроекти. За двома з них відкрито конституційне провадження, а минулого тижня почався розгляд цих справ на пленарних засіданнях Суду. Третій законопроект попередньо вивчається. Щодо спеціальної процедури. Ми вже надали дев'ять висновків стосовно законопроектів, що передбачали внесення змін до Конституції. І хоча в законі про Конституційний Суд немає окремих положень щодо надання висновків, у нас уже відпрацьовано відповідну процедуру розгляду таких питань. Цієї процедури ми і дотримуємося. Конкретно: кожен законопроект розглядається окремо, і справи не можуть бути об'єднані, тому що немає підстав їх об'єднувати. По кожному із законопроектів, як того вимагає стаття 159 Конституції України, буде окремий висновок КСУ. Нині триває концептуальне обговорення позиції КС відносно положень перших двох законопроектів. Робота, як ви розумієте, досить складна. Адже помилитися Суд не може, тому ми скрупульозно розглядаємо кожну зміну до Конституції.

Про строки розгляду. Зауважу, що за ініціативи Голови Верховної Ради України Володимира Литвина законопроекти розглядатимуться у максимально стислі строки, хоча спеціального рішення Суду про невідкладний режим, який зобов'язує нас протягом місяця з дня початку провадження у справі надати висновок, не приймалося. Але судді, враховуючи суспільну значимість законопроектів, з розумінням поставилися до прохання Голови ВР.

■ ■ ■

Адже помилитися Суд не може, тому ми скрупульозно розглядаємо кожну зміну до Конституції

■

Якому законопроекту надаю перевагу? Для судді КС всі законопроекти однаково рівнозначні. Все зводиться лише до одного: відповідають запропоновані зміни вимогам статей 157 і 158 Конституції чи ні?

— Чому іноді так довго розглядаються справи в КС? Може, є необхідність змінити відповідне законодавство?

— Справді, тут є проблема. По-перше, до нас протягом року надходять понад чотири тисячі документів, у тому числі велика кількість подань, звернень від юридичних осіб, громадян, які треба проаналізувати, подивитися, чи відповідають вони обумовленим законом вимогам до конституційних подань і звернень, чи є тут предмет для розгляду Судом. Близько 30 відсотків звернень відсіюються тому, що не підлягають розглядові КС (наприклад, скарги на рішення судів загальної юрисдикції). По-друге, був час, коли КС не мав своїх правових позицій з тих чи інших питань, адже він розпочинав свою діяльність з чистого аркуша. Нині правові позиції вже напрацьовано з багатьох проблем, що дає змогу не втягуватися в дискусії, аби визначитися у певному концептуальному питанні. Зрозуміло, такі напрацювання допомагають скоротити час на прийняття рішень. Але на строках провадження серйозно позначається те, що всі рішення, висновки приймаються тільки на пленарних засіданнях Суду. У багатьох країнах конституційні суди поділено на палати, кожна з яких розглядає певні питання компетенції Суду. Це значно прискорює процес розгляду справ.

За нинішнього правового врегулювання діяльності КС ми вбачаємо шляхи підвищення ефективності своєї роботи в удосконаленні процедури розгляду конституційного звернення, подання від початку надходження його до КС. Так, для прискорення попереднього аналізу конституційних звернень ми відкрили приймальню для громадян, де вони можуть отримати грунтовну консультацію наших фахівців. Посилено контроль за дотриманням строків проходження документів, вжито ряд інших заходів відповідного напряму.

Нарешті, про зміни законодавства. Треба віддати належне народним депутатам України, з ініціативи яких підготовлено законопроекти щодо внесення змін до Закону про Конституційний Суд України. Обговорення цих змін у Верховній Раді відбувається з урахуванням позиції КС. Наприклад, Комітет з питань правової політики постійно запрошує наших представників до участі в опрацюванні законодавчих пропозицій. Але йдеться саме про вдосконалення окремих положень закону. Хочу підкреслити: чинна правова база, що визначає діяльність Конституційного Суду, загалом надає йому можливість здійснювати свої повноваження у повному обсязі.

— Миколо Федосовичу, наша бесіда відбувається напередодні Дня юриста. Що б ви хотіли побажати юристам України?

— Хочу побажати їм об'єктивності та мужності при прийнятті рішень. І, звичайно, здоров'я та творчих успіхів.

— Дякую за бесіду.

Сергій ДЕМСЬКИЙ.

Інформація щодо розгляду конституційних подань народних депутатів України

За час діяльності Конституційного Суду України (на 1 жовтня ц. р.) від народних депутатів України отримано 187 конституційних подань з питань:

конституційності правового акта Верховної Ради України — 86;

конституційності правового акта Президента України — 33;

конституційності правового акта Кабінету Міністрів України — 13;

конституційності правового акта ВР АР Крим — 2;

офіційного тлумачення Конституції України — 18;

офіційного тлумачення Конституції, законів України — 11;

офіційного тлумачення законів України — 23;

з інших питань — 1.

На 1 жовтня в Конституційному Суді України знаходилося 32 конституційних подання народних депутатів України.

За весь період діяльності Конституційним Судом України було одержано 13 законопроектів про внесення змін до Основного Закону держави.

Завжди в «десятку»

Усе починається з малого. Так і юридичний факультет Київського національного економічного університету (КНЕУ) крок за кроком, рік за роком зростав та здобував цілком заслужене визнання.
З 1993-го почалося відродження юридичного факультету в КНЕУ (вперше його було створено у 1920-му і проіснував він десять років). На той час у зв'язку з відсутністю матеріально-технічної бази для створення окремого юридичного факультету підготовку правознавців відкривають на факультеті міжнародної економіки, змінюючи його назву на факультет міжнародної економіки і права. А 30 червня 1999 року міністр освіти підписав наказ про створення у складі КНЕУ юридичного факультету. Продовжується історія факультету, який святкуватиме своє 10-річчя. Напередодні свята ми зустрілися з деканом факультету, доктором юридичних наук, членом-кореспондентом НАН України ***Віталієм ОПРИШКОМ****.*

— Віталію Федоровичу, гадаю, такі запитання вам ставлять з моменту створення факультету, але все-таки: чому необхідно готувати юристів саме в економічному вузі?

— Я завжди казав, що лише розумне поєднання економічних і правових знань може надати можливість для ефективного забезпечення правової роботи в різних економічних структурах народного господарства. І це є відповідною аксіомою. Адже право — досить гострий інструмент регулювання суспільних відносин у цій сфері і якщо його невміло застосовувати, то результат буде схожий на роботу хірурга, який, маючи скальпель, оперує, не знаючи ні фізіології, ні анатомії людини. Тому за програмою наші студенти вивчають 80% юридичних курсів та 20% економічних.

— Якщо з викладачами економічних дисциплін усе зрозуміло — у КНЕУ працюють кращі професіонали, то як ви вирішували питання з правниками?

— Звичайно, починали ми з невеликого колективу, але дуже швидко нам вдалося змінити і кількісний, і якісний склад кафедри правознавства. Керівництвом деканату спільно з ректором КНЕУ Анатолієм Павленком було прийнято мудре рішення залишати кращих випускників факультету для роботи асистентами на кафедрах. Сьогодні працюють 18 наших випускників, з них 6 — уже старші викладачі.

— То виходить, що ваш факультет молодий з усіх поглядів?

— Так, нам лише 10 років (хоча вважаю, що це не так і мало), а середній вік наших викладачів становить 30 років.

— І результатом десятирічної роботи є...

— ...Три кафедри — правового регулювання економіки (36 викладачів, які ведуть 30 навчальних курсів), державно-правових дисциплін (16 викладачів та 14 навчальних курсів) і правознавства (18 викладачів та 7 навчальних курсів). Найближчим часом ми плануємо змінити структуру факультету та збільшити кількість кафедр. Маємо аспірантуру. Торік двоє наших викладачів та троє в цьому році захистили кандидатські дисертації, заплановано захист ще трьох дисертацій. Загалом над докторськими і кандидатськими у нас працюють більше 20 осіб.

— Слухаючи вас, одразу розумієш, що ви любите факультет, студентів, викладачів — справу, якій присвятили багато років. Одразу хочеться у вас навчатися. То як стати вашим студентом?

— Є два варіанти навчання — безкоштовне (держбюджет) та контрактне (платне). За чотири роки наші студенти здобувають ступінь бакалавра і отримують кваліфікацію правознавців, а провчившись п'ять років, стають магістрами з правового регулювання економіки. До речі, лише цього року першокурсниками в нас стали 240 осіб. У планах на найближче майбутнє — підготовка фахівців з нової спеціальності, якої, зауважте, більше ніде немає, — міжнародне економічне право.

— Щойно пройшла поверхом факультету, і, чесно кажучи, вражають сучасність та краса аудиторій, безліч картин, навіть у коридорі квіти. Таких факультетів справді мало. Що ще до послуг студентів?

— У нас працює сучасний комп'ютерний клас на 30 місць. Є науково-методичний кабінет, де студентам допомагають визначитися з темами дипломів і курсових та в пошуках літератури. Збережено на факультеті інститут кураторства, працює система студентського самоврядування, виходить газета «Правознавець». Спеціально обладнано зал судових засідань, де ми проводимо заняття з кримінального та цивільного процесу, а наші студенти мають змогу спробувати себе в ролі прокурора, адвоката, судді. До речі, вже досягнуто домовленості з головою Шевченківського місцевого суду міста Києва стосовно проведення відкритого розгляду окремих справ саме в нашому залі судових засідань, і студенти будуть присутні вже на справжньому процесі з реальними справами.

— Але не лише до судових справ ви готуєте студентів.

— Так. Починаючи з третього курсу студенти вже мають змогу проводити прийом громадян, надавати їм юридичні консультації, спробувати себе в написанні позовів, клопотань та різноманітних заяв у юридичній клініці, яку ми відкрили спільно з редакцією газети «Голос України».

— Крім оновленого факультету, що ви ще приготували для студентів?

— До 10-річчя видано нові підручники. Це — «Правознавство», друге видання «Міжнародного економічного права», «Система правоохоронних органів», «Правове регулювання економіки» та низка інших. Побачила світ книга про історію та сучасність факультету, а також телефільм.

— Вітаємо вас та весь колектив юридичного факультету з ювілеєм, бажаємо нових здобутків.

— Дякую і запрошую всіх наших випускників та студентів 10 жовтня на святкування 10-річчя факультету, яке відбудеться о 16-й годині в концертному залі другого корпусу КНЕУ.

Бесіду вела
Наталя ГЕЛЕТКО.

Крок уперед, але далеко до світла в кінці тунелю

У КОМІТЕТАХ ВР

На перший погляд, оборонний бюджет України на 2004 рік порівняно з нинішнім роком помітно виріс — майже на мільярд гривень. У ході бюджетного процесу на інші галузі та відомства нерідко навіть пропонують відрізати від «силовиків» значний «шматок». Однак, як вважають у парламентському Комітеті з питань національної безпеки та оборони, про фактичне збільшення фінансування потреб оборони у проекті держбюджету-2004 говорити немає підстав.

На своєму засіданні комітет висловив стурбованість тим, що в проекті основного фінансового документа держави не повною мірою враховано те тяжке становище, в якому опинилися нині українські Збройні Сили та інші військові формування держави. Ігноровано вимоги указу Президента України, виданого на основі рішення Ради національної безпеки та оборони. Проект держбюджету-2004 передбачає збільшити видатки на оборону на 913,8 млн. грн. Однак що входить у цю суму? Виплата компенсацій військовим за те, що з наступного року їх обкладатимуть податком на доходи фізичних осіб (519 млн. грн). До речі, за інформацією Міноборони, такі асигнування сповна не компенсують втрати у зарплаті військовослужбовцям. 97 млн. грн. буде спрямовано на витрати, пов'язані з перебуванням українського миротворчого контингенту в Іраку. Ще 213 млн. грн. передбачено на створення літака Ан-70. «А фактично витрати на заходи з реформування Збройних Сил порівняно з нинішнім роком зменшено на 15 відсотків, видатки на нове озброєння та військову техніку зменшено на 47 відсотків», — зазначив голова Комітету ВР з питань нацбезпеки та оборони Георгій Крючков.

У своїх пропозиціях до проекту держбюджету-2004 комітет пропонує врахувати пропозиції Міністерства оборони України, Головного управління розвідки Міноборони, Служби безпеки, Національного космічного агентства України, Державної прикордонної служби, Управління державної охорони та Ради національної безпеки та оборони і передбачити фінансування на їх потреби на рівні, визначеному указом Президента. Депутати також підтримали пропозиції Міноборони щодо виділення цільових трансфертів з держбюджету місцевим бюджетам для прийняття до сфери управління місцевих держадміністрацій житлового фонду Міноборони, запропонували уряду визначити механізм погашення кредиторської заборгованості Міноборони та інших військових формувань та правоохоронних органів за отримане військове майно, продукцію, виконані роботи та надані послуги, що склалася станом на 1 січня 2004 року внаслідок недофінансування за загальним фондом за попередні роки.

У сфері соціального захисту військовослужбовців депутати відзначили намір уряду виправити несправедливість у пенсійному забезпеченні військовослужбовців залежно від часу звільнення їх у запас. Адже пенсія у полковника, який пішов на заслужений відпочинок до 1992 року, нині значно менша, ніж у прапорщика, який нещодавно звільнився в запас. В інформації, розданій народним депутатам, уряд пообіцяв усунути протягом 2003—2004 років цю несправедливість. Невеличке підвищення пенсії обіцяють уже цього року, а на наступний рік на ці цілі, за словами Г. Крючкова, виділяється трохи більш як 200 млн. грн. Хоча для того, щоб усунути несправедливість у нарахуванні пенсій військовослужбовцям, за підрахунками профільного комітету, потрібно 1 мільярд 300 мільйонів гривень.

Депутати також категорично виступають проти позбавлення військових тих соціальних гарантій, які закріплені чинними законами, та проти заміни пільг адресною допомогою. Однак Прем'єр-міністр України Віктор Янукович на засіданні уряду заявив, що сьогодні уряд іще не готовий перейти на адресну допомогу. Тож є сподівання, що соціальні гарантії військовослужбовцям буде збережено.

Олександра КУЧЕРЯВА.

ПРОЕКТИ

Міст розбрату

Кабінет Міністрів підготує спеціальну постанову про будівництво в Києві залізнично-пішохідного мосту. Таку заяву зробив столичний голова Олександр Омельченко.

За його словами, рішення стосовно місця і техніко-економічного обгрунтування будівництва (а, отже, й джерел фінансування. — **Авт.**) визначатиме уряд. Столичну громаду менше цікавить особа інвестора, більше — місце розташування нового мосту. Дотепер Міністерство транспорту обстоювало проект, згідно з яким новий вантовий 1200-метровий перехід буде розташовано між Залізничним і Південним мостами. Столична влада відхиляла цю ідею, запевняючи, що в такому разі надмірних навантажень зазнають інші мости, особливо в районі Троєщини.

Вл. інф.

Кому потрібно, щоб працювали турки?

Спорудження в Києві нового залізнично-автомобільного мосту через Дніпро, про що зайшла мова у червні, спричинило низку скандалів на найвищому рівні. Два тижні тому під сумнів було поставлено сам факт будівництва, а сьогодні «мостовий конфлікт» потрапив у порядок денний Верховної Ради України.

Отже, ВР підтримала запит народного депутата, голови підкомітету Комітету з питань національної безпеки і оборони Володимира Сівковича щодо «антидержавної і антинародної політики Міністерства транспорту України, що полягає у фінансуванні іноземної робочої сили за бюджетні кошти».

Запит адресовано Прем'єр-міністрові України Віктору Януковичу, секретарю РНБОУ Володимиру Радченку, Генеральному прокурору Святославу Піскуну, голові Антимонопольного комітету Олексію Костусєву.

Депутат В. Сівкович вважає, що «в реаліях довкола проекту будівництва нового мосту вбачається загроза економічній безпеці України».

Якщо вірити провідним ЗМІ та окремим заявам керівництва Мінтрансу, потенційним підрядником та інвестором проекту виступає одна з іноземних компаній. Вона готова надати для реалізації проекту будівництва залізнично-автомобільного мосту через Дніпро у Києві 10-річний кредит у сумі 1,5 млрд. грн. під 4% річних з відстрочкою платежу на два роки.

В. Сівкович переконаний, що заручником інвестиційних зобов'язань перед іноземцями опиниться уряд України, а заставою — бюджетні кошти та державне майно України за кордоном. Занепокоєння у нього також викликає постать потенційного підрядника, «що входить до тієї самої групи, що інвестор». І все це — за наявності висококваліфікованих працівників в Україні та українських підприємств, здатних забезпечити необхідні матеріали та високий рівень виконання робіт.

У газеті «Дзеркало тижня» наведено інформацію про те, що будувати нам міст погодилася турецька компанія Dogus Group, що існує з 1951 року і має неабиякий досвід спорудження мостів, доріг і тунелів.

І справді, кому потрібно, щоб міст будували турки? Адже саме у Києві існують найкращі зразки мостобудування світового рівня такі, як міст ім. Патона, Московський міст та збудований у 1990 році «Київсоюздорпроектом» Південний.

На думку депутата, фактично у проекті Мінтрансу пропонується інвестувати кредитні кошти і робочу силу іноземної держави, не сплачуючи при цьому жодних відрахувань у вигляді податків до бюджету.

Отже, В. Сівкович просить правоохоронні та керівні органи провести комплексні перевірки у Мінтрансі, в усіх установах та підприємствах будь-якої власності, дотичних до проекту будівництва мосту.

Сергій МИКОЛАЄВ.

Мислити не проблемами,

Той, хто не знайшов місця під склепінням Палацу дожів, залишився на площі, — чи був він знатним патрицієм, чи простим теслею. Але юрба розступилася, даючи прохід тим, хто працював в Арсеналі: у табелі про ранги Венеціанської республіки корабели були на почесному місці.

Ласло ПАШУТ.

Микола КРУГЛОВ

Об'ємна картина, що відтворює глибину об'єкта, досягається перетинанням перспектив, отриманих із різних точок зору, — закони оптики можна застосовувати і до економіки.

Перед початком парламентської сесії я зустрічався з виборцями — працівниками заводу ім. 61 комунара. Кілька днів по тому до мене звернувся президент ВАТ «Південьрефтрансфлот». Але про все по черзі.

I

Усупереч розтиражованим «рапортам» чиновників, 25 млн. грн., що їх виділено за розпорядженням уряду для держпідтримки проекту будівництва рефрижераторів, завод не отримав. Добудову двох замовлень практично зупинено. Все пояснюється традиційно: не знайдено джерело фінансування. Але якщо для заводу це означає «тільки» дефіцит фінансових коштів до нового бюджетного року і великі проблеми — передусім з виплатою заробітної плати, то для згаданого замовника, що авансував на будівництво суден більш як 30 млн. доларів, може обернутися початком процесу банкрутства. Річ у тому, що кредит від «Дойче шіффсбанк» було отримано під заставу 10 суден. Тепер, через зрив терміну добудови, зривається і термін погашення кредиту. Тобто в перспективі все може закінчитися, на думку президента ВАТ «Південьрефтрансфлот» Ю. Андреєва, «міжнародним фінансовим скандалом, арештом суден». Щоб цього уникнути, в бюджет потрібно закласти 63 млн. грн. Нині в проект бюджету-2004 вдалося внести тільки 25 млн. грн. Але, як кажуть, надія вмирає останньою, і керівники виконавчої влади знову обіцяють знайти вихід із цієї ситуації і визначити джерело фінансування.

Дозволю собі нагадати: програму будівництва рефрижераторів було прийнято задля виведення з кризи ДП «Суднобудівний завод ім. 61 комунара», який отримав на початку 1997 р. від «Ласкарідіс шіппінг» 40 млн. доларів авансових платежів, але не зумів виконати свої зобов'язання зі здавання суден.

Однією з умов створення спільного підприємства в рамках цієї програми і було забезпечення держпідтримки заводу для покриття дефіциту коштів, необхідних для завершення будівництва, оскільки ситуацію деякою мірою спровокувала саме попередня економічна політика держави.

Більш-менш регулярно (хоча і не в повному обсязі) фінансову підтримку СП надавав уряд В. Пустовойтенка. Керівник компанії «Ласкарідіс шіппінг» зустрічався з трьома наступними прем'єр-міністрами України (не рахуючи просто міністрів), після чого було прийнято безліч постанов і окремих доручень Кабміну, але жодного разу уряд не наполіг на внесенні в Держбюджет відповідного рядка. У цьому поки що пріоритет Кабінету Януковича.

«Чи є перспективи в українського суднобудування взагалі?» — запитують мої виборці. Що сьогодні треба розуміти під українським суднобудуванням? Збереження контрольного пакета акцій суднобудівного підприємства за державою чи збереження робочих місць?

Але, *по-перше*, на більшості українських суднозаводів уже відбулася зміна власника: «Океан» належить нідерландській компанії «Дамен Шіпьярдс», яка, до речі, розміщає замовлення і на керченській «Затоці». Підбито підсумки конкурсу на купівлю 90,25 відсотка акцій ДАХК «ЧСЗ». У приватних руках «Ленінська кузня» (Київ), російський (і не тільки) капітал дедалі активніше лобіює ухвалення рішення про приватизацію «Феолента».

■ ■ ■

Завантаження потужностей на миколаївських суднозаводах до 1997—1998 рр. становило від 13 до 27 відсотків, а кредиторська заборгованість у 10—15 разів перевищувала обсяги випущеної продукції

■

По-друге, міжнародний капітал дедалі більше спрямовується до «місця походження» кваліфікованої робочої сили (а не просто дешевої). Тобто робочі місця створюються (зберігаються) транснаціональними компаніями не у провідних країнах, де розташовані їхні штаб-квартири, але і не в найбідніших, так званих «світових безробітних». Поки що інтерес міжнародного капіталу привертають і наші підприємства, котрі одержали грецькі, норвезькі, нідерландські інвестиції.

Що ми можемо йому запропонувати? Виробничі потужності, що потребують модернізації, тобто додаткових вливань — раз, академічну і прикладну науку (все ще!), яку держава стільки років залишало без уваги, — два. Кваліфіковану робочу силу?.. І так, і ні!

Приміром, для виконання нескладного (за колишніми мірками) норвезького замовлення на заводі ім. 61 комунара довелося збирати зварників-пенсіонерів. На замовленні працювали представники вже трьох фірм, включаючи закордонних «легіонерів», які одержували значно вищу зарплату, ніж «комунаровці».

Тим часом, як повідомляє «Голос України», «зварники з південних українських суднобудівних заводів приїжджають до Латвії і працюють «вахтовим методом» за ті гроші, на які не спокусилися вчорашні латвійські безробітні» («ГУ», 27.08.03).

Майже 300 миколаївських зварників працюють на суднозаводі у Волгограді. Ще більше суднобудівників вищої кваліфікації працюють у Польщі.

Можливо, ми готуємо їм заміну на базі колись знаменитих профтехучилищ або навчального комбінату при тому самому ЧСЗ?..

А в Естонії, як повідомляє та сама газета, колишній головний інженер Чорноморського суднобудівного заводу «будує буксир, універсальніший і потужніший, ніж побудований тим самим заводом за естонським замовленням «Юпітер». Будує за проектом із Миколаєва, з українського металу й в основному українськими руками». Газета не розповідає, але ми в Миколаєві знаємо, що згаданий колишній головний інженер О. Фірсов, який причетний до початку будівництва буксирів на ЧСЗ, був, грубо кажучи, виставлений із заводу, хоча, крім іншого, мав ще і колосальний досвід роботи в зовнішньоекономічних структурах, зокрема й за кордоном. І, здавалося б, не треба доводити, що в ринковому «вільному плаванні» наших суднозаводів досвід цей був би аж ніяк не зайвий. Особливо коли деякими суднобудівними підприємствами почали керувати домобудівники.

II.

Усе це відбулося не раптово... У середині 90-х років, коли уряди країн з найрозвинутішою ринковою економікою: США, Німеччини, Нідерландів, Данії, Фінляндії й ін. — надавали державні субсидії на поліпшення технологій суднобудівного виробництва і скорочення вартості будівництва суден, а також фінансували цільові маркетингові заходи, — тут, в Україні (та й в Росії), суднобудівні заводи, що звикли працювати за держзамовленнями і під держфінансування, просто кинули «у ринок»! Мало того, державна валютна політика в рекордно короткий термін залишила їх без власних оборотних коштів (підприємства, які давали валюту з 1994 по 2000 р. були змушені продавати її Нацбанкові за низьким фіксованим курсом, а потім купувати для виробничих потреб за високим ринковим), а спровокована «ліберальними реформами» гіперінфляція перетворила раніше укладені з грецькими судноплавними компаніями контракти на збиткові: втрати становили від 5 до 10 млн. дол. США на кожному. Нечисленні внутрішні замовлення — чи то ремонт, чи добудова крейсерів для Міноборони, чи будівництво балкерів для Чорноморського морського пароплавства, — практично не фінансувалися.

Завантаження потужностей на миколаївських суднозаводах до 1997—1998 рр. становило від 13 до 27 відсотків, а кредиторська заборгованість у 10—15 разів перевищувала обсяги випущеної продукції. Плюс занадто висока чисельність персоналу і відсутність коштів навіть на виплату, тим, хто розраховувався, плюс неконкурентні терміни будівництва, плюс зростання цін на енергоносії та метал, плюс застаріла система керування, плюс гострий дефіцит професіоналів від маркетингу...

Щоправда, на ринку суднобудування спостерігався стійкий попит, і замовлення все-таки знаходили, але вітчизняні банки кредитувати їх не могли, а закордонні вимагали гарантій Кабінету Міністрів. Нагадаю, що для одержання їх потрібно було направити пакети документів у вісім інстанцій і дочекатися їхніх висновків, до того ж не водночас, а по черзі... На це йшло стільки часу, скільки не міг дозволити собі жоден замовник, для якого «час — гроші». Саме з цієї причини, як відомо, втратив свого часу серійне німецьке замовлення завод «Океан» і датське (на загальну суму більш як 200 млн. дол. США!) — ЧСЗ. Жодної урядової гарантії з суднобудівних контрактів узагалі так і не було дано.

Нагадаю, що і дотепер найбільше суднобудування потерпає саме через невиконання існуючих гарантій, приклад тому — знов-таки рефрижераторна програма на заводі ім. 61 комунара.

Але ж відсутність фінансування спричинила не тільки втрату замовлень, зриви з термінів здавання, потенційне банкрутство і зростання безробіття. Наслідком були також втрати технологій, закриття випробувальних стендів, згортання НДДКР зі створення кораблів нового покоління, припинення розробок нового суднового комплектуючого устаткування: газотурбінних двигунів, радіолокаційних і гідроакустичних комплексів, обладнання для боротьби за живучість — усього того, в чому Україна лідирувала за часів СРСР.

А тим часом країни так званого «суднобудівного клубу» (80 відсотків суднобудівних потужностей, як відомо, зосереджено в 10 країнах) не чекали, поки ми «станемо на ноги», — ми втрачали свої позиції.

За допомогою Президента України Л. Кучми із року в рік доводилося «вибивати» разове фінансування для завершення тих чи інших замовлень на всіх суднобудівних заводах м. Миколаєва. До речі, багато в чому ми завдячуємо міністрові промислової політики з Кабінету В. Пустовойтенка — В. Гуреєву. Це, звичайно, якось підтримувало заводи на плаву. Але в жодному разі не могло надовго ані закріпити кваліфіковані кадри, ані забезпечити відновлення основних фондів. Звідси постає питання: чи може «лобізм» замінити державну промислову політику?

III.

Усім, хто брав участь у виробленні антикризової політики стосовно суднобудування, ще до 1996—1997 рр. стало зрозуміло: пріоритет № 1 — створення дієздатної системи фінансування. Оскільки в Миколаєві зосередилося майже 40 відсотків суднобудівного виробництва і 70 відсотків галузевої науки, то миколаївці й стали тут «піонерами».

Наш «планомірний пошук можливостей» ішов від спроб створення фінансово-комерційної компанії (з співзасновництвом Мінпромполітики, Промінвестбанку і брокерських компаній з Британії і Данії, котрі мають виходи на скандинавські гарантійні інститути) — до банківського пула за участю західних і кількох вітчизняних банків. «На виході» отримували працюючу схему — з відкриттям безвідкличного акредитива в норвезькому банку як гарантія повернення вкладень. Фінансування будівництва суден веде АППБ «Аваль» — перший вітчизняний банк, який ризикнув на співробітництво з суднобудуванням. Після закінчення робіт завод пред'являє виконане замовлення, замовник дає вказівку норвезькому банку, і акредитив, що його виставлено на користь будівельника, розкривається. Схема дає можливість визначити оптимальне завантаження, кількість працівників. Як на Заході, тепер український банк може контролювати виконання суднозаводом погодженого бізнес-плану. Крім норвезької програми на заводі ім. 61 комунара, «авалівський» капітал працює і на серії буксирів на ЧСЗ, і на серійному будівництві корпусів «Дамен шіпьярдс» «Океан».

Варто зазначити, що створення цього прецеденту стало можливо після прийняття поправок до Закону про підтримку суднобудування, які усунули дискримінацію вітчизняних банків порівняно з іноземними. (Відмова від безакцептного списання коштів, що перераховуються суднозаводу — боржнику бюджету на будівництво судна).

■ ■ ■

У структурі Міністерства промислової політики є, як відомо, департамент суднобудування. Хтось із суднобудівних менеджерів має уявлення про те, чим цей департамент займається? І чим, до речі, має займатися в нових умовах?

■

IV.

У структурі Міністерства промислової політики є, як відомо, департамент суднобудування. Хтось із суднобудівних менеджерів має уявлення про те, чим цей департамент займається? І чим, до речі, має займатися в нових умовах?

Можливо, підприємствами, занесеними до списку, які не підлягають приватизації, — такими, як кримський «Феолент» чи той самий миколаївський суднобудівний завод ім. 61 комунара? Але збереження їх «за державою» логічно має на увазі надання статусу казенного підприємства, що, в свою чергу, передбачає наявність внутрішніх замовлень і хоча б мінімальну фінансову держпідтримку.

Казенний центр кораблебудування у нас уже є. І хоча йому, не потрібні постачальники «сотень тисяч деталей», зі своїм «роботодавцем»-державою він практично не зв'язаний: замовлення у нього винятково закордонні. Щоправда, на свій страх і ризик, веде розробку моделі нового військового корабля, а також нової структури ВМС. У вільний час.

Тим часом у жодному документі, що регламентує оборонні перспективи України, акценту на кораблебудування не зроблено. Однак нещодавно в складі вітчизняних Військово-Морських сил (за інформацією ЗМІ) з'явилися... танкові підрозділи. Нині на розгляді у ВР України перебуває проект закону про перелік підприємств, котрі не підлягають приватизації, серед яких і суднобудівний завод ім. 61 комунара. Поки що за збереження заводу в цьому списку висловлюються представники фракції КПУ.

На противагу цьому в усі відповідні інстанції надійшов лист від голови Миколаївської облдержадміністрації, котрий наполягає на якнайшвидшій приватизації заводу ім. 61 комунара. Якщо врахувати, що жодними розрахунками на підтвердження цього варіанта облдержадміністрація утруднювати себе не стала, йдеться, оче-

а можливостями

видно, про місцеву «державну позицію».

З цієї, як і з інших порушених проблем якраз і хотілося б почути позицію Мінпрому взагалі й департаменту суднобудування зокрема. Але про неї, принаймні парламентаріям, нічого не відомо. Як і з перспектив українського суднобудування.

V.

На тій же зустрічі з комунарівцями мені поставили традиційне запитання — про національну програму суднобудування. До речі, відповіді на нього не почули і на засіданні малої колегії, яке відбулося в Миколаєві, що його проводило керівництво департаменту суднобудування.

Отож у національні програми з розвитку галузі особисто я не вірю, лобіюючи такі нізащо не буду. Тому що програма, створена в чиновницьких кабінетах, тим паче за відсутності коштів у держбюджеті, там і залишиться. Чи вірите ви в рядок цієї держпрограми, що передбачає до 2005 року будівництво 178 суден?

Справжня антикризова програма може ґрунтуватися лише на реальних потребах ринку. Наприклад, якщо ми визначимося нарешті з реверсом (чи «нереверсом») нафтопроводу Одеса—Броди, то зможемо прорахувати потребу в танкерах для перевезення каспійської нафти. З урахуванням установлених Європарламентом і Радою вимог про наявність у нафтоналивних танкерах подвійного корпусу, це також може дати реальне замовлення суднобудівникам. Але за його одержання потрібно боротися. Тут би саме і стала в нагоді підтримка держави вітчизняного виробника.

Деяку надію могла б дати прийнята нещодавно парламентом Національна програма будівництва суден рибопромислового флоту України на 2001—2010 роки, котра передбачає модернізацію 15, перебудову на вітчизняних суднобудівних підприємствах 10 крупно-, 24 середньо- і 152 малотоннажних суден, 124 промислових ботів, 14 транспортних рефрижераторів, 2 танкерів, 2 буксирів, 2 науково-дослідних і 1 науково-виробничого судна тощо.

Але знову-таки парадокс: з часу прийняття програми верстається вже третій рік бюджет — без виділення коштів на її реалізацію.

VI.

«Національне процвітання не успадковується — воно створюється... У сучасній економічній ситуації, коли конкуренція у світових масштабах дедалі зростає, роль держав стає значно важливішою... Зрештою, конкретні країни досягають успіху в визначених галузях у зв'язку з тим, що їхні внутрішні умови сприяють у відповідних випадках найсприятливішими, динамічнішими і перспективнішими» (М. Портер, «Конкурентні переваги країн»).

Сьогодні певно можна говорити лише про одну реальну нашу перевагу — законодавчу базу, котру під час багаторічної боротьби з кризою (і з опонентами!) ми створили для підтримки вітчизняного суднобудування. Це і є наші основні сприятливі внутрішні умови, в поєднанні з кадровим потенціалом.

■ ■ ■

Справжня антикризова програма може ґрунтуватися лише на реальних потребах ринку

■

Навіть за того, що дія низки законів незабаром закінчиться, у нас залишиться головне — Закон України «Про спеціальну економічну зону «Миколаїв»». І це той рубіж, який ми просто зобов'язані утримати за регулярних «кавалерійських наскоків», — чи то міжнародних консультантів, чи то вітчизняних міністрів. Достатньо сказати, що створення ВЕЗ «Миколаїв», згідно з офіційною довідкою Мінекономіки, зберегло нам 4,9 тис. робочих місць із середньою заробітною платою в 828 грн., а надходження до бюджету на 6,7 млн. грн. перевищили суму наданих пільг.

«Зони вільної торгівлі і промислові парки можуть виступати як анклави на противагу погано діючій економічній обстановці... З часом такі зони, через законодавчі положення, мають стимулювати, наприклад, використання і розвиток місцевих постачальників і встановлення зв'язків з місцевими освітніми інститутами, що забезпечують професійну підготовку», — це знову-таки М. Портер, «лідер інтелектуальної революції в економіці», за визначенням «The Economist», чия думка про ВЕЗ, як бачимо, розходиться з висновками наших «шанувальників МВФ».

«Дамен Шіпъярдс» першою оцінила можливості нашої ВЕЗ, зареєструвавши там свій інвестиційний проект. Варто згадати і те, що сформулювали нідерландські учасники бізнес-форуму в Росії: «Ви, росіяни, мислите проблемами, а ми — можливостями». Цікаво, як на їхню думку, мислимо ми, українці.

Зазначу також, що в ВЕЗ «Миколаїв» те, до чого американський економіст закликає прийти «з часом», передбачено з самого початку: вищезгаданий Український державний морський технічний університет міститься на території зазначеної зони. Як і центри підготовки робітників-суднобудівників у м. Миколаєві.

До речі, нагадаю, що кілька спроб домогтися статусу «національного» для Українського державного морського технічного університету так і не увінчалися успіхом: очевидно, Міністерство освіти гадає, що один із двох найбільших у колишньому СРСР кораблебудівних ВУЗів для України — справа десята. Тобто навіть питання, що не потребує капітальних вкладень, гальмується чиновниками. І це при тому, що на базі УДМТУ готують і кадри для інших країн. Це чи не ставлення до перспектив нашого суднобудування?

VII.

Економіка існує в симбіозі з політикою. Ми про це часто згадуємо (в основному риторично), але рідко використовуємо політичні реалії в стратегічному економічному плануванні.

«Розробка стратегічного плану базується на фінансовій моделі, що охоплює не яку-небудь одну країну, як у планах Міністерства фінансів, а весь світ. Компанія — не міністерство!» — цей амбіційний постулат вироблено ИБМ задовго до «офіційного оголошення» глобалізації. Сьогодні це — аксіома для будь-якої компанії, котра прагне працювати на зовнішньому ринку.

Міжнародна Морська Організація запроваджує дедалі нові стандарти.

Попит на послуги верфей виразно збільшиться. Схоже, що нові члени ЄС, ті самі Польща і країни Балтії, куди вже багато років відбувається відплив нашого кораблебудівного потенціалу, все це використовують цілком грамотно. До речі, на думку аналітиків, «міжнародна торгівля торкнулася простих людей тільки тоді, коли з'явилися океанські сталеві пароплави» — до їхньої появи усе вироблене споживали переважно на місцях, що, в свою чергу, стримувало розвиток виробництва.

■ ■ ■

Іноді здається, що є деякий фантастичний символізм у тому, як ми майже водночас перестали будувати «сталеві пароплави», — і вкинули «простих людей» в епоху «натурального господарства»

■

Іноді здається, що є деякий фантастичний символізм у тому, як ми майже водночас перестали будувати «сталеві пароплави», — і вкинули «простих людей» в епоху «натурального господарства»: одні торгують продукцією зі свого городу, інші, — ті самі корабели, — нехитрими металовиробами, виготовленими на залишках цехового устаткування. То може, це і є кінець епохи, і в ігноруванні державою суднобудування є глибокий філософський зміст? Адже наполягав директор Інституту економічного прогнозування НАНУ на тому, що інвестиції в підприємства «третього технічного рівня», до якого він зараховує і суднобудування, «ведуть до глибокого застою і культурного відчуження».

Але важко все-таки уявити, що навіть за гіперрозвинутих електроніки і фармацеї (4—5 рівня за тим самим рейтингом) вантажі, включаючи ту нафту, переміщатимуть світом «через Інтернет». До речі, за даними Міністерства транспорту технологічно найрозвинутіших США, в 2002 році до країни було доставлено морем 1,2 млрд. різних вантажів. Щодня в порти США прибуває 580 торгових і пасажирських суден. А згідно з даними «Lloyd's Register Fairplay», найбільшими флотами у світі володіють компанії Греції (2915 судів), Японії (2722), Китаю (2033), Німеччини (2024) і Росії (1661) — всі начебто не країни «третього світу». Та й «культурне відчуження» — це швидше наслідок «натурального господарства», а не надмірних інвестицій в суднобудування.

VIII.

Як вважають західні аналітики, головним питанням найближчого майбутнього є співіснування та взаємодія між транснаціональними корпораціями і національними урядами. Одна з найбільших ТНК виробила теорію так званого «корпоративного громадянства», що має на увазі спільність інтересів корпорацій з країнами базування: «держава може розраховувати на те, що керівництво нашої місцевої філії погодиться вести свою політику відповідно до національного плану розвитку в тій частині, яка її стосується. Все, що для цього потрібно, — це віра в необхідність діалогу і довіра до партнерів, щоб виробити придатну раціональну модель».

Думаю, для тих, хто від імені держави вирішує долю базових галузей промисловості і стратегічних підприємств, це може бути оптимальним керівництвом до дії. І результатом цього стануть:

— виплата вже виділених 25 млн. грн. і внесення в бюджет-2004 63 млн. грн. на завершення програми будівництва рефрижераторів на заводі ім. 61 комунара;

— надання УДМТУ статусу національного університету;

— вироблення чіткої державної позиції Мінпромполітики із зазначених вище проблем суднобудування;

— реальне фінансування прийнятих національних програм;

— удосконалювання законодавчої бази, яке б сприяло нарощуванню суднобудівного потенціалу, зокрема, наукового і кадрового.

Сподіваюся, що «поперечна остійність», тобто здатність судна вирівнюватися після крену, властива не тільки нашим суднам, а й самому суднобудуванню, і всій українській економіці загалом.

Микола КРУГЛОВ,
народний депутат України.

АКТУАЛЬНО

Діти-інваліди потребують допомоги

У 2000 році Верховна Рада України ухвалила Закон «Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам». Тоді прийняття такого нормативно-правового акта було позитивним зрушенням та поштовхом до розвитку проєвропейської системи соціального забезпечення. Закон підтвердив конституційне право інвалідів з дитинства та дітей-інвалідів на матеріальне забезпечення та соціальну захищеність з боку держави. Проте цей документ не можна назвати ідеальним. Деякі його положення суперечать чинному законодавству України, а подекуди й здоровому глузду.

Статтею 2 цього закону встановлено розміри державної соціальної допомоги для чотирьох груп осіб, які мають на неї право.

Інвалідам з дитинства I, II груп і непрацюючим інвалідам III групи державна соціальна допомога призначається у розмірі відповідно 100, 70 і 50 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність. З цим положенням сьогодні можна погодитися. Хоча у преамбулі закону йдеться про «соціальну захищеність шляхом встановлення державної соціальної допомоги на рівні прожиткового мінімуму», а не «в процентному відношенні до прожиткового мінімуму».

Але наступна частина статті 2 закону, яка визначає розмір допомоги дітям-інвалідам, перевершує всі сподівання. Державна соціальна допомога на дітей-інвалідів віком до 16 років призначається у розмірі 70 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність!

По-перше, згідно з положенням ратифікованої Верховною Радою України Конвенції про права дитини, дитиною вважається кожна особа віком до 18 років. Закон України «Про прожитковий мінімум» підтверджує це введенням окремих величин прожиткових мінімумів за двома демографічними групами дітей: віком до 6 років і від 6 до 18 років. У цьому році ці величини становлять відповідно 307 і 384 грн.

По-друге, чому допомога дітям визначається на основі прожиткового мінімуму для непрацездатних? Чи не тому, що ця величина — найменша з чотирьох визначених законом видів прожиткового мінімуму (268 грн.)?

У цьому положенні принциповою є підміна понять. Закон стверджує, що по досягненню 16 років особа перестає вважатися дитиною-інвалідом і повинна пройти медико-соціальну експертизу на визнання чи невизнання її інвалідом з дитинства. Хоча згідно з Конвенцією про права дитини така особа протягом ще двох років є дитиною.

Якщо уважно ознайомитися із Законом України «Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам», то складається враження, ніби перед парламентаріями третього скликання було поставлене завдання: «урізати» всі соціальні статті, а яким чином — вирішуйте самі. Спосіб винайшли — у логіці його називають «від зворотного».

По досягненню 16 років людина має право працювати — відповідно, вона є працездатною і може сама себе забезпечувати. До 16 років вона не може працювати (за окремими винятками) — відповідно, не здатна себе забезпечувати і вважається непрацездатною. Отже для осіб, молодших 16 років, можна застосовувати визначення «особа, яка втратила працездатність».

Проте непрацездатність і втрата працездатності — це принципово різні поняття. Дитина-інвалід справді є особою непрацездатною, але не тому, що втратила працездатність, а тому що її ще не набула.

Можливість працювати з 16 років — це право, а не обов'язок. Є ще й право на здобуття вищої та середньої спеціальної освіти. А з переходом на 12-річну систему середньої освіти діти закінчуватимуть навчання у школі у 18 років, а не у 16, як раніше. Тому в Законі «Про прожитковий мінімум» йде розмежування не тільки за соціальними групами (працездатні особи та особи, які втратили працездатність), а й за демографічними (діти віком до 6 років та від 6 до 18 років).

Тоді як можна було прирівняти дітей-інвалідів до осіб, які втратили працездатність? Одним рядком закону їх позбавили права до 18 років називатися дитиною і права на відповідний рівень матеріального забезпечення з боку держави.

Виправлення помилок попередніх розробників законодавства сьогодні лягає на українських парламентаріїв четвертого скликання. Я подав на розгляд Верховної Ради проект закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам». Законопроект передбачає призначення державної соціальної допомоги дітям-інвалідам за демографічними групами для дітей віком до 6 років і від 6 до 18 років у розмірі 70 відсотків відповідної величини прожиткового мінімуму.

Це той випадок, коли для встановлення соціальної справедливості потрібно насамперед усунути логічно-юридичну помилку в тексті закону. Адже без додержання законодавцями принципових правил законотворення на ефективність соціального захисту в Україні годі й сподіватися.

Володимир ГОШОВСЬКИЙ,
народний депутат України. ▼

«У теплі дні збирання винограду...»

ВРОЖАЙ-2003

У Криму зібрали половину з реально очікуваних 80 тис. тонн врожаю сонячних грон. Торік було ледве 60 тисяч. Нині більший і асортимент виноматеріалів та столових сортів з середнім вмістом цукру близько 20 відсотків. У господарствах врожай такий рясний, що виноградарі звернулися по допомогу до мешканців міст. Щоб закінчити збирання до 20 жовтня, добровільним помічникам обіцяно гідну оплату.

На заклик відгукнулися апаратники Ради міністрів автономії, які у вихідні працюють на виноградних плантаціях цілими бригадами. Традиційними стали трудові десанти міських підприємств і груп збирачів із безробітних. За домовленістю з вузами і середніми навчальними закладами на збирання направлено студентів, котрим заплатять за роботу.

Фото Валерія ДРУЖЕНКА.

Найщедрішими виявилися севастопольські, бахчисарайські, сімферопольські, массандрівські, білобельські, алуштинські плантації. Господарства усіх форм власності на винну переробку закладуть не менш як 65 тис. тонн традиційних портвейнів, мадери, хересу, мускатів, каберне, піно-грі, порадують поціновувачів збільшенням кількості нових марок вин. Винзаводи вже переробили десь третину зібраного винограду. Столових сортів у свіжому вигляді планують майже 15 тис. тонн за ціною не вище 1,5 грн. Попереду — збирання сонячних ягід з найвищим вмістом цукру.

Хоча у 80-х роках збирали винограду щонайменше по 350 тисяч тонн, нинішнім урожаєм задоволені скрізь. Бо на всьому півострові вже подолано наслідки катастрофічного викорчовування виноградників, що зменшило їх площу до сьогоднішніх 40 тис. га. Допомагає закон про одновідсотковий збір з алкогольної продукції на розвиток садівництва і виноградарства. Цього року буде посаджено не менше 1300 га плантацій сонячної лози. Завдяки розмаху робіт у південнобережних господарствах «Массандри», «Виноградного» і «Завітного» Сімферопольського району, «Изумрудного» —Джанкойського вже засаджено 660 гектарів. Перемогою стало нинішнє досягнення таких потрібних для її воскресіння п'яти відсотків посадки, яка вперше за багато років почала стабілізувати площі виноградників. Фахівці переконані — є всі підстави сподіватися, що вже наступного року в Криму почнеться зростання плантацій виноградних лоз найякісніших сучасних сортів.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

НАМІРИ

Годі піч колупати,

або Як сподобатися інвестору?

За сукупністю показників соціально-економічного розвитку Вінниччина посідає 14-те місце у загальнодержавному рейтингу. Водночас регіон начебто має всі можливості потрапити до першої десятки. Такого висновку дійшли учасники «круглого столу», які обговорювали проблеми і перспективи соціально-економічного розвитку краю. Представники влади, депутати, викладачі вузів та підприємці, котрі взяли участь у розмові, зійшлися на думці, що «витягти» віз проблем можуть насамперед аграрний сектор і переробна галузь.

Хоч як дивно, з-поміж головних причин називали... невміння вінничан сподобатися інвестору. Водночас зазначали, що в деяких господарствах, зокрема Крижопільського району, уже «пройшов рясний інвестиційний дощ». На розвиток аграрного сектору там прийшли кошти вітчизняних компаній, які відчутно поліпшили економіку району. А на вінницькому СП «Поділля-ОБСТ» (з німецькою — «стигла ягода»), де переробляють ягоди і фрукти, знайшли порозуміння з австрійцями. Ті вже вклали у розвиток підприємства понад десять мільйонів доларів.

Початок зроблено. Тепер йдуть далі. Якщо раніше гроші виділяли на розвиток переробного підприємства, то тепер їх вкладають в аграрний сектор: у створеному СП «Лука» вирощують малину, полуниці, смородину. У названому підприємстві найперше привертає увагу культура виробництва. На ділянках немає бур'янів, натомість є акуратна огорожа. Як зазначив заступник голови облдержадміністрації Валерій Коровій, інвестор приніс не лише кошти, а й традицію дбайливого ставлення до землі.

Наведені приклади, відзначали учасники «круглого столу», на жаль, поодинокі. «То, може, годі піч колупати і чекати, доки хтось запропонує взяти сором'язливу дівку заміж...», — жартома висловився один із співрозмовників. На нараді вирішили надіслати листи до представництв іноземних держав у Києві з інвестиційними пропозиціями регіону. Одночасно зазначалося, що деякі вітчизняні інвестори не бідніші від іноземців, а тому насамперед саме з ними варто налагоджувати співпрацю. Поставлено завдання: за темпами інвестування догнати найближчих сусідів — аграрні Житомирську та Одеську області. Хоча вінничани відстають не тільки від них.

Утім, аграрний регіон з потужною цукровою та іншою переробною галуззю, міг би самотужки міцніше ставати на ноги. Однак без підтримки держави аграрникам ніяк не обійтися. Один лише приклад. Якби нині, у час пік роботи цукроварень, держава закупила за встановленою ціною цукор для держрезерву (вінничани називають цифру 40 тисяч тонн, шосту частину із того, що планують отримати у нинішньому році), то отримані кошти стали б найкращими і найнадійнішими інвестиціями. Пропозицію з цього приводу надіслано до Кабміну.

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

ФОТОФАКТ

На полях приватного орендного сільгосппідприємства «Радовське», що в Калинівському районі на Вінниччині, вродило добре: 44 центнери зерна з кожного гектара.

Фото Олександра ГОРДЕВИЧА (Укрінформ).

По вусах текло

РЕАЛІЇ

Одещина, за даними фахівців регіонального управління сільського господарства і продовольства, нині є «м'ясним донором» для інших областей. Йдеться не про забій тварин через слабку кормову базу. Одеські аграрники отримують чималі бюджетні дотації за поставлену на переробку великої рогатої худоби, кондиційних свиней і курей-бройлерів. Ця сума нині вже перевищила 650 тисяч гривень — більше, ніж отримали аграрники сусідніх Миколаївщини та Херсонщини, разом узятих. Завдяки потужній сировинній базі місцеві переробні підприємства забезпечено м'ясом, молоком та яйцями. Дещо з цих продуктів постачають і в інші регіони.

Можна було б радіти, та ось заковика: середньостатистичний мешканець Одещини з'їдає за рік 27,2 кілограма м'яса. Це в 2,5 разу менше, ніж у 1990-му. Менше споживають молока, риби, цукру... Люди поповнюють раціон хлібом та картоплею. Тож перевиробництва в регіоні немає — є низька купівельна спроможність населення.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеська область.

Вимушений достаток

Луганські заводи з переробки м'яса нині не мають нестачі в сировині. Кількість свиней, що їх здають на м'ясокомбінати, останнім часом збільшилася в кілька разів. До того ж на забій йде молодняк. Здавалося б, варто очікувати падіння цін на м'ясо, однак його вартість, навпаки, підвищилася. Насамперед через те, що деякі сільгосппідприємства переживають складну фінансову ситуацію, пов'язану з низьким врожаєм зернових. Кормів немає, немає і грошей для їх придбання. Залишається тільки скорочувати поголів'я.

Алла АНТИПОВА.

Луганськ.

Фото Галини КВІТКИ.

Це ми — нерентабельні?!

Гроші на сади вилетіли в трубу

Низку кримінальних справ порушила прокуратура Херсонщини, перевіривши використання коштів, виділених з державного бюджету на розвиток в області садівництва та виноградарства

КРИМІНАЛ

У п'яти районах з восьми виявлено фінансові порушення в діяльності галузевих господарств. Так, 27 тисяч гривень із 70, передбачених на закладання та догляд молодих садів і виноградників, керівництво господарства «Аспасія», що в Голопристанському районі, використало не за призначенням.

В агропідприємстві «Цюрупинськ» понад дві тисячі гривень списали на придбання засобів захисту рослин. Як стверджує прокуратура, зловживаючи службовим становищем, працівники ВАТ «Новоолексіївське», що в Генічеському районі, витратили державних 16 тисяч гривень на господарську діяльність, не пов'язану з насадженням садів та виноградників.

Прокурорська перевірка сільгосптовариства «Краса Херсонщини» виявила, що протягом 2002—2003 років посадовими особами товариства допущено відвернення коштів у сумі 4,4 тисячі гривень у дебіторську заборгованість. Інакше кажучи, здійснено приховане кредитування іншого суб'єкта господарювання, а саме агрофірми «Білозерський».

Алла БРУСИЛОВА.

ІНІЦІАТИВИ

Їжте на здоров'я

Традиційну заготівлю картоплі для лікувальних установ області здійснюють сільські ради Волині. Майже кожний селянський двір здає по відру-два коренеплодів. Так «другим хлібом» забезпечують майже всі районні лікарні. Півтори сотні тонн картоплі надійшло і в обласні лікувальні заклади. Чи не найактивніше заготовляють бульбу для хворих мешканці Маневицького району. У вересні для лікарень району тут зібрано 50 тонн картоплі, ще 20 тонн відправлено до Луцька. Такі овочеві пожертвування тривають і в жовтні.

Микола ЯКИМЕНКО.

Волинська область.

ПРИРОДА

Чудо-гриб з Березанки

Гриб-дощовик вагою більш як п'ять кілограмів з'явився на городі в жительки селища Березанка Валентини Коркошкіної. За лічені дні невелика грудочка перетворилася на справжнього гіганта. Та й почет у нього пі стать — під абрикосою разом з дощовиком виросло і сім білих грибів. Знавці після ретельного обстеження місцевого чуда зробили висновок про його їстівність. Це підтвердив і лабораторний аналіз. А на грибну вечерю зібралася вся родина, навіть сусідів покликали.

Олена ІВАШКО.

Миколаївська область.

ТЕОРЕМИ БУТТЯ

Усе — творіння наших рук

Мешканець Сокілків Дунаєвецького району Хмельницької області Степан Пилипович Романишин переконаний, що щастя приходить до того, у кого голова на плечах та руки роботящі. Міркуйте самі: вже 85 літ на землі живе, якої тільки роботи його руки не зазнавали, і все зробити могли. З першого дня й до кінця війни тримали Степанові руки зброю. Сам стріляв влучно, а його ворог не вцілив.

Потім стискав пальцями перо, що поспішало занотувати лекції. Дві вищі освіти здобув: і географ він, й історик. Крім того, чотири робітничі фахи. Й диплом з відзнакою Голозубинецької сільськогосподарської школи.

І справді, немає такого, що його руки не вміли б зробити. Це односельці перевірили, коли Романишин директорував і господарював у тутешній школі. Власну хату та хлів також будував власноруч.

Невесела місія рукам Степана Пилиповича випала тепер: дружину після інсульту доглядати. А у вільні хвилини пише вірші. В нього навіть власний варіант гімну України є. Любить і «Голос України» почитати, з ним Степан Пилипович дружить з першого номера.

Віра ШПИЛЬОВА.

Хмельницька область.

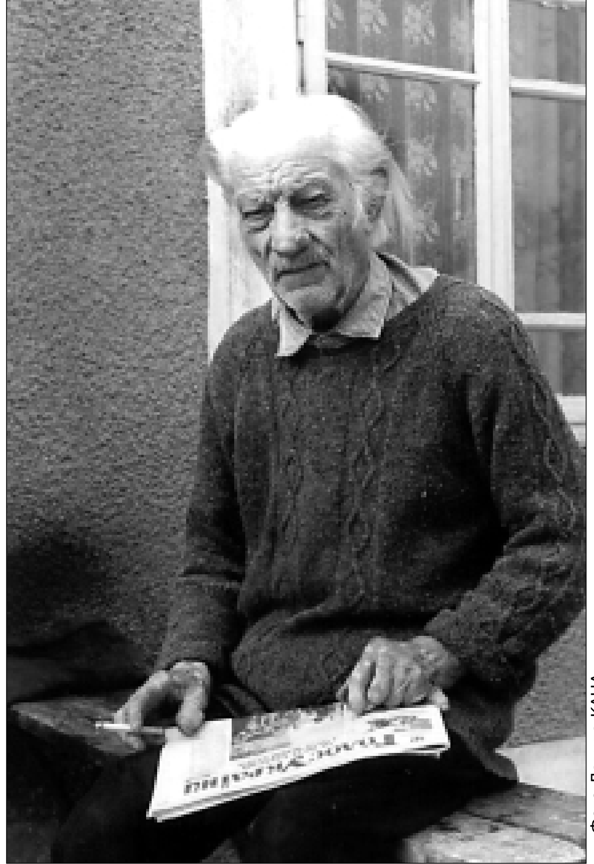

Фото Давида КАЦА.

ТЕНДЕНЦІЇ

Уперед, до рала!

Цього року на Тернопільщині не обробляли до 200 тисяч гектарів ріллі. Намітилася тенденція до збільшення вдвоє щорік землі, яка лежить облогом. Скептики жартують: місцевий люд надто заповадливо кинувся здійснювати аграрну реформу. Швидше від інших тут «розбомбили» колективні господарства, позбулися кваліфікованих керівників, виходили з паями у самостійне «плавання». Та лише одиниці з приватників змогли піднятися. Нині аграрний сектор області має характер дрібнотоварного виробництва з усіма його проблемами і безперспективністю, зважаючи на майбутнє входження України до СОТ та Євросоюзу.

Знадобилося більше десяти років, щоб пересвідчитися: одна з найкращих форм організації виробництва на землі, за умови, навіть, приватної власності на гектари, — все-таки колективна. Це підтверджує статистика. 10—15 відсотків міцних господарств, які вистояли у ході реформ, виробляють дві третини продукції громадського сектору, впроваджують нові технології, утримують і розвивають соціальну сферу. З таких сіл масово не виїжджають на заробітки, а до школи йде дедалі більше першачків.

Але міцні господарства в кожному районі можна полічити на пальцях однієї руки. Більшість — лежачі. Якщо у 2001 році агровиробництво було рентабельне в семи районах області, то торік — лише в одному. Прибуткових господарств меншає і через цінову політику держави.

Депутати обради кинулися рятувати неньку-годувальницю. У бюджеті наступного року народні обранці пропонують передбачити хоча б по 100 гривень для освоєння кожного гектара «цілини». Частина земель, що не обробляється, відійде під сінокоси, пасовища, частину буде залісено, але більшість — повернуто в оборот. Щороку на освоєння земель витрачати 0,5 відсотка обласного та районних бюджетів та 20 відсотків від суми їх перевиконання за дев'ять місяців постановила сесія обради. Імовірно, ці цифри коригуватимуться, але відрадно, що землю на Тернопільщині вирішили перепросити.

Любов ЛЕВИЦЬКА.

Тернопільська область.

Спиратися можна лише на того, хто сам твердо стоїть на ногах

Аграрникам потрібна надійна профспілка, яка захищала б їхні інтереси

ПРОБЛЕМА

Ще навесні активісти обласної галузевої профспілки елеваторної і зернопереробної промисловості звернулися до всіх профоб'єднань Дніпропетровщини з проханням ініціювати акцію з пошуку і концентрації на рахунках підприємств коштів, щоб «на взаємовигідних умовах разом з переробними підприємствами закуповувати зерно та борошно» і потім «за погодженням з підприємцями, роботодавцями і профспілками реалізовувати хліб за доступними цінами». Бо кожщо ми цього не зробимо тепер, стверджували автори звернення, завтра трейдери завезуть те й інше за цінами, котрі аж ніяк не задовольнятимуть споживачів.

Зневажають принцип єдності

Що з хлібом сталося далі, нині добре відомо. Тим паче на Дніпропетровщині. «Зернова» профспілка як у воду дивилася. А тоді її домагання відверто знехтували. Голова обласного об'єднання профспілок Василь Ткаченко відповів ініціаторам, що «питання, яке ви порушили, належить суто до сфери господарської діяльності ваших підприємств...».

Інші обласні і галузеві профспілкові комітети відгукнулися у такий само спосіб або промовчали. А от голова обласної профспілки працівників агропромислового комплексу Олександр Строменко на ім'я того ж Василя Ткаченка навздогін надіслав листа на зразок доповідної-скарги. «Обласна організація профспілки АПК, — йшлося в ній, — не раз зверталася увагу обласного об'єднання профспілок і вашу особисто на систематичні порушення статутів профспілки АПК, Міжгалузевої ради і ФПУ з боку голови профорганізації підприємств елеваторної і зернопереробної промисловості Анатолія Тельника, який зневажає принципи єдності та колегіальності і переманює до своєї профспілки профспілкові організації АПК. Так, профактив ТОВ «Зоря» і «Дібрівське» Покровського району, нікого не питаючи і не радячись з людьми, вийшов зі складу профспілки АПК і приєдналися до галузевої профспілки елеваторної і зернопереробної промисловості, створивши при Просянському елеваторі своє профоб'єднання...».

Це справді так. Мало того, в Покровському районі, крім «Зорі» та «Дібрівського», так само вчинили профосередки ТОВ «Україна» і «Колос», агрофірм «Відродження» і «Контрактова». І от результат — на Дніпропетровщині «профспілкова війна» триває вже другий рік.

Стара ні кує, ні меле

Донедавна профспілка працівників агропромислового комплексу була надто потужна, чисельна і впливова. Інша річ нині, коли від колгоспів і слід пропав, а у переробників з'явилися власники, інвестори і хазяї, для яких профспілки — мов більмо на оці. Не дивно, що профспілка працівників АПК, яка свого часу в області об'єднувала понад 600 первинних осередків (більш як 210 тисяч осіб), нині втратила їх дві третини. Ось лише один-єдиний факт: у згаданих товариствах Покровського району, котрі бігцем подалися під крило «елеваторної» профспілки, останні два—три роки профорганізацій фактично не було. А в тих само покровських агрофірмах нові власники про профспілки і знати нічого не бажали. То Анатолій Тельних відродив осередки...

Правда полягає у тому, що галузева профспілка елеваторної та зернопереробної промисловості, яку він очолює, — чи не єдина з-поміж аграрних на Дніпропетровщині не розгубилася за теперішніх умов і запропонувала селянам потрібні для них послуги.

Те, що необхідно міняти стиль, форми і методи роботи, Анатолій Павлович зрозумів, згадує він, після того, як мав гіркий урок на Брагинівському елеваторі. Приватний власник за один вечір, не відчувши опору, зібрав заяви в усіх працівників про вихід з профспілки, а вранці урочисто оголосив, що «її й духу тепер немає на елеваторі».

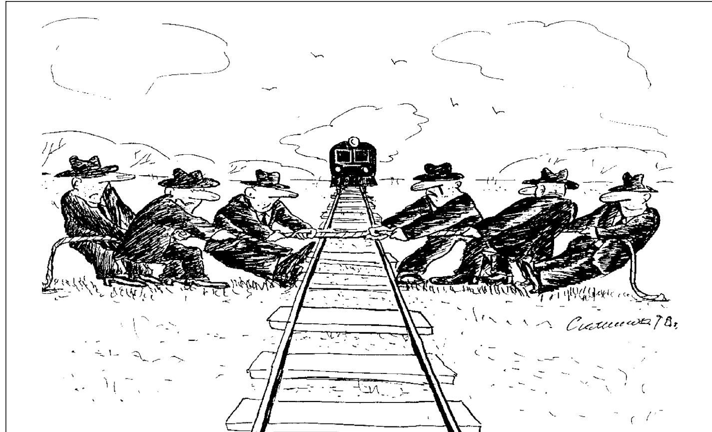
Нині 35 зернозберезних і зернопереробних підприємств області, 31 з яких приватне або функціонує як закрите акціонерне товариство, мають профспілкові осередки. І в усіх них роботодавці підписали з працівниками колективні угоди, які передбачають важливі моменти: внутрішній трудовий розпорядок, оплату та охорону праці і здоров'я найманих працівників тощо.

«Майже три роки поспіль не одержували зарплати»

Анатолій Тельних може розповісти, як саме вдалося переконати людей у такий спосіб організувати справу. Але охочіше він говорить про особливості теперішньої практики очолюваної ним профспілки та її відмінності від учорашньої.

Збереження майна власників, примноження їхніх прибутків та висока продуктивність і дисципліна праці — чинники, в яких зацікавлені і наймані працівники. Тут навіть трудове суперництво не зайве. Якщо заохочується матеріально. Й особливо, коли колективна домовленість передбачає пристойну оплату праці, відрахування на оздоровлення, відпочинок, утримання власної соціальної сфери, коли обов'язково конфліктні ситуації розв'язувати разом з адміністрацією з участю профспілки. Приваблює і те, що 85 відсотків членських внесків залишається у розпорядженні первинних осередків, а за потреби їх витрачають на фінансову допомогу хворим, багатодітним тощо.

— Майже всю роботу ми перенесли безпосередньо на підприємства, де працюють люди, і в райони, — каже Анатолій Павлович. — Головну увагу приділяємо партнерству з власниками, бізнесменами та інвесторами, а також правовому захисту інтересів найманих працівників агроформувань та виробників...

Мал. Вадима СИМИНОГИ.

Якщо, скажімо, трудівники комбінату хлібопродуктів № 2 з Криворізького району майже три роки поспіль не одержували заробітної плати, то нині для них створено прекрасні умови. Аналогів стосовно побутових зручностей на виробництві (харчування й оздоровлення), які там є, в регіоні не знайти.

Сучасна профспілка тільки-но з'являється. Її називають в області «зернова». До її лав приєднуються там і тут, бо стара, «традиційна», як то кажуть, ні кує, ні меле. А кому таке сподобається? Особливо коли «зернова» Анатолія Тельника проникла в новітні приватні й орендні агроформування, коли нова не відмежувалася і від скривджених власників земельних паїв пенсійного віку, і від «напівпрацевлаштованих», коли запроваджує юридично-консультативні пункти, котрі захищають селян.

Зберігали для обкому 1800 тонн зерна

Тривалий час протиборство двох профспілок аграрного сектору відбувалося начебто непомітно. Відкриту боротьбу спровокував Анатолій Тельних. Восени минулого року він виступив у місцевих газетах, по радіо і телебаченню, а насамкінець розіслав і листи до різних владних та громадських інстанцій. Зі своїми ідеями про зміну профспілкового руху серед аграрників. Бо якщо у сільгоспвиробництві та в переробці кардинально змінилися «правила гри», зберігати структуру профспілок на рівні 30-х років з невмирущим «принципом демократичного централізму» — це нонсенс і абсурд. Він не протибен ні місту, ні селу. Повсюди в країні змінилися форми власності. Нині нікому не потрібні традиційні «згуртовані лави».

Ось чому Анатолій Павлович запропонував створити окремі профспілкові осередки і комітети зайнятих у приватних агрофірмах, товариствах і акціонерних товариствах, фермерських та орендних господарствах, й окремо — власників паїв. З тих, хто пенсійного віку. Роздрібнюючи звичну профспілку АПК, Тельних пропонував нові різні осередки поєднати за галузевим і територіально-регіональним принципом спільним «аграрним» профцентром в області. Це має бути велика сила серед донизу.

Після цього у пресі розгорілася полеміка. Голова Широківського районного профспілки АПК Лідія Тацій, приміром, звинувачила Тельниха в амбіційності.

З другого боку, голова профкому Балівського комбінату хлібопродуктів Світлана Коваль привселюдно звинуватила голову обкому профспілки АПК Олександра Строменка в неправедних діяннях і гріхах. «Був час, — написала Коваль, — що обком три роки профспілкові внески збирав не з селян, а з господарств зерном і концентрував його на нашому комбінаті. Ми обробили і зберігали для обкому 1800 тонн зерна. А ціни на соняшник і пшеницю у серпні та в грудні різнилися майже вдвічі. Чи пішли «зайві» гроші на захист інтересів селян, нам досі не відомо. Зате відомо, що особисто нашу працю з його зерном обком так і не оплатив, заборгувавши близько 60 тисяч гривень. Хоч ми оплати домагалися ще тоді, коли самі не одержували зарплату понад рік...».

Останнє звинувачення так і не було ні розслідувано, ні спростовано. Та дискусія скінчилася нічим. А сьогодні ініціатива Тельниха розбурхала полеміку з новою силою, що дедалі розгорається. Тельних вимагає відкритого «круглого столу», де можна розставити всі крапки над «і».

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровська область.

Економічне зростання — найнадійніший резерв Нацбанку

ГРОШІ

Гарячі суперечки навколо дострокового погашення зовнішньої заборгованості, представленої кредитами МВФ, і підготовки проекту держбюджету на 2004 рік стали темою нашої розмови з радником Голови Нацбанку Валерієм ЛИТВИЦЬКИМ.

Боргова стратегія

— Валерію Олексійовичу, аж ніяк не всі поділяють саму ідею дострокового повернення боргів МВФ, хоча я знаю, що ви дотримуєтеся іншої точки зору.

— Звичайно. Україна може собі дозволити закрити боргові зобов'язання перед МВФ на п'ятому році свого економічного зростання. Я вважаю це корисним. І заперечення на цей рахунок, зізнаюся, мене не переконують. Кажуть, приміром, що залишиться мало резервів. Я сприймаю це як прозорий натяк на недовіру до макроекономічної, монетарної політики НБУ. Але ж НБУ за всі роки незалежності не давав найменшого приводу сумніватися у своїй компетентності. І потім, якщо мало резервів, то скільки треба? Ми мали за останні роки 1,5; 3; 4,5 мільярда доларів валютних резервів, проте гривня зміцнювалася не тільки в реальному, а часом і в номінальному виразі. А в 1998 році працювали з резервом десь один мільярд доларів. І, помітьте, уникли дефолту, істотно скоротивши дефіцит держбюджету. Опоненти дострокового погашення кредитів МВФ порівнюють обсяги валютних резервів з тримісячними і навіть дворічними запасами з фінансування потреб імпорту. Однак, якщо ви, не дай Боже, матимете величезний дефіцит бюджету і поточного рахунку платіжного балансу, що провокують інфляцію та недовіру до грошової одиниці, то й таких резервів може не вистачити для утримання фінансової стабільності. Тим часом за грамотної політики потреба в резервах буде мінімальна.

— Ви згадали про стратегію обслуговування зовнішнього боргу, але мені здається, що ми не завжди послідовно її дотримувалися...

— На жаль. Надійної стратегії поки що немає. Не скористалися шансом економічного піднесення для скорочення зовнішніх і внутрішніх боргів. Виняток — 2000 рік, коли вдалося скоротити борг на 2 мільярди доларів, а решту років ми нарощували свої боргові зобов'язання. Саме тому Нацбанк вийшов з ініціативою дострокового погашення боргу перед МВФ. Помилково недооцінювати тиск держборгу на бюджет. Відсоткові витрати становлять п'яту частину від загальної суми його витрат. До того ж наш ВВП непорівнянний, скажімо, з 12-трильйонним американським, це лише $46 мільярдів, що змушує зважати на рівень потенційних вилучень із споживання і розвитку. А потім рано чи пізно настане така фаза економічного циклу, коли почнеться спад і виникне потреба за прикладом інших країн позичати гроші для підтримки платіжного балансу, покриття дефіциту бюджету, а ми сидітимемо в старих боргах, як у шовках. Тому справа не лише в готовності НБУ пройти свою частину шляху. Зможемо підтримати економічне зростання, повертаючи борги і примножуючи резерви для стабільності фінансів, тільки поєднуючи грамотну монетарну політику НБУ зі структурними реформами і бюджетною політикою уряду. До речі, наші резерви в гривневому обчисленні становлять уже 94 відсотки грошової бази і це тому, що через непотрібність в Україні відсутній валютний режим «currency board» (супержорсткий. — **Авт**.). Навіть одноразове, а не розтягнуте на рік-два, вирахування з резервів, забезпечить цілком пристойне валютне покриття бази. А за доброї динаміки експорту товарів та послуг протягом кількох місяців обсяги резервів відновляться.

Іноді прихильники нарощування резервів пропонують водночас збільшувати емісію на рефінансування. Це було б небезпечним кроком для цінової ситуації. За достатньої ліквідності банківської системи (у вересні відновилося помітне зниження відсоткових ставок і зростання виданих кредитів), коли дефіцит бюджету покривається грішми від приватизації, а також переважно зовнішніми позиками, НБУ може приділяти пріоритетну увагу купівлі валюти. За кожною емітованою для цієї мети грошовою одиницею стоїть конвертована валюта. Це важливо для боротьби з непомірним зростанням цін. Дай Боже, щоб ще довго не довелося обслуговувати бюджетний дефіцит нехай і через вторинний ринок.

— Заперечення віддавати борг МВФ невідкладно, зазвичай, супроводжують пропозиціями, скажімо, розмістити $ 2,9 мільярда, які підлягають поверненню, на внутрішньому ринку — в банки, облігації уряду. Як ви до цього ставитеся?

— Негативно. Десь я вчора про це чув. Якщо навіть ви розмістили резерви на внутрішньому ринку, вони стають внутрішнім активом. Однак ви не станете заперечувати, що країни нових економік розміщують свої валютні резерви або в західних банках, які мають бездоганну репутацію та авторитет, або в цінних паперах урядів країн «сімки». Має бути максимальна впевненість у мізерності ризику втратити свої вкладення. Таких гарантій на внутрішньому ринку, на жаль, поки що немає. Для того, щоб вони з'явилися, треба створював такий стан справ з надійністю, ліквідністю та іншими фінансовими індикаторами, який характерний для розвинених країн. Мені здається, що багато хто, і ви, зокрема, не оцінили ще одного аспекту повернення боргу. Нас до реформ ніхто не підштовхуватиме, місце тиску МВФ займе самодисципліна реформ.

Бюджетний кут

— А що коли опонентів ця обставина найбільше і непокоїть? Адже дострокове погашення боргу перед МВФ вимагатиме від уряду структурних реформ, які дали б змогу економіці й надалі генерувати приплив валюти, використовувати внутрішні резерви економічного зростання. Будуть потрібні докорінні зміни в податковій сфері, фіскальній політиці, дійові заходи з конвертації зовнішньої заборгованості у внутрішню та інше, що дасть змогу мати позитивні платіжні баланси й надалі. Чимало спостерігачів вважають, що нинішньому складу уряду це не під силу. Підготовка до першого читання проекту дефіцитного держбюджету теж свідчить не на користь уряду.

— Щодо першого запитання, то воно схоже на риторичне. Щодо другого, то я не коментую думки спостерігачів. Скажу одне: бюджет країни наступного року має бути бездефіцитний і навіть профіцитний. Він не має фінансуватися за рахунок чистого приросту зовнішнього боргу. І ви маєте рацію: якщо Кабінет Міністрів не підтримуватиме економічне піднесення, то нас не врятують і нинішні обсяги валютних резервів. Коли роблять помилки в макроекономічних прогнозах, то одержують траєкторію реальних надходжень до бюджету, що не збігається з розрахунковою. Тому дуже важливо не допустити макроекономічних прорахунків минулого року. Бюджет верстався з прогнозу зростання ВВП у 4 відсотки, а за перше півріччя мали 7,5, нині маємо — 5,3 відсотка. Мій прогноз: до кінця року одержимо 6—7 відсотків. Далі курсова валютна невідповідність. У бюджет цього року закладали 5,48 гривні за долар, але навряд чи одержимо і 5,34. А тим часом курс складається на основі макроекономічних фундаменталій: зростання експорту більше за очікуване, платіжний баланс — краще, бюджет профіцитний, отже, і гривня сильніша. Уряд одержить додаткові доходи, якими треба керувати не в ручному режимі, а як слід. Тому краще орієнтуватися на вищі темпи економічного зростання під час формування бюджетних показників наступного року. Не закладати консервативні 4 відсотки, тримаючи в кишені 8, а реально дивитися на свої можливості, співвідносячи їх зі сприятливішими прогнозами на зовнішніх ринках, ніж у поточному році. Рецесія в Європі та економічний спад в Америці закінчуються. Я, зізнаюся, не розумію причин, чому ми повинні лукавити один перед одним і перед країною, створюючи таку сумнівну страховку. Щоб порулити доходами?

Бюджет наступного року не має бути і римейком минулого року за прогнозами інфляції. Нині, і це дуже добре, ми не виходимо з очікуваного графіка зростання цін. Але чи вдасться уникнути некоректних оцінок інфляції у бюджеті на наступний рік, поки що сказати важко. Гадаю, слід закладати на наступний рік 5 відсотків інфляції.

Ще одне. Ми маємо нарешті передбачити в бюджеті заходи з підвищення ролі внутрішніх запозичень. Адже брати в борг усередині країни значно вигідніше, тим паче, що банки, заробляючи на цьому, не репатріюють свої доходи, а спрямовують на розвиток власної економіки. За розмовами про те, що, мовляв, закордонні кредити вигідніші, а наш фондовий ринок, перепрошую, недорозвинений, стоїть невміння займатися цими проблемами всерйоз. Я кажу про чистість приватизаційних процесів, про рівень корпоративного керування і роботи Комісії з цінних паперів і фондового ринку, про законодавчий захист прав кредиторів і про чимало інших важливих складових іміджу нашого внутрішнього ринку. Ми знаємо, що робити і як. Справа лише в одному: це зробити!

І два слова про приватизацію. Схоже, цього року буде вперше виконано план з мобілізації до бюджету грошей від приватизації. Не бачу підстав знижувати планові показники й у наступному році. Однак зазначу, ці гроші, про що ми тлумачимо не один рік, не мають проїдатися або обслуговувати зовнішні борги, ми зобов'язані спрямовувати їх на розвиток приватизованих підприємств та інвестиції.

— Гріх не запитати про податковий тиск...

— Так, його необхідно знижувати. Коли кажуть, що Україна мало доходів через податки вилучає до бюджету від ВВП, не враховують того, що самого ВВП — кіт наплакав. Те саме я думаю, коли мені кажуть, що зовнішній борг становить усього-на-всього 26 відсотків від ВВП, що кіт наплакав. Постає питання: чи можемо дозволити собі розкіш обслуговувати зовнішній борг у 60 відсотків від ВВП, як у багатьох розвинених країн? Ні, звісно. При бюджеті в 60 мільярдів гривень витрачати п'яту частину на погашення боргу, відсоткові витрати — вже недозволена розкіш. Підвищимо продуктивність праці, піднімемо свій валовий продукт до рівня розвинених країн — будь ласка, а сьогодні ми змушені будувати хатку по достатку. Знижувати податковий тиск необхідно, але ми маємо усвідомлювати, що за цим ми маємо переглянути частину і видаткових статей. Бюджет наступного року, безперечно, гострий кут. Але з будь-якого кута є вихід.

Сергій ВЛАД.

Василь ЦИБЕНКО: США вважають «Баку–Тбілісі–Джейхан» основним експортним трубопроводом

ТОЧКА ЗОРУ

Василь ЦИБЕНКО (на знімку), *посол України в Казахстані завжди відрізнявся особливою думкою з приводу постачання каспійської сировини в Україну. Саме він першим чесно визнав, що майже вся казахстанська нафта в руках міжнародних нафтових компаній, а шляхи її експорту на найближчі кілька років фактично сформовано. Нафтопроводу «Одеса-Броди» серед них не було і немає, вважає Цибенко, а зміна «правил гри» вимагатиме від України величезних зусиль.*

Взаємини двох країн у нафтовій галузі, за словами посла, уже давно визначає економіка, а не політика. Приклад тому — відхід компанії «Казмунайгаз» із Херсонського нафтопереробного заводу, пов'язаний з високими транспортними витратами і наявністю західних ринків збуту казахстанської нафти. Надати двостороннім економічним відносинам нового імпульсу, на його думку, допоможе угода про єдиний економічний простір між Україною, Білоруссю, Казахстаном і Росією.

— Пане Посол, якою ви бачите перспективу підписаної угоди про створення ЄЕП?

— Оцінюючи такий серйозний документ, як угода про створення Єдиного економічного простору, необхідно максимально врахувати всі плюси і мінуси, насамперед в економічній площині. Завдання непросте, і не дивно, що спектр думок в Україні досить широкий: від цілковитого схвалення до категоричного неприйняття. Одні бояться, що ми знову опинимося в якомусь союзі, інші побоюються, що Україна відмовиться від стратегічної мети і втратить європейську орієнтацію.

У суспільстві розгорілася дискусія, що само по собі добре. Бо підтверджує, що Україна розвивається як демократична держава. На мій погляд, погляд людини зобов'язаної створювати умови для розвитку двосторонніх економічних відносин з Казахстаном, переваги участі в ЄЕП переважують недоліки.

Насамперед тому, що в епоху глобалізації без інтеграції, без виходу на зовнішні ринки, без створення конкурентоспроможних виробництв неможливо досягти поступального розвитку економіки. Тоді як будь-яка самоізоляція, відособленість — прямий шлях до безнадійного відставання.

На перший погляд, ідея відразу вступити до Європейського Союзу виглядає набагато привабливішою ніж ЄЕП. Але не варто забувати, що до цього зовсім не готова наша економіка. Вона все ще енерговитратна, недостатньо технологічна, а товари, які вона виробляє, часто неконкурентоспроможні. Не варто скидати з рахунків і питання сертифікації, відповідності стандартам Євросоюзу з екології й інших параметрів.

На мій погляд, Україна має приєднатися до європейського співтовариства як повноцінний партнер. Через співробітництво з традиційними торговими партнерами ми набагато швидше прийдемо до цієї мети. Адже економіка України розвивалася у такий спосіб, коли велика частина виробленої продукції використовувалася за її межами. Загальновідомо, що 70—80 відсотків луганських тепловозів, львівських автобусів, харківських літаків і тракторів, кременчуцьких вантажівок і багато чого іншого, не кажучи вже про продукцію військово-технічного призначення, що посіла левову частку в структурі українські промисловості, поставляли до колишніх союзних республік. І навіть зараз майже 40 відсотків зовнішнього товарообігу України припадає на країни Співдружності. На моє глибоке переконання, саме на цьому напрямку закладений основний потенціал росту нашої економіки.

— Чи допоможуть підписані угоди розвиткові відносин двох країн в енергетичній галузі?

— Безперечно. Але тільки в тому разі, якщо на ділі удасться створити повноцінну зону вільної торгівлі без обмежень і вилучень, а також скоротити транспортну складову. Основні шляхи два: або зниження тарифів на перевезення всіма учасниками ЄЕП, або збільшення вантажопотоків, що дасть змогу знизити їх вартість.

Адже нині через високі транспортні витрати з Херсонського НПЗ фактично іде національна компанія «Казмунайгаз». З початку реалізації херсонського проекту істотно змінилася кон'юнктура на зовнішніх ринках. Відкрилися нові експортні напрямки — насамперед трубопровід КТК — і подавати сировину в країни далекого зарубіжжя стало для Казахстану набагато вигідніше, на що він адекватно і зреагував.

Приклад з Херсонським НПЗ свідчить, що відносини між нашими країнами будуються з урахуванням, насамперед, національних інтересів і рішення приймаються виходячи з того, наскільки це вигідно кожній країні. І в цьому немає нічого дивного, тому що Україна і Казахстан розвивають співробітництво між собою як незалежні держави.

— НАК «Нафтогаз України» має намір закуповувати в Казахстані природний газ. Які перспективи нашого співробітництва в газовій галузі?

— Казахстан має у своєму розпорядженні величезні запаси природного газу і щороку збільшує його видобуток та експорт. У 2002 році показники становили відповідно 14 і 10 млрд. куб. м.

Програмою розвитку газової галузі Казахстану передбачається до 2015 року збільшити обсяг газовидобутку до 70 млрд. куб. м., із яких на експорт передбачається направити 40-45 млрд. куб. м. Слід зазначити, що існуючі газотранспортні системи республіки дозволяють поставляти блакитне паливо на експорт тільки через територію Російської Федерації.

Тому Казахстан зацікавлений у диверсифікованості напрямків експорту природного газу і наполегливо шукає у цій справі перспективних партнерів. Великий інтерес до казахстанського газу, як і до нафти, виявляє Китай, який має намір найближчим часом побудувати газопровід.

Що стосується постачань в Україну, то в 2002 році вони становили 0.8 млрд. куб. м., а в поточному ймовірно перевищать цей показник. Питання постачань обговорювалося в липні нинішнього року в Києві під час V засідання українсько-казахстанської спільної Міждержавної комісії з економічного співробітництва. Казахстанська сторона підтвердила свою зацікавленість у співробітництві з НАК «Нафтогаз України», і нині ці домовленості вже почали реалізовуватися.

Я гадаю, що двосторонні відносини у газовій галузі мають дуже гарну перспективу. І підписання угоди про ЄЕП тільки зміцнить цю тенденцію.

— А як справи з нафтовою галуззю, зокрема перспективою заповнення трубопроводу «Одеса-Броди» казахстанською нафтою?

— Відгомін словесних баталій стосовно «Одеса-Броди» долинає навіть до Казахстану, але, на жаль, ці дискусії ведуться переважно в політичній площині. У цих дискусіях часто згадується Казахстан як потенційний постачальник, але не береться до уваги той факт, що основними власниками нафти, що її видобувають у Казахстані, є західні нафтові компанії.

Саме вони разом з покупцями нафти визначають маршрути її транспортування на зовнішні ринки, виходячи при цьому з економічної ефективності. Основними експортними напрямками на сьогодні є російська нафтотранспортна система, Каспійський трубопровідний консорціум (КТК), а також морські маршрути Актау-Баку, Актау-Махачкала, Актау-Нека (Іран). Крім того, частина нафти поставляється залізничним транспортом до Китаю.

Відповідно до російсько-казахстанської Міжурядової угоди, підписаної у липні 2002 року, у 2003-му і в наступні 10 років обсяг транзиту казахстанської нафти через територію Російської Федерації становитиме не менш як 19,5 млн. тонн.

Системою КТК (річна потужність 28 млн. тонн), який з'єднує найбільше родовище Тенгіз з Новоросійським морським терміналом, торік транспортовано 12 млн. тонн нафти. Ще майже 5 млн. тонн експортовано через каспійський морський порт Актау і далі — через Новоросійськ. Велика частина експорту проходить за контрактами із західними покупцями, котрі самі визначають оптимальний маршрут постачання з Новоросійська в Європу.

Що ж стосується перспективи в питанні експортних шляхів, то вона досить добре відома і її неодноразово підтверджували офіційні особи Казахстану. 22 вересня ц. р. акціонери КТК, а це переважно іноземні компанії, ухвалили рішення про поетапне збільшення потужності консорціуму до 67 млн. тонн на рік. Передбачається, що в найближчі сім—десять років КТК виконуватиме функцію основного експортного трубопроводу, що доставляє казахстанську нафту на закордонні ринки.

На першому етапі (2006 р.) виробничі потужності КТК мають зрости до 38 млн. тонн. Із них майже 22 млн. тонн становитиме нафта СП «Тенгізшевройл». На цей час очікується нарощування постачань нафти з дуже перспективного родовища Кашаган, освоєння якого веде міжнародний консорціум «Agip КСО». Саме з переліченими компаніями, а не з урядом Казахстану, потрібно працювати українським відомствам, якщо йдеться про реальне залучення нафти до трубопроводу «Одеса-Броди». Хочу підкреслити, що це стане можливим лише в тому разі, якщо Україна зможе запропонувати власникам нафти привабливіші умови, ніж інші покупці.

Але потрібно визнати, що такий сценарій малоймовірний. Уже 2004 року планувано завершити будівництво з участю, знову-таки, міжнародних компаній, що працюють на Каспії, і на їхні кошти нафтопроводу «Баку-Тбілісі-Джейхан» потужністю 50 млн. тонн на рік. США вважають його основним експортним трубопроводом і будують його спеціально для каспійської нафти.

Крім того заслуговують на увагу рішення розширити свою присутність у Казахстані Китайської національної нафтової корпорації і її намір побудувати нафтопровід з Казахстану до Китаю, що, зважаючи на динаміку її розвитку в Казахстані, здається цілком реальним.

Не можна виключати в перспективі і будівництво нафтопроводу з Каспію через Іран у Перську затоку. Фахівці вважають цей напрямок одним із економічно найвигідніших.

З усього сказаного можна зробити висновок про те, що вибір маршрутів постачань каспійської нафти на зовнішні ринки досить великий і різноманітний. Тому перевагу одержить той напрямок, що запропонує найкращі умови, які враховуватимуть вартість, якість і час доставки нафти споживачам. Поки що перспективнішими є перелічені мною вище напрямки.

Взяв інтерв'ю
Олег ГАВРИШ.

У КОМІТЕТАХ ВР

Драконівський проект

Проект Кримінально-процесуального кодексу, який було знято з голосування 17 вересня, нині готується до другого читання. З цього приводу голова Комітету Верховної Ради України з питань правової політики Василь Онопенко зазначив: «Це рішення об'єктивне і дуже важливе, навіть, доленосне. Над цим проектом працювала робоча група. Щоправда, із процесу вилучили профільний комітет — Комітет з питань правової політики, на розгляді якого перебувають проекти всіх процесуальних кодексів — цивільно-процесуального, адміністративно-процесуального, господарсько-процесуального. Тому члени нашого комітету висловилися за передання проекту КПК на опрацювання до Комітету з питань правової політики. Думаю, це буде і логічно, і справедливо.

Якщо казати про якість та зміст нового КПК, то порівняльний аналіз проекту, запропонованого робочою групою, дає підстави з усього різнобарв'я українських епітетів для Кримінально-процесуального кодексу вибрати лише два —антиконституційний та «драконівський». Проект містить десятки норм, котрі істотно обмежують права і свободи людини, не враховує міжнародних зобов'язаньУкраїни та європейські стандарти, порушує багато норм Основного Закону.

Чого, наприклад, варті урізані права і гарантії захисників, що, фактично, унеможливлює здійснення захисту особи, котра притягнута до кримінальної відповідальності. Приміром, адвоката пропонують допускати до підзахисного лише після першого допиту. Участь адвокат має право брати у слідчих діях, які проводяться з підзахисним, але для нього в цьому випадку відведено лише роль статиста.

Прикладів такого правового безглуздя у проекті КПК можна навести безліч. Тому найкращий варіант — істотно, кардинально, навіть, я б сказав, ідеологічно його переробити, виходячи з позицій правової, демократичної держави»

ЗАЛИШАЙТЕСЯ З «ГОЛОСОМ»

Юридична клініка працює

(Початок на 1-й стор.).

Для отримання допомоги потрібно завітати до редакції (Київ, вул. Нестерова, 4, кім. 113) у понеділок, середу та п'ятницю з 10-ї до 13-ї години або написати листа з позначкою «юридична клініка». Надаватимуть консультації за наявності у передплатників квитанції, в інших громадян — посвідчення пенсіонера, ветерана, інваліда тощо, а також документів з вашої справи.

Сьогодні ми починаємо друкувати консультації за вашими запитаннями. Підготували їх консультанти юридичної клініки.

Пральні перестраховуються

Уперше вирішив здати речі до пральні, а там у квитанції мені записали відсоток зносу моїх речей. Я, звичайно, поставив свій підпис, але так нічого й не зрозумів. Роз'ясніть, будь ласка, що таке відсоток зносу? І як його визначають?

Валерій ГОРБАНЬ.

Одеса.

У приміщенні пральні, де приймають і видають замовлення, на видному місці має бути розміщена інформація з переліком допустимих прихованих дефектів після прання білизни згідно з чинними стандартами, а також відомості про встановлені ступені зносу виробів та їх характеристики.

Відповідно до п. 2.5 Інструкції про надання послуг з прання білизни від 27. 08. 2000 р. №20 для виробів, що їх приймають в обробку до пральні, установлюють чотири ступені зносу — 20, 40, 60 та 80 відсотків. Позначку про 20 відсотків зносу ставлять на білизні, що не піддавалася пранню, не має дефектів під час виготовлення, пошкоджень волокон та забарвлення, але була в ужитку. Знос 40 відсотків — білизна, що була в ужитку і піддавалася пранню, але не має плям, пошкоджень волокон та забарвлення. 60 відсотків зносу — прана білизна, яка має плями і незначні пошкодження від механічного впливу, а також припали. І, нарешті, до білизни з 80-відсотковим зносом належить стара білизна, яка має припали, пориви і плями.

Вартість виробів, що їх приймають до прання, установлюють за погодженням із замовником або на підставі підтверджувальних документів і зазначають разом із відсотком зносу в договорі (квитанції). Під час оформлення замовлення замовник своїм підписом підтверджує згоду про вартість виробів, відсоток зносу, наявні дефекти, а також те, що ознайомлений з можливістю проявлення прихованих дефектів та усадки виробу після обробки.

Наталія МИРОНІВСЬКА. ▼

Голос України

ЕКОЛОГІЯ

Фатальний котлован

ЗНАК БІДИ

Чи не всі ЗМІ нещодавно майже навперебій радісно оповістили громадськість України, що конфлікт між трудовим колективом і роботодавцями на гідрометалургійному заводі у Дніпродзержинську вичерпано. Людям, яким два роки поспіль не виплачували заробітної плати, почали нарешті погашати 15-мільйонну заборгованість. Та й на «підтримку штанів» заводу ніби виділили ледь не півмільйона.

Та це не так. І тут треба знати ось що: гідрометалургійний завод — лише один із семи, на які після реструктуризації розпався колись знаменитий, унікальний і потужний Придніпровський хімзавод. Та інші новоявлені теж не в кращому становищі. На заводі мінеральних добрив робітники уже 32 місяці не одержують зарплати, на заводі «Поліхім» — 24, заводі «Магніти» — 12, «Цирконій» та «Смоли» — 5 місяців. А всі разом вони досі мов у провальній ямі, і кінця-краю цьому не видно...

Є одна спільна причина, котра не дає звестися на ноги колишнім цехам-підрозділам, а нині окремим і самостійним підприємствам колишнього Придніпровського хімзаводу — свого часу гордості й перлини радянського військово-промислового комплексу. Це так зване хвостосховище, в якому зберігаються радіоактивні відходи, нагромаджені за роки втаємниченого збагачення тут уранових руд. Річ у тім, що загалом сховище лише умовно можна назвати сховищем. Воно настільки примітивно облаштоване — викопали глибочезний котлован, обклали глиною, щебнем та бітумом — і все, що коли тепер припинити витрачатися на його утримання, відразу неймовірно шкідливі та небезпечні речовини опиняться у Дніпрі. Фактично найголовніша судноплавна і «водопійна» річка нашої держави перебуває під загрозою безпрецедентної і жахливої катастрофи. От і доводиться заводам—вихідцям з ПХЗ спільно «тримати своє горе».

А ці заводи неординарні. Одні переробляють цирконій та графіт і отримують рідкісні метали, інші виробляють іонообмінні смоли, необхідні для вилучення з руд ядерного палива, золота та вольфраму. Решта спеціалізуються на випуску кольорових та дорогоцінних металів, а також сучасних мінеральних добрив і гербіцидів. Тож разом і порізно вони неодмінно давно зацікавили б інвесторів. Причому не лише вітчизняних. Коли б не цей «доважок» у навантаження — аварійно-небезпечне сховище. Аби його раз і назавжди приборкати, потрібно, стверджують експерти, щонайменше 650 мільйонів гривень. У Дніпродзержинську зараз ледь «стягують» по 25 мільйонів гривень на рік, і це вже стає економічним зашморгом для «спадкоємців» хвостосховища.

Але чи винні заводи, що колись хтось навергав бозна що на нашій землі? І щоби врятувати не лише конкретні унікальні виробництва від краху, а і всю Україну від непоправної біди, іншого, очевидно, не дано, як державі негайно, поки не пізно, цілком перебирати на себе знешкодження потенційних смертельних катаклізмів. Адже весь парадокс у тому, що коли ляжуть, даруйте, кістьми заводи-«останки» колишнього ПХЗ, державі самій і доведеться розгрібати «завалище».

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровська область.

ДО УВАГИ УРЯДУ

Чи тримає хтось за «хвіст» хвостосховища?

Після прочитання матеріалу нашого власкора одразу постає запитання: у якій столичній інстанції держави знають про цей «фатальний котлован»? Де можна дізнатися більше і головне — хто й що робить для знешкодження небезпечних відходів у хвостосховищах?

Це Державний комітет ядерного регулювання України. Завданням якого саме і є реалізація державної політики у сфері використання ядерної енергії та забезпеченні додержання вимог ядерної та радіаційної безпеки. Тож там знайшли не лише порозуміння. Інформаційна підтримка потрібна й цьому комітетові, на «плечі» якого держава поклала таку важливу й відповідальну місію. Бо він уже не один рік марно стукає в різні двері.

Мій співрозмовник завідувач відділу комітету, кандидат технічних наук ***Віктор РЯЗАНЦЕВ.***

— Промислову переробку уранових руд та іншої урановмісної сировини на території України було розпочато в 1948 році в Дніпродзержинську, — починає здалеку і уточнює Віктор Федорович. На створеному там виробничому об'єднанні «Придніпровський хімічний завод» (ВО «ПХЗ») переробляли також уранову руду із НДР, Чехословаччини та деяких інших країн. Отриманий урановий концентрат потрібен був для оборонної промисловості, а в подальшому — і для виробництва палива для атомних станцій. Також на цьому підприємстві, яке працювало в умовах особливої таємності, виробляли рідкоземельні метали.

— А відходи далеко не вивозили...

— Відходи цього небезпечного виробництва складували в прилеглих до території об'єднання ярах та балках. Без дотримання елементарних природоохоронних вимог. Що, зрештою, й призвело до накопичення великої кількості твердих і пульпоподібних відходів, котрі містять значну кількість радіоактивних речовин природного походження. Ці високоактивні речовини, а їх близько 42 мільйонів тонн, створюють значну небезпеку для довкілля, здоров'я людей, що проживають там. Виявлено витікання радіоактивно забруднених підземних вод до річки Коноплянки і Дніпра, що неподалік. Через аварійний стан інженерних споруд хвостосховища «Західне» в 2000 році сталося розмиття захисного шару грунту і винесення радіонуклідів у бік зливної каналізації Дніпродзержинська. Виникла реальна загроза забруднення Дніпра. Врятували термінові відновлювальні роботи, на виконання яких було надано із резервного фонду Кабміну 2,3 млн. гривень.

■ ■ ■

Через аварійний стан інженерних споруд хвостосховища «Західне» в 2000 році сталося розмиття захисного шару грунту і винесення радіонуклідів у бік зливної каналізації Дніпродзержинська.

■

— Відомо, що уранове виробництво в Дніпродзержинську припинено. На базі виробничого об'єднання «Придніпровський хімічний завод» створено кілька спеціалізованих підприємств різного профілю. Хто тепер господар тих сховищ? Хто відповідає за їхній технічний стан?

— У 2002 році всі хвостосховища було підпорядковано новоствореному державному підприємству «Бар'єр» Мінпаливенерго. Воно мало здійснювати не лише контроль за станом сховищ і їх впливом на природне середовище, а й здійснювати заходи з його ліквідації або рекультивації. Державна комісія з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій зобов'язала це міністерство розробити відповідну програму. Але через відсутність належного фінансування її не виконують.

— Ваш комітет було створено згідно з указом Президента України у грудні 2000 року. Яких заходів він вживав, щоб домогтися виконання згаданої вами програми?

— Ці питання порушувала ще наша попередниця — Державна адміністрація ядерного регулювання. Ми настійливо ставили питання про необхідність проведення комплексного обстеження, розробки проектів рекультивації та ліквідації радіаційно небезпечних об'єктів ВО «ПХЗ», отримання ліцензій на проведення цих робіт, визначення джерел фінансування. Після наполягань вже нашого теперішнього комітету Міністерство палива та енергетики України розробило відповідну державну програму. Проте затвердження її затримується, що унеможливлює початок робіт у наступному році. Головна причина — відсутність фінансування.

— А чи є у світі досвід ліквідації таких сховищ?

— 1946 року на території НДР було створено спільне радянсько-німецьке Акціонерне товариство «Wismut Gmbh» для видобування і переробки уранових руд. До 1990 року воно виробило майже 220 тис. тонн товарного урану. Там також не дотримувалися елементарної екологічної безпеки. Відходи скидали у 14 сховищ, яких накопичили понад 160 мільйонів кубометрів. Відвали стали джерелом виділення в атмосферу радіоактивного газу радону, а також забруднення підземних вод та прилеглих водоймищ.

■ ■ ■

Відходи скидали у 14 сховищ, яких накопичили понад 160 мільйонів кубометрів. Відвали стали джерелом виділення в атмосферу радіоактивного газу радону, а також забруднення підземних вод та прилеглих водоймищ.

■

1990 року в Німеччині було ухвалено спеціальний закон, яким визначено правові та фінансові засади проведення робіт з ліквідації та рекультивації радіаційно небезпечних об'єктів. На ці заходи надано 13 мільярдів марок терміном на 15 років. За ці кошти на першому етапі — в 1990—1996 роках — провели загальне і детальне радіаційне обстеження території площею понад 1700 квадратних кілометрів, більш як 800 різноманітних об'єктів. Зроблено низку різних програм, проекти рекультивації відвалів, сховищ, будівель, споруд, очищення шахтних і дренажних вод тощо. Більшу частину проектів уже здійснено, інші — на різних стадіях виконання. Уже витрачено близько 60 відсотків наданих коштів.

— Отже, нам також треба розпочинати з ретельного обстеження?..

— За результатами його проведення потрібно створити єдину базу даних з використанням геоінформаційних технологій, програму чи стратегічний план дій. А вже потім можна розпочинати розробку проектної та кошторисної документації. Ще один важливий крок першого етапу — створення законодавчої бази програми та плану конкретних дій. На нашу думку, потрібен закон України «Про ліквідацію та рекультивацію об'єктів колишнього ВО «ПХЗ». І ще одна наша заувага — Мінпаливенерго України не спроможне самостійно розв'язати таку складну проблему.

— Вікторе Федоровичу, ви наголосили «на нашу думку», «наша заувага». Кого ви, крім себе, маєте на увазі? Це не лише ваше бачення?

— Так. Такі погляди на шляхи розв'язання проблеми ліквідації передумов екологічної небезпеки під Дніпродзержинськом сформульовано групою фахівців у складі Олега Войцеховича з Науково-дослідного гідрометеорологічного інституту Мінекоресурсів України, Володимира Голубєва з нашого комітету, Юрія Сороки з Інституту «Стратегія» м. Жовті Води, Олександра Скальського з Інституту геологічних наук НАНУ, Івана Лося з Інституту гігієни і медичної екології ім. О. Марзеєва АМНУ.

Наостанок мій співрозмовник зауважив ще таке. Окремі попереджувальні або аварійні заходи на радіаційно небезпечних об'єктах ВО «ПХЗ» призводять лише до відкладання в часі комплексного розв'язання накопичених там проблем. Зволікання збільшує витрати на проведення реабілітаційних робіт, а головне — не вирішує в цілому питання приведення цих хвостосховищ в екологічно безпечний стан.

Розмовляв
Яків ГАЛЬЧЕНКО.

Не хоче бути майор капітаном

МІЛІЦЕЙСЬКІ ІСТОРІЇ: ДО УВАГИ МІНІСТРА

Мова про майора Олександра Павельчука із Сімферополя. Працював у міліції він з 1995-го. За час служби в лінійному відділі (ЛВ) станції кримської столиці зарекомендував себе «як ініціативний, сумлінний і дисциплінований офіцер» (із характеристики). І все було б добре, якби не був Олександр старшим інспектором групи по роботі з особовим складом.

До одержання чергового звання капітану Павельчуку залишалося три місяці. І дожив би хлопець до цього, і одержав би майора й аж п'ять гривень щомісячної доплати за звання. Але доля розпорядилася інакше. У січні 2001-го, за твердженням Павельчука і його колег, начальник лінійного відділу Арєхов перед співробітниками зачитав витяг із наказу начальника ГУ МВСУ в Криму № 487 л/с від 29.12.2000 р., з якого випливало, що Павельчуку Олександрові Олександровичу достроково присвоєно чергове спеціальне звання. Сам Арєхов цей факт, однак, заперечує.

Цілий рік Олександр Павельчук гордо носив погони майора й одержував відповідне грошове забезпечення. І раптом його притягнули до дисциплінарної відповідальності.

— З покаранням я не погодився, — згадує Олександр. — Але інспектори, перевіряючи мою скаргу, працювали на всю потужність. Незабаром вони звинуватили мене у фальсифікації документів, завдяки чому я, нібито, одержав достроково спецзвання «майор».

Павельчук вважає, що його обмовили і звільнили незаконно.

Давайте поміркуємо. Підробка документів — діяння кримінально карне. Але транспортна прокуратура відмовила в порушенні кримінальної справи «за відсутністю складу злочину». Її представник дійшов висновку, що мала місце службова недбалість (з чим Павельчук категорично не згодний і сьогодні), за що він «повинен нести дисциплінарну і матеріальну відповідальність».

А міліція розпрощалася з офіцером. Той оскаржив наказ про звільнення, але безрезультатно.

■ ■ ■

Вони сьогодні дивуються: якщо той наказ — чиясь помилка, чому крайнім зробили «ініціативного, сумлінного і дисциплінованого»?

■

— Тепер рішенням місцевого суду скрізь як прапором прикриваються, — з прикрістю каже Павельчук. — Замість того, щоб з'ясувати ситуацію, звідусіль шлють відписки з посиланням на судовий вердикт. До слова, не остаточний.

У цьому переконалася і редакція. Після публікації матеріалу «То ви капітан, товаришу майор?» («ГУ» від 25.02.03 р.) міліцейське начальство намагалося довести, що газета не того захищає, не про те пише.

Довелося виїхати в Крим. Там троє старших офіцерів ЛВ на станції Сімферополь Придніпровської залізниці підтвердили: полковник Арєхов В. П. на початку січня 2001-го зачитав перед особовим складом витяг із наказу № 487 щодо 24-літнього колеги.

Вони сьогодні дивуються: якщо той наказ — чиясь помилка, чому крайнім зробили «ініціативного, сумлінного і дисциплінованого»? Чи не помста це за непокору й уміння обстоювати правду?

Павельчук виявив характер і стосовно УМВС на Придніпровській залізниці. Програвши (поки) справу про поновлення на посаді, Павельчук не став миритися з черговим, за його переконанням, цинічним наїздом чергового «доброзичливця». Той у своєму рапорті на ім'я начальника, аж нітрохи не вагаючись, повідомив: Павельчук, мовляв, погрожував «розібратися» за допомогою пістолета з ім'ярек.

Відгадай, читачу, із двох спроб: що «світило» капітану-майору, якби детективи знайшли у нього щось хоча б схоже на зброю чи ма-ален-кий патрончик?

По захист честі, гідності і ділової репутації колишній офіцер звернувся до суду. І знову безрезультатно (поки що).

Читаємо аргументи суду (суддя В. Гнусарєв): «Як випливає з матеріалів службового розслідування за результатами перевірки рапорту... — факти, викладені в рапорті в частині висловлення погроз Павельчуком на адресу... знайшли своє підтвердження. Тому (увага! — **Авт.**) суд визнає ці відомості такими, що відповідають дійсності».

Чим підтверджується факт погроз — хіба не повинен був зазначити це суд у рішенні?

Але повернімося в Сімферополь. Тут я познайомився, щоправда заочно, з рідкісним професіоналом, навдивовижу здібним і казково сумлінним старшим офіцером. Смію так думати, проаналізувавши один документ, що зацікавить, сподіваюся, не тільки міністра внутрішніх справ...

У ньому відбито запаморочливу кар'єру запопадливого служаки. Міркуйте самі: капітаном він став, прослуживши старшим лейтенантом два роки, майора присвоїли через півтора, а підполковника — через рік.

Мабуть, він слухняний, як робот, і гнучкий, як бамбук, в іншому разі хтось та зацікавився б його впевненим сходженням до зірок...

Ну та нехай служить. Нам би з Олександром Павельчуком розібратися: повно, об'єктивно, всебічно. З міністерства редакція дотепер не одержала офіційної відповіді на публікацію. Може, там хоч тепер знайдеться щирий борець за чистоту мундира?..

А тим часом Верховний Суд України, хочеться вірити, знайде істину в справі опального майора, який не хоче залишатися капітаном.

Іван ІЛЛЯШ.

Київ—Сімферополь—Київ.

Вихованців шукав Інтерпол

РЕЗОНАНС

Восени минулого року в Брусилові, що на Житомирщині, раптом зник... центр соціальної реабілітації дітей. Разом з керівниками та вихованцями. Про їхню долю нічого не знали рік. Нарешті історія знайшла своє продовження.

На польсько-чеському кордоні затримано одного із засновників центру, директора київського благодійного фонду «Самарянин» Дмитра Савченка разом з трьома вихованцями. Завідувачку — дружину Савченка Ганну — інтерполівці виявили в таборі для біженців у Чехії. З нею було ще четверо дітей.

Дитячий центр соціальної реабілітації виник 5 листопада 1998 року немов сам по собі. Без погодження з обласною і районною держадміністраціями та службами у справах неповнолітніх.

Під час перевірки під керівництвом старшого помічника прокурора області Жанни Кукси у жовтні 1999 року з'ясувалося, що Савченко та його дружина проживали в Києві, у Брусилів приїжджали зрідка. За дітьми наглядали люди, які взагалі не мали педагогічної освіти. Навідувалася до закладу й теща Д. Савченка, котра начебто виконувала обов'язки соціолога. Особові справи дітей велися абияк, за навчання підопічних ніхто конкретно не відповідав.

Від перевірок і приписів Д. Савченко ховався відомим методом — за спиною впливових людей.

Та раптом події набули несподіваного повороту. Сталося це у вересні минулого року. Вчителі, які після свята першого дзвінка поверталися лісовою стежкою додому, стали свідками того, як роздягнуту вихованку центру її опікун прив'язав до дерева і шмагав кропивою. Цю сцену мовчки спостерігали інші підопічні. З'ясувалося, це й був один з методів «реабілітації»: тут за кожне порушення виставляли бали, а потім за їх кількістю дітей карали різками.

Після цього Д. Савченко зник, але не сам, а з «заручниками» — сімома дітьми.

Олексій КАВУН.

Житомир.

Права моряків захищено

У кореспонденції «Примусово репатрійовані» («Голос України» за 28 лютого ц. р.) ми розповідали про драматичні події, пов'язані з незаконною депортацією імміграційними властями Кіпру 12 членів екіпажу теплохода «Прімекспрес Айленд». Їх без документів і особистих речей, декого — в наручниках силоміць доставили в аеропорт Ларнака, а звідти літаком відправили на батьківщину. В Одесі потерпілі звернулися по допомогу до Федерації морських профспілок України, працівники якої й узялися за захист прав моряків.

На вимогу федерації, за участі МЗС України та Генерального консульства нашої країни на Кіпрі невдовзі морякам було повернуто їхні документи, що надійшли дипломатичною поштою. Однак усі особисті речі ще довго були на теплоході. Півроку довелося Федерації морських профспілок бити у дзвони, щоб таки встановити справедливість. Винна в усьому імміграційна влада Кіпру відмовлялася відправляти речі за свій рахунок. І все-таки наполегливість лідерів профспілки, активність працівників Генконсульства України на Кіпрі дали змогу поставити в цій історії крапку: речі моряків було завантажено на українське судно «Герої Трипілля» і відправлено до Херсонського порту. Там їх і одержали цими днями члени екіпажу теплохода «Прімекспрес Айленд», що постраждали від сваволі кіпрських імміграційних властей. Перевезти речі з Херсона до Одеси морякам допомогла адміністрація автобази ЧМП.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Удачне усміхнулося

РАБСИЛА

Валерій вирушив у дорогу вже вдруге. Де вона та далека Якутія? Тисячі кілометрів відділяють її від рідної України... Але що робити?.. Хочеться в достатку утримувати родину, тим паче, що донька — студентка, а навчання, як відомо, коштує недешево.

Перед від'їздом попрощався з друзями та рідними, придбав необхідні речі: валянки, рукавиці... Не забув покласти збірку улюблених віршів Анни Ахматової...

Їхати треба було через Москву. Звідти — літаком до Полярного. А там у містечку Удачному — геологорозвідувальна експедиція, що спеціалізується на видобуванні алмазів.

Під час укладення контракту обіцяли за виконання робіт платити по п'ятсот доларів на місяць, а також компенсувати витрати на літак.

Торік Валерій тут уже працював три місяці, непогано заробив. Грошей вистачило, щоб розрахуватися з боргами за квартиру, навчання, підкупити речей для домашнього господарства. Цього разу умови контракту трохи змінили. Приміром, зарплата тепер залежала від здобутої кількості керка (земельної породи, із якої видобувають алмази). Це, звичайно, не лишилося непоміченим. Але ж не повертатися назад...

Розселили в гуртожитку — сучасно обладнаному дерев'яному бараці. За проживання гроші відраховували із зарплати. Працювали по 12 годин: з 8.00 до 20.00 — в першу зміну, і з 20.00 до 8.00 — у другу.

Життя Валерія ніколи не балувало, тож роботи він не боявся. Змалку допомагав батькові по господарству. Навчаючись у школі, відвідував секцію з класичної боротьби.

Мал. Михайла САЧКА.

Навіть мав розряд — майстра спорту. Продовжив освіту в педінституті на факультеті фізичного виховання. Потім працював тренером, навчав хлопчаків бути сильними й мужніми, не боятися труднощів і завжди перемагати.

■ ■ ■

Крім українців у геологорозвідувальній експедиції працювали білоруси й росіяни. Контракт, про який ішлося, було укладено так, що громадяни Росії за місяць отримували стільки, скільки всі інші за півтора.

■

Але любов до віршів була сильніша. Валерій не тільки знався з багатьма сучасними поетами й прозаїками, а й друкувався сам: власних збірок не видавав, проте місцеві поетичні альманахи й збірки не оминали його увагою.

А коли настав час «революційних змін», прийняв стратегічне рішення — заробляти. З тренерською діяльністю покінчено. А вірші... Поки було натхнення, писав... Уже більше п'яти років душа Валерія відмовлялася творити.

От і тепер. Навколо модринова тайга — дерева, вершечків не видно, сніги. В районі Оймякона — полюс холоду Північної півкулі. Іноді мороз сягає 70 градусів за Цельсієм. Старожили розповідають, що неподалік у лісах мешкають вовки. Нещодавно місцеві жителі вполювали одного — важив він близько 120 кілограмів...

Тут, біля Удачного, трішки тепліше. А ще у Валерія аж дух перехопило, коли вперше побачив північне сяйво!

Крім українців у геологорозвідувальній експедиції працювали білоруси й росіяни. Контракт, про який ішлося, було укладено так, що громадяни Росії за місяць отримували стільки, скільки всі інші за півтора. На запитання «чому?» скупо відповідали: «Якщо щось не задовольняє — не приїжджайте!».

Довелося звикати. Щодня на зміні. А після роботи — відпочити б... За всі три місяці роботи алмазів так і не побачив.

Так минув час.

Підрахувавши зароблене, віднявши за проживання, харчування, зрозумів: компенсувати витрати за дорогу літаком в обидва кінці ніхто не збирається. Валерій повертався додому.

Звісно, з ним розрахувалися. Але сума була наполовину менша, ніж та, на яку розраховував. А щоб заробляти тисячу гривень на місяць, так далеко їхати не треба.

Ольга КИЗИМЕНКО.

Кіровоград.

ФОТОФАКТ

Фото Володимира ВЕДЮКА (Укрінформ).

Морській піхоті ВМС України — 10 років. За цей час підрозділ брав участь майже в 30-ти міжнародних навчаннях.

На знімку: навчання морських піхотинців.

ДО 150-РІЧЧЯ ПЕРШОЇ КРИМСЬКОЇ ВІЙНИ

Героєм був

До великої програми підготовки до 2500-річчя Балаклави органічно вписано заходи, присвячені півторастолітньому ювілею Кримської війни. І це не випадково. Практично всі великі бої Східної війни (як її ще називають історики), що ввійшли до світового літопису слави одних і ганьби інших, відбувалися в Балаклавському районі Севастополя.

Мета і жертви

У Криму зіткнулися інтереси великих держав Європи у вирішенні так званого східного питання, тобто в боротьбі за сфери впливу в Турецькій (Оттоманській) імперії, до якої в середині XIX століття входили Північна Африка, значна частина Балканського півострова і країни Близького Сходу. Загарбницькі устремління Англія і Франція прикривали пристойним приводом «допомогти» Туреччині як союзній державі в боротьбі проти домагань Росії. А російський цар виправдовував свої дії необхідністю захисту інтересів православних підданих Оттоманської імперії. Англія і Франція, які зазвичай ворогували між собою, тепер не лише об'єдналися, а й постаралися зробити все, щоб остаточно посварити турків з росіянами.

27 вересня (9 жовтня) 1853 року турецький уряд пред'явив Росії ультиматум з вимогою вивести війська з Молдавії і Валахії, а 4(16) жовтня офіційно оголосив війну. Однак уже в перших морських боях турки зазнали поразки від Чорноморського флоту під командуванням адмірала Нахімова, особливо відомим став Синопський бій. Поразка турків призвела до активізації їхніх союзників. 23 грудня (4 січня) 1854 року англо-французький флот увійшов у Чорне море, і Росії довелося оголосити ворогові війну. Це сталося 9(21) лютого. Пізніше до них приєдналася італійська Сардинія.

Російська імперія у цій війні була заздалегідь приречена, тому що коаліція значно перевершувала її і за кількістю кораблів, і за кількістю гармат та стрілецької зброї, і за чисельністю військ. Ця війна велася на Балтиці, Дунаї, Кавказі і Далекому Сході. Але головним театром дій став Крим, а найяскравішою сторінкою, що увійшла до всіх підручників історії, стала оборона Севастополя 1854—1855 років. Улітку 1854-го газета «Тайм» відверто писала: «...головної мети політики і війни не може бути досягнуто доти, поки існуватиме Севастополь і російський флот... узяття Севастополя і зайняття Криму винагородять усі військові витрати і вирішать питання на користь союзників». 13 вересня 1854 року англо-французький флот почав висадку військ і 62-тисячна армія союзників рушила на Севастополь, зім'явши беззахисну Євпаторію. На чолі військ, що обороняли місто, стояв князь О. Меншиков. Блискучий придворний, дотепник, освічений і розумілий, він аж ніяк не був воєначальником. 20 вересня на річці Альма відбулася кровопролитна битва, що коштувала російській імперії п'яти тисяч убитих і поранених. Меншиков у паніці відвів війська на південь, відкривши шлях ворогам на Севастополь.

Камінь примирення

Облога

У ніч з 13 на 14 вересня англійці рушили до Балаклави, не очікуючи опору. Але в руїнах давньої Генуезької фортеці стояли 110 солдатів Балаклавського грецького батальйону під командуванням полковника М. Манто і здаватися не збиралися. Після штурму пораненого Манто, шістьох офіцерів і половину поранених солдатів було взято в полон. Вражені мужністю і непохитністю нечисленного гарнізону, англійці дозволили їм і всім жителям Балаклави залишити місто. На Балаклавську бухту претендували і французи. І якби не хвороба головнокомандувача французькою армією маршала Сент-Арно, невідомо, чим завершилося б це протистояння. 17 вересня після смерті Сент-Арно французи під командуванням нового генерала — Франсуа Канробера почали створювати свою базу в Козачій і Комишевій бухтах.

Після рекогніції на місцевості лорд Раглан і генерал Канробер зі здивуванням довідалися, що Севастополь оперізує лінія оборонних укріплень, і побачили тисячі людей, що працювали на бастіонах. І їм стало зрозуміло, що військова прогулянка до Криму вочевидь затягується. Блокувавши Севастополь, англійці з турками почали облаштовувати свою базу в давньому містечку. Незабаром тут з'явилися пристані, магазини, готелі і навіть розважальні заклади.

У Балаклаві англійці побудували першу в Криму залізницю (наприкінці війни її розібрали і продали туркам), для якої привезли з Англії 1800 тонн рейок, 6000 шпал, 300 тонн дощок, два локомотиви. Однак вагонетки і платформи здебільшого пересувалися за допомогою коней і мулів — локомотивам Балаклавські висоти виявилися не по зубах.

До середини квітня 1855 року між Георгіївським монастирем і Варною було прокладено підводний кабель. Це давало можливість союзникам з Балаклави зв'язуватися з Лондоном і Парижем. Улітку англійці налагодили і оптичний пристрій на кораблі, за допомогою якого спостерігали за пересуваннями російських військ. Згодом Балаклаві, що стала головною базою англійців під час війни, дали назву «маленький Лондон».

«Долина смерті»

Цю назву одержала Балаклавська долина, де відбувалися важкі бої, після яких слово «Балаклава» міцно ввійшло в історію Англії. 13(25) жовтня 1854 року тут у шаленій атаці загинула легка кавалерія лорда Кардигана, у складі якої було багато англійських аристократів. Про цю даремну жертву союзників і єдиний удалий бій російської польової армії в Кримській війні багато писали в Англії, Франції, Німеччині. Пам'ятник загиблим англійцям, який вони самі й установили 1856 року, зберігся досьогодні.

Скромний обеліск стоїть на 11-му кілометрі Ялтинського шосе серед виноградників агрофірми «Золота Балка», і без супроводжувача його знайти важко.

Ледь віддалік, на березі річки Чорної, біля села Хмельницького, осторонь від доріг, стоїть інший пам'ятник на братській могилі, але вже нашим воїнам, що загинули в чорноріченському бою в серпні 1855 року. На ньому добре зберігся напис — «Генерали: Реадъ, Баронъ Вревскій, Веймарнъ. 66 офицеровъ і 2273 нижні чини».

Волають про милість

Сумну картину являє собою французький цвинтар у районі п'ятого кілометра Балаклавського шосе: збереглися зо дві

РІЧНИЦЯ

Велика історія «маленького Парижа»

Ужгороду виповнилося 1110 років. Небагато міст у Європі можуть похвалитися таким поважним віком.

— Розташований на перехресті культур і традицій, Ужгород зберіг свою самобутність, увібравши водночас багатогранний колорит. Тож його цілком заслужено називають маленьким Парижем, — каже міський голова Віктор Погорєлов.

Упродовж минулих вихідних у місті-імениннику відбувалися святкові літургії й численні спортивні забави та змагання, конкурси та виставки, виступи художніх колективів, духових оркестрів, а також слов'янський фольклорний фестиваль. На площі Поштовій з концертами виступили зірки української естради. Завершив ці дійства святковий феєрверк.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Разом із зарубіжними гостями ужгородці заклали Алею співдружності. Відкрито меморіальну дошку добровольцям Закарпаття — учасникам боїв за визволення Чехословаччини. За значний особистий внесок у соціально-економічний та культурно-мистецький розвиток міста, вагомі досягнення у професійній та громадській діяльності міська рада присвоїла звання лауреатів «Почесної відзнаки» у двадцяти номінаціях. Тисячі ужгородців та гостей відвідали аграрно-промисловий ярмарок «Золота осінь—2003». Окрім помірних цін, гарного настрою додавали й знамениті закарпатські вина, якими частували на ярмарку.

Іван ГУДЗОВАТИЙ, Анатолій КАРАСЬ.

Ужгород.

Священний звір

ЦІКАВО

Тільки він уміє будувати на річках і струмках справжні греблі, прокладати в лісі справжні канали і, як справжній лісоруб, валити дерева, будувати собі хатки. На Волині до бобрів місцеве населення ставиться майже як до міфічних істот.

Абориген складної долі

Це бобер.

У добротні шапки і кожухи з його хутра впродовж багатьох століть вдягалася місцева знать. Про боброві гони поблизу теперішніх сіл Топільне і Сокіль, що на річці Стир, згадує в середині XIV століття у своїй грамоті великий литовський князь Любарт Гедемінович, даруючи села і землі розташовані у Луцькому замку церкві Івана Богослова. В ті далекі часи бобер заселяв усю територію Волині.

Та спокуса мати цінне хутро була надто велика і поголів'я цих тварин катастрофічно скорочувалося. Вважається, що останні бобри на Волині були знищені ще у передвоєнний період. Хоча можливо, що окремі їх сім'ї все-таки збереглися в заплавах річок Стир і Стохід.

Відновлення популяції бобрів на Волині розпочалось у 1966 році, коли в річку Стохід біля села Нові Червища Камінь-Каширського району випустили дев'ять особин цього звіра. Сьогодні, за даними Інституту зоології Національної академії наук України, бобри живуть у 12 із 16 районів області.

За даними обліку, проведеного фахівцями Держкомітету лісового господарства України, на території Волині нині проживає 1600 цих тварин. Найбільше їх, до 300 особин, зафіксовано на території Цуманського держлісгоспу поблизу села Берестяни. Успішно освоюють бобри і свою прабатьківщину на річці Стир. Декілька їх сімей поселилося в багатолюдному Луцьку. Одна з них побудувала своє житло у заростях верболозу неподалік мосту на вулиці Ковельській, що в самому центрі міста.

Викрадачі городини

Зростання популяції породжує і певні проблеми. Нещодавно в одній із лікарень Луцька довелося почути від мешканців села Замостя Маневицького району Олександра і Леонтія Халиків, що бобри завдають значної шкоди селянам, викрадаючи з їх городів буряки і моркву. Перед селом Карасин на узбіччі шляху вони вирили нори буквально за півметра від асфальтового покриття, облаштувавши своє житло просто під дорожнім полотном. Шляховики не раз намагалися засипати їх, та безрезультатно. Невгомонні звірі щоразу відбудовували своє помешкання. Нині про боброві нори-помешкання автомобілістів попереджають віхи, виставлені шляховиками в цьому небезпечному місці.

У Карасині майстер Черемського природного заповідника Олександр Ремінський розповів, що поблизу села є 600 гектарів колишніх торфорозробок. Уся площа помережена меліоративними каналами і майже в кожному живе боброва сім'я. Олександр Андрійович має там города. Так ось звірі вже проклали стежку до моркви і буряків.

— Ходив у неділю дивитися, то бачив, як бобер ніс до нори буряка, — ділиться враженнями від несподіваної зустрічі Олександр Ремінський. — Великий звір, деякі особини до 30 кілограмів мають і майже метр завдовжки. Мені не шкода тієї городини. Вистачить і мені, і бобрам.

Щоправда, мають селяни від такого сусідства певні незручності: бобри не дуже вибирають, де їм рити свої нори. Тож буває, що і серед картоплиння їх викопають, або серед дороги. Трапляється, їде чоловік велосипедом і летить сторчма, бо колесо провалилось у боброве житло. На городах коні теж інколи потрапляють у ці пастки.

Хто вб'є бобра...

Сприяє розмноженню бобрів і те, що на Волині свято вірять: на людину, котра вполювала цього звіра, чекають великі неприємності. Мало не кожен, до кого зверталися, наводив приказку: «Хто вб'є бобра, не матиме добра». Мешканка села Карасин Домна Мельник, коли зайшла про це мова, гірко розплакалася. З'ясовується, кілька років тому її брат убив бобра і відтоді важко, невиліковно захворів. Подібні історії почув в одному із сіл цього ж таки Маневицького району, де біда прийшла відразу у вісім сімей, господарі яких позаздрились на боброві шкурки. В одній сім'ї жінку привалило деревом, у другій — утопилася дитина... Найпевніше, це просто збіг обставин. Однак люди не поспішають брати в руки

народ

надгробні плити і розбитий хрест. Меморіал має бути відновлено. Саме про це домовлялися високі сторони, коли закладали «Камінь примирення» на знак пам'яті про полеглих у Кримській війні. 14 вересня 1994 року цей дуже скромний пам'ятний знак установили делегації Франції, Італії, Росії, Туреччини і Великої Британії на 12-му кілометрі Ялтинського шосе. У листопаді 1996 року заїжджав у наші краї сам принц Чарльз Уельський і капітан I рангу Л. Мерік — військово-морський аташе посольства Великої Британії в Україні. Але відтоді нічого не змінилося. А безнадійно втрачений в роки другої світової війни італійський цвинтар на горі Гасфорт, де раніше навіть красива каплиця стояла, що залишилася нині тільки на старих фотографіях? А пам'ятник гусарам Київського полку, що поклали свої голови під Балаклавою? Головний герой цієї війни, що так безславно закінчилася для Російської імперії, — народ. Солдати Російської імперії не схвалювали війну, але коли ворог ступив на рідну землю, героєм у Севастополі ставав кожний: і полководець, і рядовий матрос, і хлопчина, який підносив снаряди.

За рік, звісно, в Севастопольському регіоні буде багато гостей. Але до свята потрібно виконати величезний обсяг робіт, розписаний і на районному (у Балаклаві), і на міському (у Севастополі), і на державному рівні. Тривають переговори з посольствами країн — учасниць Кримської війни про те, щоб гідно відзначити півторастолітній ювілей війни, яка закінчилася поразкою Росії і підписанням у Парижі мирного договору 18(30) березня 1856 року.

Залишки французького цвинтаря

Післявоєнна спадщина

Перші військові знімки, що дійшли до наших днів, зробив придворний фотограф королеви Великої Британії Роджер Фентон. Приїхавши до «маленького Лондона» у лютому 1855 року, він зробив 360 знімків, ставши, по суті, першим військовим фотокореспондентом.

Офіційно визнану першу в світі сестру милосердя Флоренс Найтингейл (1820—1910) буде увічнено в пам'ятнику, що плановано встановити в Балаклаві. Шкода, що в забутті, в тіні історії залишиться ім'я сестри милосердя росіянки Дар'ї Михайлової — Даші Севастопольської.

Загибель англійських суден, у тому числі і знаменитого «Принца», у Балаклавській бухті в листопаді 1854 року дала поштовх розвиткові нової науки — метеорології. Р. Фіцрой в Англії й У. Левер'є у Франції, користуючись електричним телеграфом, уперше почали складати прогнозні карти погоди на кожний день.

Лорд Кардиган, що полюбляв елегантний одяг, замовив для своєї кавалерії вузькі куртки без рукавів (потім і рукава з'явилися). Згодом цей одяг перетворився на класичний жакет, що одержав назву «кардиган».

Відзначився і лорд Раглан. Втративши руку в бою, він замовляв собі одяг за фасоном, що придумав сам: рукава з плечем становили єдине ціле, щоб приховати ваду. Так народився рукав «реглан».

Учасник кримської кампанії Чарльз Фішер 1870 року заснував невелике селище і назвав його Балаклава — 90 км північніше Аделаїди в Австралії.

На острові Маврикій з волі англійців з'явилися міста Севастополь і Балаклава.

Плетений каптур, названий балаклавським шоломом, вигадали англійці, які не мали теплого обмундирування і теплого головного убору.

А на набережній Назукіна в Балаклаві про Кримську війну нагадують умонтовані в бетон стволи гармат, які сьогодні використовують як кнехти.

Світлана КАЛИНОВСЬКА.

Севастополь — Балаклава.

Фото автора.

Волині

рушницю, щоб уполювати бобра.

Є ще одна обставина, яка стримує мисливців. Боброві шкурки не мають збуту. Їх важко вичинити. Один з мешканців Замостя розповів, що його знайомий пошив шапку з бобрового хутра і важила вона кілька кілограмів. Носити її було неможливо. Справжнісінька тобі «шапка Мономаха».

Меліоратор... за сумісництвом

У Замості, цьому невеличкому поліському селі, **ми зустрілись із місцевим жителем, старшим науковим співробітником Черемського природного заповідника, аспірантом Інституту ботаніки НАН України Василем Коніщуком.**

— Справді, у нас на Поліссі є дві шановані тварини: бобер і вуж, — охоче відгукується на запропоновану тему господар. — Вважається, що їх не можна вбивати. До того ж вони корисні. Раніше майже в кожній хаті тримали вужа. Вони знищували мишей. Бобер теж чимало користі приносить. Наприклад, провели у нас меліорацію і вся вода стекла канавами, рівень ґрунтових вод упав. Земля тут переважно малородюча, а тут ще й брак вологи. Так ось бобри на меліоративних каналах штучні греблі ставлять, підпирають воду. Там, де бобер живе, рослинність краща, врожаї вищі.

Готуючи цей матеріал, багато іншого почув про корисність бобрів. **Науковий співробітник Інституту зоології НАН України кандидат біологічних наук Іван Легейда** вивчає проблеми впливу бобрів на довкілля. Як помітив Іван Серафимович, у водоймах, де живуть бобри, завжди чистіша вода, в ній більше зоопланктону, водиться більше риби і водоплавних птахів. Зростає і продуктивність річкових заплав, варто лише поселитися в річці цьому пухнастому звірку. Боброві луки — виявляється, є і такі — славляться високим травостоєм.

■ ■ ■

Відновлення популяції бобрів на Волині розпочалось у 1966 році, коли в річку Стохід біля села Нові Червища Камінь-Каширського району випустили дев'ять особин цього звіра.

■

А чи можна полювати на бобра? З цим запитанням я звернувся до **наукового співробітника цього ж інституту кандидата біологічних наук Германа Панова.**

— Якщо популяція бобра в регіоні надто зростає, то можна і потрібно вести промисел цього звіра, — вважає фахівець, який багато років досліджує проблему розселення бобрів в Україні, у тому числі й на Волині. — Інакше таке перенаселення призведе до скорочення кормової бази тварин, зростання їх захворюваності, народжуватиметься більше самців, аніж самок, розпочнуться війни за території, адже бобри не люблять близького сусідства між собою. Але полювання має бути ліцензованим і здійснюватися під контролем мисливських господарств.

Як розповів мисливствознавець обласного державного лісогосподарського об'єднання «Волиньліс» Орест Король, на Волині дозволено полювати на бобрів, проте необхідно попередньо придбати ліцензію. Тож хто не боїться міфічних пересудів, може спробувати щастя в полюванні. Ось тільки кажуть, що куля цього товстошкірого звіра бере погано. Тому найвірніший спосіб — відловити його. А як зробити це, нехай підкажуть фахівці.

На жаль, зустрітись із самим героєм цієї оповіді того дня нам не пощастило. Лишень мали змогу помилуватися результатами бобрової праці: гострими, як заточений олівець, пеньками підгризених ним осик, беріз, тополей, майстерно вимощеними греблями, хатками, де навіть лютої зими тепло і затишно. Бобер — цікавий і красивий звір. І як добре, що він відвойовує для себе Волинь, з якої його колись витіснили люди. Тож бережімо і шануймо це диво природи.

Микола ЯКИМЕНКО.

Волинська область.

ПАМ'ЯТЬ

«Борні триває круговерть...»

Ясного вересневого дня у «столиці» знаменитого Холодного Яру, селі Мельниках, що на Чигиринщині, урочисто відкрито пам'ятний знак оборонцям Української Народної Республіки (1918—1923 рр.). Козакам-гайдамакам двадцятого століття, як називають їх у народі.

Горить калина гайдамакам,
В Яру Холоднім — тиша вщерть.
Та чути поклик Чучупаків:
«Вкраїні волю або смерть!»

Уперше більш як за вісім десятків років після героїчної загибелі 25-річного головного отамана Холодного Яру Василя Чучупака у небо над його рідним селом піднявся прапор повстанців. На чорному, мов земля, тлі білими літерами вигаптувано бойовий клич холодноярських «страшних і святих»: «Воля України або смерть!».

Ушанувати пам'ять дідів-прадідів своїх, які поклали голови за самостійну Україну, зібралося все село, його старожили. Прийшли люди з навколишніх сіл і хуторів. Приїхали гості з Києва, Рівного, Кіровограда, Черкас, Канева, з сусідніх райцентрів. Було багато школярів. Примандрував знаменитий козацький «Спас» із Запоріжжя, щоб показати холодноярцям свій вишкіл. Однак на зустріч з жителями Мельників та гостями на відкриття пам'ятного знаку лицарям України не прибув жоден із керівників обласного чи районного масштабу. Бодай представник якогось управління чи відділу райдержадміністрації. Місцеві посадовці, очевидно, добре налякалися, щоб столичні «господарі» не запідозрили їх у лояльності до опозиції. Адже місцеві жителі Холодноярщини чекали на приїзд у Мельники лідера «Нашої України» Віктора Ющенка.

Утім, може, так і краще, що піднесене, щире, хвилююче народне свято обійшлося без фальші владців. Без них споруджували меморіал. Без них вклонилися борцям за волю рідної землі. Влада завжди боялася народного гурту. Земляки безстрашних козаків і козачок сердечно дякували Володимирові Сапі, директору черкаського підприємства «Мехбуд», справжньому патріотові своєї держави, славному нащадку козаків-запорожців. Володимир Якович не лише вклав кошти свого МП у спорудження пам'ятного знака, а й надихнув на добру справу весь свій колектив будівельників. За кілька місяців мехбудівці впорядкували центр села, відремонтували клуб, допомогли школі. Автори меморіалу, черкаські художники батько та син Валентин і Максим Сірі, знайшли для втілення свого задуму велетенський камінь-піщаник. Він «ріс» із землі в одному з місцевих ярів. Коли 16-тонного богатиря привезли і поставили на пагорбі у центрі села — він гарно вписався у рельєф. Своєю величчю камінь нагадував тисячолітнього дуба, який шумить кронами поблизу Мельників у Будянському лісі. Тому митці кількома штрихами підкреслили подібність двох могутніх пам'ятників природи, з надр яких вийшли незламні отамани, козаки-гайдамаки. На свято до холодноярського села завітав Віктор Ющенко. Його радо вітали селяни і попросили відкрити пам'ятний знак разом з Володимиром Сапою. Канівський хор «Кобзарева криниця» заспівав «Реве та стогне Дніпр широкий». Архієпископ Кіровоградський і Голованівський Серафим (Київський патріархат) освятив камінь-дуб з написом «Героям Холодного Яру». До підніжжя його лягли букети чорнобривців і кетяги калини. У виконанні київського патріарха-кобзаря Василя Лісового полинула над селом козацька дума. Від імені мельничан відомий письменник-дослідник Української революції двадцятих років минулого століття Роман Коваль подарував Віктору Ющенку свою книгу «Повернення отаманів Гайдамацького краю».

Усі учасники урочистостей заспівали Державний гімн України. А згодом вчителі і діти Мельників дали чудовий концерт. Гостя з Рівного Валентина Дем'янівна Чучупак-Мартинюк, донька єдиного з п'яти братів-мельничан, котрий у двадцятих залишився живий, тихо мовила:

«Вірю, душі моїх загиблих дядьків витають у цю мить над Холодним Яром, над селом... Вони разом з нами...»

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

На знімках: Володимир Сапа **(в центрі)** біля пам'ятного знака.

Фото автора.

«Альбатрос» випробовує небо

ЗАХОПЛЕННЯ

З Ігорем Політучим ми познайомилися випадково — чотири осені тому на полюванні в Диканському лісі. За традиційною вечерею розмова спершу точилася довкола мисливських історій і здобутих трофеїв. А затим хтось не з нашого колективу заговорив про авіацію. З'ясувалося, що містечкові кулібіни, які власноруч створюють літальні апарати, сиділи поруч. Я згадав свого земляка, тоді ще живого Олександра Запішнього, котрий самотужки зібрав кілька моделей гелікоптерів, літаків, мотодельтапланів і освоїв їх у повітрі. Розговорилися...

Відтоді я неодноразово розповідав читачам «Голосу України» про великих ентузіастів авіаційної справи з полтавського КБ «Аерокоптер». І от маю нагоду сповістити новину: в місті офіційно відкрито авіаційно-технічний спортивний клуб «Альбатрос». Нещодавно в аеропорту «Полтава» клубівці демонстрували численним гостям кілька десятків моделей авіаційної техніки, тренувальні польоти літака Л-29, гелікоптера АК-1, мотодельтаплана, майстерність парашутистів і навіть такий рідкісний літальний апарат, як параплан...

Мешканців нашого міста небо кличе давно. Якщо кинути погляд в історію, то серед піонерів льотної та космічної справ помітимо всесвітньовідомих людей, які так чи інакше пов'язані з Полтавою: Кондратюк (Шаргей), Корольов, Челомей, Леваневський, Комарницький, Манаров... У 20-30-і роки минулого століття тут діяли аероклуб і льотна школа, в роки другої світової з військового летовища союзники здійснювали човникові операції, що дістали історичну назву «Френтік». За часів Союзу дислокувався з'єднання стратегічних ракетоносців. В роки незалежності така бойова міць стала непотрібною, проте в місті залишилося чимало авіаторів-професіоналів і просто аматорів. Але організації, яка б їх об'єднала, не було. Тому колишні й діючі офіцери авіації Ігор Політучий, Віктор Томілін, Дмитро Бородай вирішили створити клуб «Альбатрос», який поклав край польотам не за правилами.

— Нині у нас діють п'ять ланок, — розповідає начальник АТСК «Альбатрос» полковник Томілін: — літаків, вертольотів, мотодельтапланів, парашута і парапланна. Унікальна вертольотна група: у нас на «озброєнні» машини власного виробництва і конструкції. «Альбатрос» об'єднує понад 100 осіб. Приймають до клубу з 14 років. Спочатку — теоретична підготовка, потім — «польоти» на тренажерах і, зрештою, відкрите небо.

— Коли відриваєшся від землі — світ змінюється, — каже Віктор Томілін. — Земля така красива! У небі отримуєш підзарядку якоюсь особливою енергією. І так не хочеться повертатися до земних проблем...

Він знає, про що говорить, адже налітав понад 2,5 тисячі годин, здійснив більш як 1500 стрибків із парашутом. Нині мріє придбати... повітряну кулю. Хто хоч раз побував у небі, обов'язково повернеться туди ще і ще.

Григорій ГРИНЬ.

Полтавська область.

На знімках: майор авіації в запасі, бойовий льотчик-«афганець» Дмитро Бородай за мить стартує в небо; гелікоптер АК-1 виробництва полтавського КБ «Аерокоптер».

Фото Валерія ЧЕРКАСА.

ПОВЕРТАЄМО ВІДПИСКУ

Зіткнення

Під такою назвою 2.09.2003 р. «Голос України» опублікував статтю, у якій ішлося, зокрема, про дорожньо-транспортну пригоду. Тілесних пошкоджень середньої тяжкості зазнав у ній інвалід-«чорнобилець» Олександр Петроченко.

З 1999 року він вимагає справедливого розслідування кримінальної справи, яка кілька разів припинялася і нині лежить під архівним пилом. Здоров'я ліквідатора погіршується день у день, авто, виділене інвалідові державою, розбите «крутою» автомашиною і йому вже не служить. Останні сили Петроченко витрачає на «екскурсії» до начальників-правоохоронців, які відмахуються від нього бездушними словами: «Всьо законно».

Про це саме — лист із Генпрокуратури.

«Генеральною прокуратурою України організовано додаткову перевірку доводів Петроченка за його участю щодо обставин ДТП з метою встановлення підстав для відновлення слідства в кримінальній справі у зв'язку з нововиявленими обставинами.

Перевірку проведено прокуратурою м. Києва за дорученням і під контролем Генеральної прокуратури України.

Під час опитування осіб, на яких посилався Петроченко О., як на свідків дорожньо-транспортної пригоди, останні пояснили, що самих обставин та динаміку пригоди вони не спостерігали, а тільки бачили автомобілі після їхнього зіткнення.

Таким чином, будь-яких нових даних для відновлення слідства під час перевірки не виявлено, у зв'язку з чим відсутні підстави для скасування прийнятих у справі рішень, у тому числі й судовими інстанціями.

С. ДЕНИСЕНКО,
в. о. начальника відділу».

У Генпрокуратурі, схоже, довго розкриваються резонансні справи, а ось відписки «печуться», як млинці. Цю повертаємо панові Денисенку і запевняємо, що без такого «розгляду» газетної статті редакція обійшлася б. Олександр Петроченко вимагає, повторюємо, одного: справедливого розслідування ДТП.

Звертаємося до вас, пане Генпрокурор: візьміть справу під особистий контроль, доручіть її розгляд відповідальному працівникові.

І тоді, хочеться вірити, крига скресне.

Іван ІЛЛЯШ.

Фальшива горілка — знищення нації

Відомо, що наша країна не належить до регіонів, де вживання алкоголю обмежене з релігійних чи соціальних причин. З часів князя Володимира, який визначив головну причину веселощів на Русі — питво, в нас випито багато.

Відповідно виробництво алкогольних напоїв — одна із найдохідніших статей вітчизняного бізнесу. Але здебільшого його здійснюють нелегальним шляхом. У 2002 році державні служби вилучили понад п'ять тисяч декалітрів лікеро-горілчаних виробів, що становить 42% від усієї перевіреної їхньої кількості. Це проблема не лише національного бюджету — виробництво «підпільної горілки» стало вже соціальним лихом і є одним з істотних чинників демографічної кризи в країні. У нас чомусь заведено це якось соромливо замовчувати. Не входить до розряду популярної інформація про сумні наслідки вживання алкоголю — отруєння. В Україні мас-медіа чомусь з особливою настійливістю пишуть про отруєння харчовими продуктами, серед яких пальму першості тримають гриби.

Для порівняння: у РФ оприлюднено інформацію про алкогольні отруєння в кожному регіоні з відповідною статистикою. В Україні ми маємо лише загальну цифру — 10000 осіб за 2002 рік, точніше, за даними Держкомстату, — 10320. І це лише ті дані, що відображають випадки з летальним результатом. Загальні статистичні дані одержати дуже складно, тому що під час дослідження Українського науково-дослідницького центру незалежних споживчих експертиз з'ясувалося, що класифікацію отруєнь у медичних закладах не проводять.

У 2002 році податківці вилучили близько мільйона ста тисяч пляшок, що становлять безпосередню загрозу життю людини, а хто може підрахувати загальну кількість «лівого» алкоголю, що перебуває у сфері роздрібної торгівлі? Вживання неякісних алкогольних напоїв не обов'язково загрожує негайною смертю, але у фіналі госпіталізація і тривале лікування забезпечені.

■ ■ ■

Алкоголь — продукт стратегічний, і втрата контролю над його виробництвом і збутом призводить до катастрофічних результатів

■

Більшість підпільних цехів застосовують схожу рецептуру приготування горілки — дешевий спирт (нерідко технічний) і вода з крана, вина і коньяки — за тією самою формулою та ще харчовий барвник. За регулярного вживання таких напоїв цироз печінки — це найменше, що можна гарантувати. Особливо жахливо те, що від отруєння фальсифікованими алкогольними продуктами ніхто не застрахований. Кількість померлих від випадкових отруєнь алкоголем становить три чверті від загальної кількості померлих з цих причин. Зрозуміло, що більшість громадян України вже не купують спиртне на стихійних ринках, нині з магазинів поступово зникає горілка за 5,5 грн. Але часті випадки отруєнь алкоголем під час дегустації напоїв у легальних кафе і ресторанах, під час купівлі їх у магазинах і супермаркетах. Приватний сектор торгівлі не застрахований від потрапляння в його сферу підробок. За таких умов проблема підробного алкоголю набуває загальнонаціонального масштабу. Це і питання про стабільність демографічної ситуації в країні, і про збереження здорового генофонду нації.

За всіх часів алкоголь як продукт торгівлі перебував у сфері інтересів держави, його реалізація і виробництво завжди були під контролем згори. Позитивний досвід Російської імперії, коли за часів правління Катерини II, крім держави, справа винокуріння була дозволена винятково дворянському стану, але тільки для особистої потреби. Всі пам'ятають жорстокі санкції радянської влади, спрямовані проти самогонників. Алкоголь — продукт стратегічний, і втрата контролю над його виробництвом і збутом призводить до катастрофічних результатів. Виходів із ситуації, що склалася, може бути кілька, наприклад, сезонні рейди податкової міліції щодо виявлення і ліквідації цехів з виробництва підпільного алкоголю, які з успіхом практикуються. Але в такий спосіб неможливо остаточно позбутися проблеми. Сьогодні багато суб'єктів підприємницької діяльності одержують спирт під виготовлення різних хімічних засобів. А виробляють фактично горілку. Тому існування державної монополії саме по собі не розв'язує питання існування фальсифікованої горілки. Поки є «діри» у законодавстві, підпільні цехи процвітатимуть і далі поставлятимуть на ринок «смерть у пляшці». Тому корінь розв'язання проблеми — в контролі над продажем алкогольної продукції і уніфікації цінової політики на спирт.

Найбезболісніший вихід — встановлення єдиної високої цінової ставки на спирт будь-яких видів, коли у великих, потрібних для виробництва алкогольних напоїв кількостях зможуть закуповувати його тільки торгові марки, які добре зарекомендували себе на українському ринку. Коли виробництво горілки й інших похідних стане прерогативою «багатих» компаній, для «цеховиків» спиртовий бізнес буде просто невигідний. Тоді і нам з вами не загрожуватиме загибель від метилового спирту, який горілчані пірати нібито закуповують у держави для виробництва, наприклад, клею, а насправді наливають у пляшки з-під «Немирова» чи «Союз-Віктану». Якби така постанова набрала чинності, простому споживачеві не було б чого боятися — ціна на оковиту навряд чи зросла б. Тому що збитки від неї великий виробник покриває здебільшого за рахунок випуску більшої кількості продукту. Цікавий факт: якщо від вартості однієї пляшки горілки (у середньому 7—8 грн.) відняти роздрібну націнку 25—30 %, націнку оптовика 10—15 %, акцизний збір, то в кращому разі її виробник виходить на нулі.

Але поки що запровадження єдиної ставки на спирт залишається тільки цікавим проектом, а тим часом у Криму закінчився оксамитовий сезон, від підробного алкоголю там померло близько 500 осіб. І так щороку....

Павло НЕЧИТАЙЛО.

ОГОЛОШЕННЯ

Господарський суд Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) постановою від 16.09.2003 р. по справі № 3/170 Б визнав банкрутом відкрите акціонерне товариство «Кіровське АТП № 11435» (86300, Україна, Донецька область, м. Кіровське, ул. Дорожня, код ЗКПО 20315243, р/р 26005301581072 у філії «Відділення ПІБ України в м. Кіровське Донецької області», МФО 334745) і відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Колеснікова С. М. (ліцензія АА № 249630 від 19.10.2001 р., 83000, м. Донецьк, бул. Шевченко, 31, к. 401, тел. 385-80-84).

Господарським судом м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-б), порушено провадження у справі № 23/497-б про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю спільне україно-німецьке підприємство з іноземною інвестицією «KRUG» (03164, м. Київ, вул. Малинська, 2-а, ЄДРПОУ 24383230, р/р 26006005360 в банку «Український капітал», МФО 320371).

Розпорядником майна призначено Щербаня Олексія Миколайовича (01030, м. Київ-30, а/с 157, ліцензія арбітражного керуючого від 19.10.2001 р.).

Заяви кредиторів та санаторів приймаються протягом тридцяти днів від дня публікації оголошення.

ВАТ«Хліб»
проводить тендер по закупівлі борошна вищого ґатунку

(для макаронних виробів, кількість клейковини не менше 27 %, білість не менше 58 ум. од.); в/г, 1/г; житнього здирного, для виробничих потреб, з поставкою в листопаді-грудні 2003 року на склад покупця.

Тендер буде проводитись 20 жовтня 2003 року об 11 год. за адресою: м. Луцьк, 43000, Волинська область, вул. Підгаєцька, 13 б в адміністративному приміщенні ВАТ «Хліб».

Пропозиції приймаються до 20 жовтня 2003 року в закритих конвертах поштою (з повідомленням про вручення) або нарочно, з зазначенням кількості борошна, ціни, умови поставки, якості, підтвердженням факту наявності борошна, з оплатою протягом трьох банківських днів після отримання борошна.

Довідки по телефонам:
(03322) 78-09-85, 78-09-87.

Господарським судом Херсонської області (73000, м. Херсон, вул. Горького, 18) 09.07.03 винесено ухвалу про порушення справи про банкрутство відносно ПСП «Городній Велетень» (код 05529490, юридична адреса: 75000, Херсонська область, Білозерський район, с. Велетенське, вул. Леніна, 6, р/р 260084114, МФО 352093, ХОД АППБ «Аваль» м. Херсон). Номер справи 5/133-Б.

Ухвалою Господарського суду Херсонської області від 9 вересня 2003 року введено процедуру розпорядження майном боржника і призначено розпорядником майна арбітражного керуючого Косатого Бориса Пилиповича, ліцензія № АА 520118 від 10.06.2003 року.

Претензії приймаються протягом одного місяця.

Господарський суд Рівненської області Постановою по справі № 4/55 від 01.09.2003 р. визнав банкрутом ВАТ «Костопільський склозавод», 35000, м. Костопіль, вул. Гвардійська, 7, Костопільського району, Рівненської області, код 14312080, л/р 26008301590058 в Костопільському відділенні КБ «Промінвестбанку», Рівненської дирекції, МФО 333335 і відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Рибака Василя Івановича (Ліцензія Серії АА № 250219 від 24.12.2001 р.).

Постановою Луганського господарського суду від 10.07.2003 р. у справі № 12/93Б державний сільськогосподарський комбінат «Мир» (349841, Луганська обл., Кремінський р-н, с. Бараниківка, ОКПО 00858154) визнано банкрутом.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Ілюшина В. Г. (ліцензія АА № 047596 від 09.07.2001 р.).

Претензії кредиторів приймають протягом місяця.

Ліквідатор ДСК «Мир».

ТОВ «Дніпробуд» ідентифікаційний код 31799330, юридична адреса: м. Харків, вул. Єнакієвська, 17, повідомляє про свою ліквідацію шляхом приєднання до ТОВ «Виробничо-комерційного підприємства «Справа». Претензії приймаються протягом двох місяців за вказаною адресою.

---

1. ТОВ «Євромедцентр», ОКПО — 30661262, зареєстроване Ленінською районною державною адміністрацією м. Севастополь 15 листопада 1999 року Р№Ю0010446, ліквідується. Претензії приймають протягом двох місяців за адресою: 95026, м. Сімферополь, вул. Семашка, 8.

2. ТОВ «Євромедцентр» повідомляє про загублення страхового свідоцтва і повідомлення ФСС від нещасних випадків на виробництві за Р№-2703002142.

СТОВ «Дружба» Жашківського р-ну Черкаської обл. код ЄДРПОУ № 03792616 повідомляє про припинення діяльності шляхом ліквідації.

Претензії кредиторів приймаються протягом одного місяця з дня публікації оголошення за адресою: с. Тетерівка Жашківського р-ну Черкаської обл., вул. Колгоспна, тел. 2-10-63.

Правління ВАТ «Автотранс-64»

повідомляє акціонерів про проведення чергових загальних зборів акціонерів, які відбудуться 2 грудня 2003 року о 12.00 в актовому залі товариства за адресою: м. Одеса, вул. Маловського, 3.

Порядок денний:

1. Звіт голови правління про результати фінансово-господарської діяльності ВАТ за 2002 рік.
2. Затвердження річних результатів і основних напрямів діяльності ВАТ в 2003 році.
3. Звіт Наглядової ради.
4. Звіт Ревізійної комісії.
5. Вибори Наглядової ради.
6. Вибори Ревізійної комісії.
7. Внесення змін до статуту товариства.
8. Про реалізацію майна товариства.
9. Про передачу ведення реєстру власників іменних цінних паперів незалежному реєстратору.

Реєстрація учасників зборів з 10.30 до 11.45.

Для участі в зборах акціонерів необхідно мати паспорт, а представнику акціонера — паспорт і доручення.

Телефони для довідок: (048) 732-87-44, 732-88-09.

Порядок денний
Загальних зборів Акціонерів
З А Т «К И Ї В М Е Т А Л»

що відбудуться 21 листопада 2003 р. о 15.00 в приміщенні цеху виробничих послуг ЗАТ «Київметал» за адресою: м. Київ, 02660, проспект Визволителів, 5.

Реєстрація акціонерів та їх представників починається о 14.00 21 листопада 2003 року за місцем проведення зборів.

Для участі у зборах при собі необхідно мати:

- паспорт, що посвідчує особу акціонера та довірену особу;
- доручення на право участі у зборах для представників акціонерів.

На загальних зборах будуть розглянуті питання:

1. Звіт Голови Правління про підсумки фінансово-господарської діяльності Товариства за 2002 рік, та основні напрямки діяльності Товариства на 2004 рік.
2. Звіт та висновки Ревізійної комісії.
3. Звіт Ради Товариства.
4. Порядок розподілу прибутку за 2002 рік.

До уваги акціонерів
ЗАТ «Завод шампанських вин», м. Артемівськ

27.11.2003 р. о 16.00 відбудуться збори акціонерів за адресою: м. Артемівськ, ЗАТ «Завод шампанських вин». Реєстрація учасників зборів 27.11.2003 р. з 14.00.

Порядок денний зборів:

1. Звіт правління про фінансово-господарську діяльність акціонерного товариства в 2002 р. та основні напрями розвитку в 2003 р.
2. Звіт спостережної ради.
3. Звіт ревізійної комісії.
4. Затвердження річного балансу за 2002 р. і розподіл балансового прибутку за 2003 р.
5. Внесення змін до статуту і локальні нормативні акти.
6. Перевибори спостережної ради та правління.

Для реєстрації акціонерам мати документ, що засвідчує особу. Представникам акціонерів мати також доручення, оформлене згідно з чинним законодавством. Довідки за телефоном (06274) 6-26-24.

Правління ЗАТ «Завод шампанських вин», м. Артемівськ.

Філія ДГУ Агентства з питань банкрутства в Чернігівській області та ліквідатор ЗАТ «Менський комбікормовий завод»

повідомляють про проведення публічних торгів (аукціону) з продажу цілісного майнового коплексу підприємства банкрута, який знаходиться за адресою: Чернігівська обл., м. Мена, вул. Леніна, 134. До складу цілісного майнового комплексу входять будівлі, споруди, обладнання на загальну суму 600 000 грн. в т. ч. ПДВ.

Гарантійний внесок у розмірі 5 % від початкової ціни продажу та реєстраційний збір для реєстрації учасників аукціону в розмірі 17 грн. перераховуються на рахунок Філії ДГУ Агентства з питань банкрутства в Чернігівській області: р/р 260044492 ЧОД АППБ «Аваль» МФО 353348, код ЄДРПОУ 26334916. Заяви на участь в публічних торгах (аукціоні) приймаються не пізніше, ніж за три дні до дати проведення аукціону за адресою: 14000, м. Чернігів, вул. Мстиславська, 9 з 9.00 до 18.00 (крім вихідних).

Публічні торги (аукціон) відбудуться 7 листопада 2003 року об 11-00 за адресою: 14000, м. Чернігів, вул. Мстиславська, 9.

Додаткову інформацію про об'єкт продажу можна отримати за телефонами: м. Чернігів (04622) 7-98-93, 7-99-10 або м. Мена —(04644) 2-10-37.

Господарським судом Вінницької області (м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 7) порушено справу № 5/500-03 про банкрутство Сільськогосподарського товариства з обмеженою відповідальністю ім. Чкалова. Юридична адреса: 24061 Вінницька область, Могилів-Подільський район, с. Садківці, код підприємства 30720102, рахунки в банку: 20625236840001 інший, 20681236840001 інший, 26005236840001 розрахунковий, 26047236840218 інший, 26048236840024 інший в Ліквідатор банку «Україна», МФО 302441, поточний в Вінницькій філії АТ «Укрінбанк», МФО 302333. Розпорядником майна призначено Міщишина Михайла Олександровича (21000 м. Вінниця, вул. 1-го Травнева, 166/1, тел.: 8(0432)35-30-58, ліцензія АА № 047756 від 01.10.01 р.).

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються в тридцятиденний термін з дня опублікування оголошення.

ЗАТ «УКпостач»

повідомляє, що 21 листопада 2003 року о 10.00 в адміністративному будинку ЗАТ «УКпостач» за адресою: Україна, АР Крим, м. Красноперекопськ, вул. Північна, 1-а відбудуться загальні збори акціонерів ЗАТ «УКпостач».

Порядок денний:

1. Збільшення статутного фонду ЗАТ шляхом додаткового випуску акцій.
2. Оцінка майнового внеску до статутного фонду ЗАТ.
3. Затвердження рішення про реєстрацію випуску акцій ЗАТ.
4. Внесення змін до статуту та установчого договору ЗАТ у зв'язку зі збільшенням статутного фонду.
5. Призначення уповноваженої особи для підписання статутних документів товариства і представлення інтересів підприємства перед державними органами у зв'язку зі збільшенням статутного фонду та реєстрацією випуску акцій.

Додаткова інформація

1. Пропонується випустити 381 штуку простих іменних акцій номінальною вартістю 700 грн. на загальну суму 266700 гривень.
2. Проект змін до статуту ЗАТ:

«п. 9.1 Статутний фонд товариства становить 2609600 грн. Статутний фонд Товариства розділено на 3728 акцій номінальною вартістю 700 грн. кожна...»

Реєстрація учасників загальних зборів — 21 листопада 2003 р. з 9.00 до 9.30 за адресою: 96000, Україна, Автономна Республіка Крим, м. Красноперекопськ, вул. Північна, 1-а. Для реєстрації акціонер повинен мати документ, що засвідчує його особу, представник — паспорт і доручення з повноваженнями на представництво на зборах.

Правління ЗАТ «УКпостач».

Господарським судом Миколаївської області (54009, м. Миколаїв, вул. Адміральська, 22) ухвалою від 18.09.2003 р. по справі № 14/128 про визнання АТЗТ «Ліга» банкрутом (код ЄДРПОУ 30700992, юридична адреса: 57500, Миколаївська область, м. Очаків, вул. Колхозная, 84, р/р 26004300154 в ОВОБ Очаківського Сбербанку № 3159, МФО 386252) була порушена справа про банкрутство АТЗТ «Ліга». Розпорядником майна призначено Дуднікову Наталію Георгіївну (ліцензія № 250052, серія АА від 19.11.2001 р.), адреса: м. Миколаїв, вул. Адміральська, 29, кв. 19, тел. 35-90-61).

Господарським судом м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-Б) порушено справу № 24/601-б про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «Біабі і Ко» (м. Київ, вул. Фрунзе, 123, поточний рахунок № 2600900052001 відкритий в ПКФ АБ «Укргазбанк», МФО 300294, код ЄДРПОУ 21525652).

Розпорядником майна призначено Ігнатченко Юрія Васильовича (ліцензія № 250251 серія АА видана 27.12.2001 р., адреса: м. Київ, вул. Велика Житомирська, 24, тел. 234-71-39).

Претензії кредиторів та санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарським судом Київської області (01033, м. Київ-33, вул. Жилянська, 58-Б) постановою від 11.09.03 р. № 109/14б-03 Приватне підприємство «Виробничо-комерційна фірма «Ріка», 08623, Київська обл., Васильківський район, смт. Калинівка, вул. Леніна, 82, кв.60, код ЄДРПОУ 31265449, рах. № 26007612 в Васильківському відділенні АППБ «Аваль», МФО 321994 визнано банкрутом і відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором ПП «Виробничо-комерційна фірма «Ріка» призначено арбітражного керуючого Сулім Владислава Володимировича (ліцензія Міністерства економіки та з питань економічної інтеграції України від 02.04.03 серія АА № 485250).

Заяви кредиторів, вимоги яких виникли в процедурі розпорядження майно боржника, приймаються у місячний строк з дня опублікування оголошення за адресою: м. Київ, пр. Ватутіна, 26 в, кв. 37. 02183.

Постановою від 04.09.2003 р. № 10/40Б Господарського суду м. Луганська (91000, м. Луганськ, пл. Героїв Великої Вітчизняної Війни, 3а) визнано банкрутом Спільне багатопрофільне підприємство «Вуглепрогрес», код ЄДРПОУ 24852653, розташоване за адресою: Луганська обл., м. Алчевськ, вул. Брестська, 5, р/р 26009301180284 у відділенні Промінвестбанку у м. Алчевськ Луганської області, МФО 304308.

Ліквідатором призначено Мерзлякова Ігоря Едуардовича (ліцензія АА № 484229 від 12.02.2003 р.), який мешкає за адресою: м. Луганськ, ділянка Цупова, буд. 2, кв. 30, тел. 59-90-65.

Господарський суд Івано-Франківської області (78000, м. Івано-Франківськ, вул. Грюнвальдська, 11), ухвала суду від 27.08.2003 року, порушив справу № Б-7/151 про банкрутство будівельно-виробничої комерційної фірми «Західбудсервіс» (78600, м. Косів, вул. Грушевського, 4, ід. № 23803210, поточний рахунок № 260041697 в Косівській філії ОД АППБ «Аваль», МФО 336462).

Розпорядником майна призначений арбітражний керуючий Сав'юк Т. Б. (м. Коломия, вул. Квіткова, 20).

Претензії кредиторів приймаються протягом одного місяця з дня опублікування оголошення.

Ухвалою господарського суду Івано-Франківської області (м. Івано-Франківськ, вул. Грюнвальська, 11) від 16.09.2003 р. порушена справа № Б-7/145 про банкрутство ВАТ «Виробничо-наукова фірма «Карпатхарчопром» (м. Івано-Франківськ, вул. Княгинина, 14, код ЄДРПУ 20535559). Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого — Іллєшенко О. В. (Ліцензія Міністерства економіки та з питань Європейської інтеграції України серія АА № 047793 від 17 жовтня 2001 р. Адреса: м. Івано-Франківськ, вул. Крива, 2/4).

ТОВ «ЛЮКС-АВТОТУР» ОКПО 31089534 повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймають протягом двох місяців. Тел. 8-0672548319.

Кременчуцька об'єднана Державна податкова інспекція Полтавської області повідомляє, що Господарським судом Полтавської області (36900, м. Полтава, вул. Зигіна, 1) порушено справу про банкрутство № 8/282 Сільськогосподарського кооперативу «Рокитнянський» (с. Рокитне Полтавської області, код ЄДРПОУ 00845803, рах. № 26003033901 в Кременчуцькій філії АК «Промислово-фінансового банку» МФО 331768).

Розпорядником майна призначено Бончака Степана Антоновича (ліцензія № 250145 від 05.12.2001 р., адреса для кореспонденції: 39602, м. Кременчук, вул. 50 років СРСР, б. 17, кв. 5).

Заяви кредиторів та санаторів приймаються протягом тридцяти днів з моменту публікації оголошення.

Листоноша вміє все

І торгувати, і лікувати, і допомагати. А робить це для того, аби економічна скрута не розірвала мережу поштового зв'язку.

Треба народитись у далекій глибинці, відрізаній від залізниці та автомагістралей, куди не доходить телесигнал і де вже кілька років мовчить радіо, аби зрозуміти, що означає для цього села і його мешканців листоноша. Не витримали промислові велетні, ледь жевріють сільські господарства, а поштарі зі своєю незмінною сумкою на плечах топчуть стежки до людських хат, несуть хоч якусь звісточку, котра дуже часто є чи не єдиним зв'язком із зовнішнім світом.

Але треба ж ще й народитися поштарем, аби робити всю цю роботу. Люди старшого покоління пам'ятають, якою престижною була посада листоноші. Поштарка — це не просто сільська еліта, це — і місцеве радіо, і ощадкаса, і носій усіх новин...

На жаль, минулося. Ні посаді листоноші, ні її заробіткам уже давно ніхто не заздрить. А вона все одно тягне на плечах свою сумку, наповнену вже не так газетами і журналами, як сотнями проблем. Як їх розв'язати, відомо хіба що Всевишньому та самим зв'язківцям.

Напевно, ніхто так швидко і тонко не зреагував на проблеми загального зубожіння села, як пошта. Бо й листа бідняк не напише, і посилку не відправить, а газети для нього — просто розкіш. Обсяги відправлень у поштовиків так впали, що хоч кожне друге сільське відділення закривай. Не порівнюватимемо з показниками багаторічної давнини, але навіть за вісім місяців цього року кількість письмової кореспонденції по Хмельницькій області зменшилась ледь не на півмільйона. А про падіння газетних тиражів годі й казати.

Доставка ж пенсій — узагалі пекуча тема. Останніми роками скільки закидів було зроблено пошті і за те, що стала монополістом у пенсійних виплатах, і за те, що наживається на старечих копійках. Видно, дуже вигідною видалася комусь ця справа, захотілось і собі погріти на ній руки. Чомусь впали в око тільки загальні мільйонні обороти. А коли зайшла мова про те, скільки треба кілометрів подолати до глухого села, коли, як, а головне, кому завезти туди пенсію, то стало зрозуміло, що не про бариші, а про збитки доведеться говорити. Бо одна річ — відкрити рахунок міському пенсіонерові в банку й геть інша — передати гроші сільському мешканцю. Скажімо, за рік «Хмельницькпошта» безкоштовно доставляє 186 мільйонів пенсійних коштів для 400 тисяч жителів. При цьому втрата доходів на цій операції становить 2,7 мільйона гривень. Тих самих, що так потрібні зв'язківцям, аби утримувати нерентабельні пункти і відділення зв'язку.

Деякі гарячі голови кинули таке: нічого утримувати величезну армію листонош, коли вони сидять без роботи. Але в хмельницькій дирекції «Укрпошти» розсудили по-іншому. Повішати замок на відділення зв'язку — простіше простого. Але як відібрати в людей ту чи не єдину ниточку, що єднає їх і з райцентром, і з областю, зі всім світом, врешті-решт?! А як, приміром, сказати листоноші, котра весь вік чесно трудилася на цій посаді, що ні вона, ні її робота більше нікому не потрібні?

Якщо йти таким шляхом, позбавляючися збиткових відділень, то з карти Хмельниччини вже треба було б викреслити кілька районів, не те що окремих відділень. Бо, скажімо, нинішнього року вісім місяців зв'язківці Білогірського, Волочиського та Ізяславського районів працювали зі збитками. Добре, що підсобляють колеги з інших районів. Коли бракувало грошей на заробітну плату в одних, своїми заробітками поділились інші. Нехай і не одержали багатотисячних прибутків, але все-таки викрутилися, вискочили з боргової ями, вижили. Причому всі разом, не закривши практично жодного поштового відділення.

Взагалі протягом останніх двох років хмельницька поштова дирекція не пішла на жодне скорочення. Про те, як вціліли, — окрема розмова. Хоча, зрозуміло, зовсім без втрат за такої ситуації обійтися просто неможливо. 167 відділень, де робоче навантаження впало до критичної межі, перевели в поштові пункти. Це означає, що кількість робочих днів у них скоротилася. Відповідно і зарплата у працівників зменшилася. Але все одно люди отримували свої гроші, незважаючи навіть на те, що пунктам і відділенням їх не вдавалося заробити самостійно. Якщо ж повернутись до тих самих збиткових районів, то щомісяця на утримання понад чотириста працівників потрібно було знайти майже 80 тисяч гривень зарплати. І їх знаходили.

У «Хмельницькпошті» зрозуміли: аби вижити, листоноші потрібно терміново опановувати інші спеціальності. Це тепер здається цілком логічним і звичним, що поштарка, яка принесе до хати пенсію, одразу запропонує провести всі комунальні платежі і розрахунки. А скільки поштарям довелося добиватись цього права, доводити, що йдуть на цей крок не заради якихось надприбутків. Бо навіть міському жителю це зручно. Що вже казати про сільських стариків, котрі мусили їздити аж у райцентр через те, що в селі закрилися ощадкаси?

А коли в селах почали закриватися магазини, коли навіть пачку солі, сірників, пральногo порошку ніде було купити, хіба не поштовики стали до всього ще й такими собі пересувними магазинчиками? Зауважте, не горілкою торгували і торгують, не заморським крамом, а найнеобхіднішим. Зрозуміло, поштовики — не базарники, і багатьом з них торгівля дається непросто. Вмій вони торгувати та покупців закликати до своїх яток — вже давно стояли б на базарах. Поштова торгівля геть інша, специфічна, бо розрахована на тих, хто опинився у скруті, і тому вони наче виручають одне одного: листоноші — своїх клієнтів, селяни — своїх листонош.

Не можу не розповісти окремо про шепетівських зв'язківців. Через зменшення поштових послуг торік вони опинилися просто в критичному стані. Якщо окремі відділення все ще зводили кінці з кінцями, то деяким просто ні з чого було платити зарплату. Загалом по району поштова служба стала нерентабельною. Аби не нарощувати боргів у заробітній платі, могли б просто піти на скорочення. І зробили б це на цілком законних підставах. Але, окрім офіційних законів, є ще й закони людяності. Тільки закрий на кілька місяців відділення в селі — воно вже не відкриється ніколи. Щоб не робити цього, кинулись і торгувати, і різні послуги надавати. Пропонують усе, що можуть. Щойно з'явився спеціальний каталог з доставки ліків поштою — одразу вхопились і за це. В селі ж частенько буває, що навіть аспірину купити ніде. А коли замовити його поштарці, вона за день-другий обов'язково принесе.

— Виживаючи самі, поштарі намагаються допомогти всім, чим тільки можуть. Але не треба уявляти цю роботу лише як благодійницьку діяльність, — зауважив начальник Шепетівського відділення зв'язку Володимир Кіндюк. — Ми не громадське добродійне об'єднання, а державне виробниче підприємство і мусимо жити за законами нинішньої економіки. Важко вести мову про те, хочеш ти чи ні займатися тією чи іншою додатковою роботою. Поки що іншої альтернативи нема, тож мусимо запускати в дію всі економічні важелі, котрі не дадуть пошті збанкрутіти.

При цьому треба бути неабияким стратегом і тактиком, щоб не перейти через ту межу, коли поштові послуги стануть не доступними клієнтам. Не від доброго життя піднімаються тарифи. Не дає мільйонних прибутків підвищення цін на окремі послуги. Просто треба вижити, вистояти у скрутний час, зберегти всю мережу, її традиційний потенціал.

Звичайно, усім би дуже хотілося, щоб у кожної листоноші була не тільки добра робота, а ще й відповідний заробіток. Та поки що в середньому по дирекції реально він становить 223 гривні на місяць. І це при тому, що з початку року вдалося збільшити його на 11 відсотків. А, скажімо, у тому ж Шепетівському районі — на 22. Якщо ж врахувати, що багатьом листоношам доводиться працювати неповний робочий тиждень, за зменшеними ставками, то на руки припадає до півтори сотні.

Важко прожити на ці гроші. Ще важче виконувати чесно і сумлінно всі ті обов'язки, що нині лягають на плечі зв'язківців. Бо поштар сьогодні — і швець, і жнець, і на дуду грець. Та, напевно, треба бути справді відданим і своїй справі, і своєму обов'язку, аби пройти через всі ці випробування. Щодня понад три тисячі хмельницьких поштарів стають до роботи. Отримуючи лист, свіжий номер газети чи поштовий переказ, ми часто навіть не помічаємо, що за ними стоїть праця десятків людей. Це ж так звично, щоб пошта приходила в кожен дім. Але сьогодні пошта опинилася в такій ситуації, коли не помічати її проблем просто неможливо. Якби ще й трохи уваги, підтримки і розуміння глибини цих проблем, ожила б не тільки вона. Всі ми разом не почувалися б забутими і закинутими в глибинку, відірваними від широкого світу.

Ірина КОЗАК.

Хмельницький.

Олег БЛОХІН: «Залишаться тільки найкращі»

Минулої п'ятниці у приміщенні інформаційного комплексу ФК «Динамо» (Київ) новий наставник національної збірної України дав обіцяну прес-конференцію. Спочатку він назвав імена своїх помічників. Це відомі й шановані люди: заслужені майстри спорту Андрій Баль та Олег Кузнецов. З воротарями працюватиме Юрій Роменський. Як заявив Олег Володимирович, попереду призначення тренера з фізичної підготовки і тренера-психолога.

Потім журналісти отримали список футболістів, котрі готуватимуться до товариського поєдинку Україна—Македонія (11 жовтня, Київ, стадіон «Динамо» імені Валерія Лобановського, 19.00). До речі, варто відзначити чітку роботу комітету ФФУ з питань зв'язків зі ЗМІ та громадськістю (голова Валерій Никоненко). За традицією і цю зустріч було організовано і проведено дуже професіонально.

Отже, знайомтеся — збірна нового скликання: **воротарі** — Шовковський, Рева (обидва — Динамо», Київ), Медін («Дніпро»); **оборонці** — Федоров, Несмачний (обидва — «Динамо», Київ), Єзерський («Дніпро»), Шершун (ЦСКА, Росія), Лужний («Вулвергемптон», Англія), Гай («Шахтар»); **півоборонці** — Гусєв («Динамо», Київ), Тимощук («Шахтар»), Мізін («Карпати»), Ротань («Дніпро»), Серебрянников («Брюгге», Бельгія), Воронін («Кельн», Німеччина), Луценко («Динамо», Москва); **нападники** — Венглинский («Дніпро»), Балабанов, Косирін (обидва — «Чорноморець»), Воробей («Шахтар»), Шевченко Андрій («Мілан», Італія), Ребров («Фенербахче», Туреччина), Мелащенко («Динамо», Київ).

Що стосується інших гравців збірної, зокрема, Зубова, Ващука, Калиниченка, Пуканича, Беліка, Кормильцева, Шевчука, Горшкова, то їх буде викликано за умови, якщо вони демонструватимуть належний рівень гри.

— Збірна оновлюватиметься, — сказав Олег Блохін. — Залишаться тільки найкращі, яким дорогий престиж країни. Маю інформацію, що деякі футболісти вже відмовляються їхати до національної команди через якісь травми. З таким ставленням, гадаю, у них немає жодних шансів виступати за збірну. Саме про це і говоритиму з кожним із футболістів, котрі прибудуть до нашого тренувального табору.

На початку спілкування з представниками ЗМІ пан Блохін наголосив, що відповідатиме тільки на футбольні запитання. Жодної політики, жодних розмов про депутатство.

— Що знаєте про збірну Македонії?

— Маю дві касети із записами матчів македонців зі словаками та англійцями. У зустрічі з Македонією наша команда прагнутиме досягти позитивного результату. Однак найголовніше тепер — розпочати створення ігрового ансамблю до нового відбіркового циклу. Тож навіть негативний результат матиме позитивний момент. Він дасть певну інформацію про кожного кандидата.

Про Шевченка Блохін сказав такі слова: «Найперше, що я зроблю, — поговорю з Андрієм. Гадаю, що в нього є бажання грати за збірну своєї країни».

До речі, минулої неділі Шевченко забив на «Сан-Сіро» третій гол у ворота «Інтера» в переможному матчі «Мілана» в Серії А — 3:1.

— Що думаєте про Реброва?

— Як на мене, вся його біда з царини психології. У «Тоттенгемі» Реброву не давали можливості грати, тренер його не сприймав, тому й постала для Сергія психологічна проблема. Тоді його віддали до «Фенербахче», і, як я розумію, він і хотів би грати, але знову прийшов тренер, який не дає йому такої можливості. Чому? Ось про це і треба говорити з футболістом. Не думаю, що він останній гравець у Європі... (Сергій ніби почув слова Олега Володимировича і забезпечив перемогу «Фенербахче», забивши два м'ячі у ворота «Коньяспор» у матчі чемпіонату Туреччини, коли вийшов на заміну на 73-й хвилині за рахунку 2:2).

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Цілком позитивно ставиться Блохін до натуралізації футболістів. Йому нагадали про гравця німецького клубу «Вольфсбург» Дієго Климовича, у котрого українське коріння і котрий свого часу просився до збірної України.

— Усе може бути, і Климович колись гратиме за нас. Ще не вирішено питання з Бахаревим, який за паспортом українець, однак поки що не може одягти жовто-синю футболку. Процес спортивної натуралізації активно відбувається в багатьох країнах світу. В усіх видах спорту. І це нормальне явище. Як мені відомо, 25 листопада на Конгресі ФІФА обговорюватимуть питання, що раз у житті футболіст матиме право змінювати громадянство і змагатися за іншу команду.

— Яке ваше ставлення до молоді?

— Цілком позитивне. Схильний до того, щоб запрошувати до національної збірної 18—19-річних. Це корисно і перспективно. Я і сам колись 19-річним виступав за головну команду країни. Але потрібні й досвідчені «вовки».

— Чи не настав час обмежити кількість іноземців у наших клубах?

— Я не раз заявляв, що потрібно запроваджувати квоту. Бо вже тепер збірна країни відчуває гостру кадрову проблему.

Про своє тренерське кредо новий керманич збірної України сказав:

— Кожний фахівець має власне бачення футболу. Але багато що залежить від добору гравців у тій або іншій ситуації. Поки що не можу сказати, хто конкретно вийде проти Македонії. Однак за будь-яких обставин мені не хотілося б бачити на футбольному полі безвільної гри у виконанні футболістів української команди...

***

І в Македонії новий тренер збірної — Драган Канатларовськи. Він назвав імена футболістів з іноземних клубів, які візьмуть участь у товариському матчі з Україною. **Воротарі** — Міловшевськи («Малатьяспор», Туреччина), Ніколоськи («Складу Югомагнат»); **оборонці** — Стояновськи («Партизан», Сербія), Седлоськи («Динамо», Хорватія), Г`юзелов («Металург», Україна, Донецьк), Мітреськи («Спартак», Росія), Ставревськи («Діярбакірспор», Туреччина); **півоборонці** — Янчевськи («Вартекс», Хорватія), Шумулікоськи («Сінот», Чехія), Трайанов («Локомотив», Болгарія, Пловдив); **нападники** — Христов («Зволле», Нідерланди), Шакірі («Вест Бромвіч Альбіон», Англія). Решту кандидатів з македонських клубів Канатларовськи викликав учора.

На знімку: Олег Блохін не проти, щоб до них з Ігорем Белановим із «Золотим м'ячем» приєднався Андрій Шевченко.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Отак би й узимку

Біатлон. Збірна України взяла участь у чемпіонаті світу з літнього біатлону, що проходив в італійському містечку Форні-Аволтрі. І посіла перше місце в загальнокомандному заліку (у змаганнях брали участь спортсмени з 21 країни світу), здобувши 14 медалей різного гатунку.

Головний тренер нашої команди **Євген Колупаєв** не приховував задоволення від виступу підопічних. Адже з десяти наших стріляючих лижників, котрі виходили на старт, лише один не виборов медалі.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Отже, нагороди здобували: Олександр Біланенко («золото» у спринті, естафеті та масовому старті, «срібло» в перегонах-переслідуванні), В'ячеслав Деркач (золота медаль в естафеті, срібна — в масовому старті), Андрій Дериземля та Олексій Коробейников («золото» в естафеті). Є чим похвалитися юніорам — Юрій Тевіков (перше місце в перегонах-переслідуванні, «бронза» — у спринті), Ігор Ященко («срібло» у спринті), Світлана Крикончук (чемпіонка в перегонах-переслідуванні, срібний призер у спринті та естафеті), Людмила Писаренко («срібло» в естафеті, «бронза» в масовому старті), Тетяна Литовченко (була перша в масовому старті, друга в перегонах-переслідуванні та естафеті).

Цього разу не стартувала досвідчена Олена Петрова, бо готується до зимових змагань за індивідуальним графіком. Так само і Ніна Лемеш, котра нещодавно стала матір'ю. А от Оксана Хвостенко, навпаки, декретну відпустку щойно оформила.

На жаль, і досі перед спортсменами гостро стоїть проблема фінансування, адже біатлон — аж ніяк не дешевий вид спорту. І якщо з екіпіровкою проблем загалом не постає (майже всі спортсмени виступають у «рекламному» спорядженні), то з набоями вони доволі серйозні. Бракує коштів. Іноді їх бракує, щоб сплатити за працю тренерам, медикам тощо. Хоча висококваліфікованих кадрів достатньо.

Євген Федорович зазначив, що старти на літньому чемпіонаті світу — своєрідна перевірка злагодженості системи підготовки наших спортсменів до зимових стартів. Адже наступний світовий чемпіонат — генеральна репетиція до олімпійських ігор. За рік до олімпіади експериментувати вже не можна.

Президент Федерації біатлону України **Володимир Бринзак** так окреслив плани на майбутнє:

— На цьогорічних зимових змаганнях будемо виступати, як на олімпіаді. Тому ставимо перед нашими спортсменами завдання-максимум: найкращі виступи і якнайбільше перемог.

Ольга СИДОРУК.

На знімку: лідер збірної України Олена Петрова готується за індивідуальним графіком.

ЗВІДУСІЛЬ

Молодці! Додати нема чого...

Футбол. Перший кваліфікаційний раунд чемпіонату Європи серед юнаків (U-19). Третій тур. 4 жовтня.

Бориспіль. Стадіон «Колос». **Вірменія—Боснія. 4:1. Київ**. НСК «Олімпійський». **Франція—Україна. 1:2.** Бріан, 44 — Алієв, 50, з пенальті, 64.

Переможці грали в такому складі: Прохоров, Яценко, Рожок, Прошин, Алієв, Ситник, Котенко (Башлай, 90+3), Пучков, Ярмаш, Воробей, Самборський.

Вірменія — 7 очок, Україна — 6, Франція — 4, Боснія — 0.

Англійський арбітр, хоч із французьким прізвищем, Метью-Девід Месьє виявився на висоті. Британець не реагував на жодні вияви емоцій. Порушили умовні господарі поля правила в момент, коли Алієв виконував пенальті, змусив перебити. Хоча перший удар воротар Тебо парирував, і французи, звісно, гаряче протестували. Та в кожному епізоді арбітр виявляв принциповість, професіоналізм, об'єктивність.

Нагадаємо, що підопічних Павла Яковенка задовольняла тільки перемога. Лише вона виводила нашу збірну до наступного етапу. І українські юнаки виконали завдання з честю, переграли у важкому двобої дуже сильного суперника, виявивши неабияку волю. Нам залишається тільки щиро подякувати юнацькій збірній України за такий чудовий подарунок!

Зіпсоване свято

Чемпіонат країни. Вища ліга. 11-й тур.

«Іллічівець» — «Оболонь». 1:1. 8 200 глядачів. Голи: Анікеєв, 18, з пенальті — Міщенко, 32. «Металург» Д — «Зірка». 1:0. 3 000. Шищенко, 85. «Ворскла-Нафтогаз» — «Карпати». 0:0. 5 300. «Таврія» — «Борисфен». 1:2. 7 500. Котюк, 31 — Мельник, 8, Ковалюк, 45+2. «Волинь» — «Металург» Зп. 1:0. 5 500. Сачко, 72. «Чорноморець» — «Дніпро». 2:1. 13 000. Кирлик, 38, Мітерєв, 82, з пенальті — Назаренко, 77. «Арсенал» — «Кривбас». 2:0. 2 500. Котов, 58, у власні ворота, Омелянчук, 79.

«Динамо» — «Шахтар». 1:1. 19 000. Рінкон, 67 — Тимощук, 6. На 85-й хвилині з поля вилучено киянина Несмачного (два попередження).

	В	Н	П	М	О
Шахтер	10	1	0	27—8	31
Динамо	8	2	1	27—9	26
Металург Д	7	4	0	21—8	25
Дніпро	8	0	3	24—10	24
Чорноморець	4	5	2	15—14	17
Іллічевець	3	6	2	14—13	15
Арсенал	4	2	5	14—15	14
Оболонь	3	3	5	10—15	12
Борисфен	3	3	5	7—12	12
Металург Зп	3	2	6	9—15	11
Ворскла	2	5	4	7—16	11
Кривбас	2	4	5	8—15	10
Карпати	2	3	6	11—16	9
Волинь	2	2	7	9—20	8
Таврія	1	4	6	5—13	7
Зірка	1	4	6	6—15	7

У цьому турі відбувся матч, на тлі якого, решта просто ... «відпочивала». Звичайно, йдеться про поєдинок чемпіона і лідера в столиці. Був він, як і очікувалося, гострий і напружений. Господарі більше володіли ініціативою і м'ячем, постійно тиснули на позиції «Шахтаря».

Але слід віддати належне донеччанам, котрі досить упевнено оборонялися. Втім, руйнувати значно легше, ніж будувати. Хоча «вуглярі» і контратакували гостро. До того ж вони відкрили рахунок. Тимощук, як це він уміє, пробив метрів із 25 зі штрафного, два рикошети — і м'яч у воротах.

Лише в другому таймі, коли Рінкон, який перед цим виконував роль опорного півзахисника, змінив амплуа, пішов в атаку, кияни встановили рівновагу. Бразилець влучно пробив після того, як йому скинув м'яча головою Шацьких.

До речі, цей форвард, схоже, переживає не найкращі часи. Він і раніше не відзначався філігранною технікою. Але її брак компенсував працьовитістю, швидкістю. Однак останнім часом Максим дещо здав. І в матчі проти «Шахтаря» не забив, навіть вийшовши сам на сам із Плетикосою.

Та святкову і яскраву картину зіпсували — арбітр Василь Мельничук і його помічники Олексій Бринза та Роман Гамаль. Кажуть, що класний рефері намагається залишатися непомітним на полі. Мельничук вочевидь почувався центром «всесвіту». Він довів атмосферу на полі до кипіння. «Вогонь» щомиті міг перекинутися й на трибуни. Суддя то призначав, то відміняв пенальті. Одних карав, інших милував. Показав 10(!) жовтих карток (деякі зовсім недоречні). І лайнсмени не відставали від свого шефа — часто-густо запізнювалися з сигналами про офсайд, плутали, кому треба вкидати м'яча з аута.

Навіть тренер гостей Бернд Шустер дав низьку оцінку діям арбітра. А ще він об'єктивно зазначив, що киянам було дуже важко відновитися після виснажливого матчу Ліги чемпіонів у Мілані минулого вівторка. Зрозуміло, втомилися під кінець зустрічі. Але його підопічні не скористалися цим і не забили вирішального м'яча.

Олексій Михайличенко відзначив велику самовіддачу своєї команди. Але наголосив, що її підвели невисока виконавська майстерність і погана реалізація.

▼

Краща забава — то добра справа

ВІТЧИЗНЯНИЙ СТИЛЬ

Цими вихідними гуляли і в Кам'янці-Подільському на Хмельниччині. Уже п'ятий рік поспіль подолянам влаштовує «Козацькі забави» турфірма «Гамалія».

Молодь була в захопленні від концертів, конкурсів та виставок. А дорослі мали іншу підставу для радості. Їх потішила «забава», яку запропонував заслужений працівник сфери послуг України, генеральний директор ВАТ «Кам'янець-Подільськтеплокомуненерго» Валерій Гордійчук. На теплоелектроцентралі урочисто запустили вже третій турбогенератор. Отож місто впевнено позбувається залежності від Хмельницького «Обленерго», яке продає електрику по 28 копійок за кіловат. Своя втричі дешевша.

На подію завітали перший заступник Державного комітету комунального господарства Володимир Альохін та керівники області. Привітав із перемогою керівника «Теплоенерго» Валерія Гордійчука і наш корпункт. Генеральний, крім розв'язання виробничих проблем, знаходить кошти для передплати «Голосу України» інвалідам та малозабезпеченим. Цього року за його допомоги такі громадяни отримають 250 примірників.

Віра ШПИЛЬОВА.

Фото Станіслава СТОЯНОВСЬКОГО.

На знімку: Валерію Гордійчуку личить наша фірмова «уніформа».

СКАНДАЛ-ШОУ

Трагікомедія у стилі поп

Днями фанати сучасної музики окупували Палац спорту, де, судячи з активної реклами, мали виступати круті хлопці з російських груп «Бі-2» та «Сплін».

Ось воно. Почалося. Комедія з елементами садизму в чотирьох діях.

Дія перша. «Нарешті». Всіх, хто люб'язно показав концертні квиточки, на вході ретельно обшукували на предмет горілки та холодної зброї. Коли у залі нудився в очікуванні нічогенький натовп, на сцені з'явився габаритний чолов'яга і наказав негайно покинути приміщення, щоб відрегулювати звук російським рок-дівам.

Дія друга. «Нарешті — 2». Після того, як глядачі пройшли бадьорий пресинг перед зачиненими дверима, за якими ось-ось мала закінчитися репетиція, їм дозволили зайняти вакантні місця (втретє пройшовши перевірку вже пожмаканих квитків). Раптом з'явився той самий дядько з криком «усі геть, інакше концерту не буде». Акт викидання публіки за двері не обійшовся без міліції. Оце так відпочинок за власні грошенята!

Дія третя. «Бі-2». Запізнившись на добрячу годину, на сцені таки з'явився гурт у повному складі та бойовій готовності. Співаки намагалися задобрити травмовану морально й фізично публіку свіженькими піснями, але архівні композиції так і не вдалося переплюнути.

Дія четверта. «А де ж «Сплін»?» Останньої миті у соліста цієї групи стався серцевий напад, тому Сашу Васильєва і компанію замінили санкт-петербурзькі друзі «Танці Мінус», котрі негайно примчали на допомогу з холодного Пітера.

Олена ПОНОМАРЕНКО.

ФОТОФАКТ

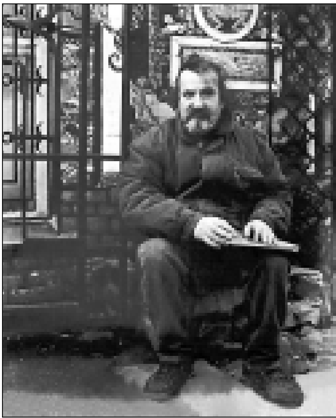
Учасниця третього чемпіонату України зі стилю та візажу Style Art, темою якого цього разу були «Кінодіви», в образі зірки німого кінематографа Віри Холодної.

Фото Олександра СИНИЦІ (УНІАН).

ВИСТАВКИ

Графіка з хорватським настроєм

У столичній арт-галереї «Ірена» відкрилася персональна виставка графіки Володимира Іванова-Ахметова **(на знімку)**. В експозиції, присвяченій 50-річчю митця, здебільшого картини, сюжети яких навіяні перебуванням автора в Хорватії. Його роботи виконані у техніці кольорової автолітографії (робота з каменем) і шовкографії.

Взагалі твори Володимира Іванова-Ахметова — це інтуїтивне сприйняття світу, поєднане з досконалою графічною майстерністю. Його картини виставляються у 17 музеях світу, зокрема в Третьяковській галереї.

Ольга СИДОРУК.

АКЦІЇ

Байкери — проти агресії та стереотипів

Минулої суботи на столичній Контрактовій площі було тісно, гамірно, але весело. Приводом для свята стала акція «Байкери — проти агресії», організована байк-клубом «Крейзі хохолз/дабл рада». Розпочалося все з пробігу колони мотоциклістів вулицями міста, а продовжилося свято — мотошоу, мотоконкурсами, змаганнями з армреслінгу, концертом.

Мета акції показати, що байкери — прихильники мотоциклів, а не агресії. Адже непоінформована людина, почувши слово «байкер», уявляє стогнучі двигуни та сумнівного вигляду осіб у шкіряному одязі, які порушують спокій громадян. Такий стереотип сформувався через агресивність окремих суб'єктів, які носять спеціальні пов'язки та мають свої власні клуби так званих байкерів-анархістів. Клуб «Крейзі хохолз/дабл рада» з'явився рік тому, і сьогодні налічує вже більш як 60 членів. Він репрезентує основний — мирний — напрям у байкрусі.

Анна БОЙКО.

ЦЬОГО ДНЯ

7 ЖОВТНЯ

■ 1903 р. Народився академік Вадим Лашкарьов, фізик. ■ 1905 р. Розпочався Всеросійський політичний страйк. ■ 1910 р. У Петербурзі загинув льотчик і авіаконструктор Лев Мацієвич. ■ 1932 р. Утворено Чернігівську область. ■ 1952 р. Народився Президент Російської Федерації Володимир Путін. ■ 1959 р. Не стало американського співака італійського походження Маріо Ланци. ■ 1962 р. У ФРН розпочався судовий процес над убивцею Степана Бандери Богданом Сушинським. ■ 1977 р. В СРСР прийнято третю Конституцію, «брежнєвську».

СВЯТО

Феєрверки дитячих усмішок

— Учні є?
— Є!!!
— А вчителі є?
— Є!
— Тоді ми справді потрапили на найвеселіше, найрозумніше, найромантичніше і найгучніше свято освітян!

Так почалося на Співочому полі Печерського ландшафтного парку столиці загальноміське культурно-мистецьке свято-вернісаж «Україна в моєму серці». Організатори акції — міжнародний благодійний фонд Святої Марії, очолюваний депутатом Київради Ганною Матіко-Бубновою, за підтримки Київської міської державної адміністрації — присвятили його вчителям. Двадцять кращих педагогів отримали від Київського міського голови Олександра Омельченка подяки й подарунки. А діти вітали вчителів та батьків своїми багатогранними талантами: піснями, танцями, віршами. У рамках свята відбулася виставка учнівських творів образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва: розпис по дереву, кераміка, м'яка іграшка тощо. Адже головна мета акції — підтримка талановитої молоді. Свято-вернісаж справді вийшло теплим, родинним, незважаючи на густий туман, який огортав того дня Печерські пагорби. А особливого піднесення дітлахам додала відома українська співачка Ольга Крюкова, з якою на сцені залюбки танцювали найсміливіші дівчатка й хлопчики.

Ірина БУЛАНЕНКО.

ФОРУМ

Ароматно-ніжні барви

Столичний Український дім тонув у різнобарв'ї квітів з усього світу. Там відбулася III спеціалізована міжнародна виставка «Індустрія краси квіткового бізнесу» та V фестиваль квітів «Місто мрій», організовані Всеукраїнською громадською організацією «Спілка українських квіткарів».

Головні ознаки виставки — насичені кольори хризантемових букетів, «золоті» композиції з шоколадних цукерок та червоного листя, ароматно-ніжне повітря й теплі усмішки. Справжньою королевою нинішнього квіткового свята стала троянда. Рожеві, червоні, білі і навіть блакитні красуні милували око столичних відвідувачів.

Галина СВІТЛИЧНА.

Фото Прес—КІТ.

Голос України
ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Редактор номера Сергій ДЕМСЬКИЙ.

Редколегія:
Леонід **БРОВЧЕНКО**, Анатолій **ГОРЛОВ**, Сергій **ДЕМСЬКИЙ**, Віталій **ЖЕЖЕРА**, Іван **ІЛЛЯШ**, Світлана **ПИСАРЕНКО**, Віталій **СУДДЯ**.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

Передплата на газету «Голос України» **(on-line)** за адресою: **www.dnepropochta.dp.ua; www.presa.ua**

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

(р) Платні матеріали.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання— КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159000.

Ціна договірна

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України» Зам. 0311184. **1 2 3 4 5 6 7 8 9 0**

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44; телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

Internet: http://uamedia.visti.net/golos